ANJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראָשען

10טער יאָרגאַנג — דינסטיק

נייער פאָלקסבלאַט

№ 127 | Łódź, Sroda, 3 czerwca 1936 | אדרעס: לאָדז, פּעטריקאָווער 21 טעל. 224-71 Adres: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאָדז, מיטוואָך פ׳ בהעלותך י״ג סיון תרצ״ו | 14-טער יאָהרגאַנג

לכבוד דעם מלוכה-פּרעזידענט

קומען היינט פאָר גרויסע פייערליכקייטען אין לאַנד

דער הויכער יובילאַר

דעם 3-טען יוני 1926 האָט איבערגענומען דעם אמט פון פוילישען מלוכה - פּרעזידענט פּראָפעסאָר
אייך איגנאַצי מאָשטשיצקי.

דער וואהל פון פּראָפ. מאָשטשיצקי איז געקומען נאָכדעם ווי דער סיים האָט געהאט סאַנקציאָנירט די איבערקעהרעניש וועלכע איז אדורכגעפיהרט געוואָרען דורך מאַרשאַל יוזעף פּילסודסקי און נאָכדעם ווי דערזעלבער סיים האָט פאָרגעלעגט דעם ערשטען פוילישען מאַרשאַל דעם אמט פון מלוכה - פּרעזידענט.

דער מאַרשאַל האָט דעם אַמט נישט אָנגענומען. דעמאָלט האָט דער מאַרשאַל פאָרגעלעגט די קאַנדידאַטור פון פּראָפ. מאָשטשיצקי אלס מלוכה - פּרעזידענט און האָט איהם כאַראַקטעריזירט אויף פאָלגענדען אופן: „פּראָפעסאָר מאָשטשיצקי האָט זעהר שווער געאַרבייט זייענדיג אויף דער עמיגראַציע פאַר זיין גרויסען רוהם אין דער וויסענשאַפט און אויפן געביט פון דער הויכער טעכניק. איך האָב איהם געטראָפען אין לאָנדאָן, דאַן אין דער שווייץ אויף דער פריבורגער אוניווערזיטעט. אין אויסלאַנד האָט ער באַקומען דעם נאָמען פון איינעם פון די גרעסטע געלעהרטע אויפן געביט פון עלעקטראָטעכניק און כעמיע. מיר איז שטענדיג געווען לייכטער צו פערשטענדיגען זיך מיט פּראָפעסאָר מאָשטשיצקי, איידער מיט פיל אנדערע פון מיינע פריינד, צוליב דער ערליכקייט פון זיין כאַראַקטער צו מיינעם.

אזא פערשטאַנד ווי פּראָפ. מאָשטשיצקי, לאָזט זיך נישט לייכט אריינפּאַסען אין די ענגע ראַהמען פון דאָקטרינען. ספּעציעל ווערט ער זיך נישט לאָזען אריינדרוקען אין די ראַהמען פון דאָקטרינעלער, אין זיין שום ענגע פאָרמולען און כללים, וועלכע טאָרמאָזירען יעדען מענש, וואָס דאַרפען אַרבייטען איבער גרויסע פּראָבלעמען. דאָס איז אַ מענש, ביי וועלכען די געפיהלען פון עהרע און ווירדע זענען זעהר הויך ענטוויקעלט.

איך גלויב, אז דאָס פּאַטעָרלאַנד נויטיגט זיך אין אזא טעכניקער, ספּעציעל ווען סיהאַנדעלט זיך וועגען גרויסע אויפגאַבען, וועגען אויסגעפינען די פּעהלערען אין בוי פון דער מלוכה-מאַשינעריי.

אַט אזוי האָט פאָרגעשטעלט דער גרעסטער זוהן פון פוילען מאַרשאַל יוזעף פּילסודסקי זיין קאַנדידאַט אלס מלוכה-פּרעזידענט פּראָפ. דר. איגנאַצי מאָשטשיצקי. די מעהרהייט פון סיים האָט געוועהלט

דעם קאַנדידאַט פון מאַרשאַל פּילסודסקי. צווישען די שטימען פאַר דער דאָזיגער קאַנדידאַטור האָט זיך אויך געפינען דאָס יודישע „קאָלאָ“, וועלכעס האָט געוואוסט, אז פּראָפעסאָר מאָשטשיצקי איז געווען איינער פון די דריי פּראָפעסאָרען, וועלכע האָבען גע-שטימט געגען דעם „נומערוס קלויזוס“ און וועלכע האָט געוואוסט, אז פּראָפ. מאָשטשיצקי איז אַן אויפ-ריכטיגער דעמאָקראַט.

צעהן יאָהר געפינט זיך שוין פּראָפ. מאָשטשיצקי אויף דעם העכסטען אמט אין דער רעפּובליק, ער האָט בעשטעטיגט די ווערטער פון מאַרשאַל פּילסודסקי. ער קאָנצענטרירט אין זיך די העכסטע מעלות וואָס אַ מענש קען נאָר בעזיצען, ער איז נישט נאָר דער רעפּרעזענטאַנט פון פאָלק, נאָר דער עצה-געבען און פערקערפּערער פון פּאַטריאָטיזם. דאָס פאָלק ווינשט דעם ערשטען בירגער אין לאַנד נאָך לאַנגע יאָהרען פון אַרבייט לטובת פוילען און אלע, אָהן אויסנאַהם בירגער, וואָס בעוואוינען די פּוילישע ערד.

היינט קומט פאָר די פייערליכקייט צו בעעהרען דעם צעהנטען יאָהרטאָג פון מלוכה-פּרעזידענטס איבערנעהמען דעם אמט, דער בירגער - קאָמיטעט האָט פעסטגעשטעלט פאָלגענדען פּראָגראַם פון די פייערליכקייטען.

9 אַ זייגער — גאָטעסדינסטען אין די קירכען,
10 אַ זייגער — גאָטעסדינסט אין דער קאַטעדרע.
11.15 — דעפילאַדע אויף פּעטריקאָווער 104. 6 אַ זייגער — אקאַדעמיע פאַר אַרבייטער אין פּאָפּולאַרן טעאַטער אויף אַנדזשעוואַ גאַס און אין גייערס זאַל פּעטריקאָווער 293.

האַלב ניין אָוונט — אקאַדעמיע אין זאַל פון דער קרעדיט-געזעלשאַפט (פּאָמאָרסקאַ 21) מיט פאָל-גענדען פּראָגראַם : 1) איינלייטונגסוואָרט פון פאָר-זיצער פון קאָמיטעט; 2) נאַציאָנאַלער הימן געשפּילט פון מיליטער - אָרקעסטער; 3) רעד פון אדוו. ביליק; 4) אַרויסשיקען האַלדיגונגס - דעפּעשען און אַ גרויסער קאָנצערט-טייל.

דער קאָמיטעט ווענדעט זיך צו די הויזבעזיצער צו דעקאָרירען די הייזער מיט מלוכה-פענער און צו די געוועלב-בעזיצער אז זיי זאָלען דעקאָרירען די שויפענסטער פון זייערע געוועלבער.

דער יוד. אַנטייל אין די פייערליכקייטען

די ווענדונג פון קאָמיטעט צו פייערן דעם 10-יעהריגען אמטירונגס-יובילעאום פון מלוכה-פּרעזי-דענט מאָשטשיצקי, האָט ארויסגערופען א וואַרימען אָפּקלאַנג ביי די יודען אין גאַנץ פוילען.

גלייך אין ערשטען טאָג האָבען אָנגעמאָלדען זייער אַנטייל אין די פייערונגען 40 יודישע געזעלשאַפט-ליכע אָרגאַניזאַציעס. די יודישע אָרגאַניזאַציעס האָבען אין משך פון שבת און זונטאָג אָפּגעהאַלטען בעראַטונגען און האָבען ארויסגעשיקט צירקולאַרען אַז זייערע מיטגלידער זאָלען נעהמען אַ לעבהאַפטען אַנטייל אין די פייערונגען און אַז זיי זאָלען אין משך פון מיטוואָכדיגען טאָג אויסשטעלען אין די שויפענסטער פון זייערע קראָמען און וואַרשטאַטען דעם פּאָרטרעט פון מלוכה-פּרעזידענט.

פּרעז. פּראָפ. איגנאַצי מאָשטשיצקי

צווישען אַנדערע האָבען אַזעלכע צירקולאַרען ארויסגעשיקט צו זייערע אָפּטיילונגען דער יודישער צענטראַלער סוחרים פעראיין, דער קליינהענדלער- און דעטאַליסטען-פערבאַנד, די האַנדווערקער - פער-באַנדען, דער יודישער קאָמבאַטאַנטען-פערבאַנד, דער פערבאַנד פון יודישע דאָקטוירים און אינזשיניערען, און אַנד.

די „אגודת הרבנים“ האָט דורך אַ צירקולאַר אויפ-געפאָדערט אלע איהרע מיטגלידער רבנים אַז היינט זאָלען אין אַלע בתי מדרשים און שוהלען פאָרקומען פייערליכע גאָטעסדינסטען, מיטגלידער - רבנים זאָ-לען אַרויסטרעטען מיט רעדעס שטוויחמעט די 10-יעהריגע אומערמידליכע ארבייט פון מלוכה - פּרעזי-דענט פאַרן וואוהל פון פאָטערלאַנד.

אין דער אַלטשטעטישער שוהל וועט היינט 9 אַ זייגער אינדערפריה פאָרקומען אַ תפילה איינגע-אָרדענט דורך דער קהלה לכבוד דעם צעהנטען יאָהר-טאָג פון מלוכה - פּרעזידענטס איבערנעהמען דעם אמט.

אין דער תפילה וועט זיך בעטייליגען די קהלה-פערוואַלטונג, מיטגלידער פון קהלה-ראט און די לאָד-זער יודישע בעפעלקערונג.

אין דער גרויסער סינאַגאָגע וועט פאָרקומען אַ סאָלעמנע גאָטעסדינסט מיטן אַנטייל פון אויבערקאַנטאָר און כאָר פאַר די יודישע שילער פון די היגע שולען.

אויך אין אלע אַנדערע שוהלען און בתי-מדרשים וועלען פאָרקומען תפילות.

דער לעגיאָן א. נ. פון בערעק יאָסעלעוויטש וועט אַנטיילנעהמען אין דער דעפילאַדע און אויף דער תפילה אין דער אַלטשטעטישער שוהל. נעכטען אין אָוונט איז אין לאָקאַל פון לעגיאָן פאָרגעקומען אַן אַקאַדעמיע.

אויך דער יודישער קאָמבאַטאַנטען פעראיין וועט אַנטיילנעהמען אין דער תפילה און אין דער דעפילאַדע. אין אייגענעם לאָקאַל אויף גדאַנסקאַ 91 וועט אין אָוונט פאָרקומען אַ פייערליכע אקאַדעמיע.

אין אלע יודישע שולען וועלען פאָרקומען פייער-ליכע אקאַדעמיעס פאַר די שילערינס און שילער הכבוד דעם מלוכה - פּרעזידענט פּראָפעסאָר דר. איגנאַצי מאָשטשיצקי.

דער צענטראַלער סוחרים - פערבאַנד, פּעטריקאָ-ווער 10 פאָדערט אויף זיינע מיטגלידער, אַז זיי זאָ-לען היינט, צוליב דעם 10-יאָהריגען יובילעאום פון איבערנעהמען דעם אמט דורכ׳ן מלוכה-פּרעזידענט פּראָפ. איגנאַצי מאָשטשיצקי, דעקאָרירען די שויפענסטער מיט פּאָרטרעטען אָדער ביוסטען פון פּרעזידענט.

די פערוואַלטונג וועט אויך היינט אָפּהאַלטען אַ פייערליכע זיצונג געווידמעט די פערדינסטען פון הויכען יובילאַר.

* * *

די פערוואַלטונג פון מושב זקנים טיילט מיט, אַז היינט 10 אַ זייגער פריה וועט אין דער שוהל פון דער געזעלשאַפט פאָרקומען אַ פייערליכע תפילה לכבוד דעם מלוכה-פּרעזידענט.

דער אנהויב פון פּראָצעס

וועגען די געשעהענישען אין פּשיטיק אין ראַדאָמער קריין-געריכט

דער איינדרוק אין שטאָט העצע פון דער ענדעקישער פּרעסע. — געלייענט דעם בעשולדיגונגס-אַקט. — קיינער איז זיך נישט מודה. — יודישע אָנגעקלאַגטע בעזונדער און קריסטליכע בעזונדער. — „דער פער-שאָלטענער טאָג“. — געריכט נישט צוגעלאָזען קיין נייע עדות — היינט די פאָרזעצונג פון פּראָצעס

אדוו. פּאַסכאַלסקי דער נייניטער פערטיידיגער פון די יודען

ראַדאָם, 2 (טעלעפאָנישער בעריכט פון אונזער ספּעציעלען שליח).

צום ווייסען הויז

דאָס שטעטעל ראַדאָם האָט היינט בעקומען אַ אַנדער אויסזעהן. אומעטום בעמערקט זיך, אַז עפּעס האָט זיך דאָ געענדערט, אַז דער טאָג האָט זיך נישט אָנגעהויבען אַזוי ווי יעדער טאָג. אַלץ איז קאָנצענטרירט און אַלעמענס אויפמערקזאַמ-קייט איז געווענדעט אויף דעם בנין פון סיימיק, וואו ס׳האָט זיך אָנגעהויבען דער פּראָצעס וועגען די געשעהענישען אין פּשיטיק.

ס׳איז מורא׳דיג און טרויעריג: ס׳איז מוראדיג וואָס די ענדעקישע פּרעסע האָט פונאַנדערגעווי-קעלט אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן פּראָצעס אַ שרעק-ליכע אַנטי-יודישע העצע און מאַכען דעם אָנשטעל פון קאָזאַק הגזל; מ׳שטעלט פאָר דעם פּראָצעס ווי אַ פּראָצעס צווישען יודען און פּאָלאַקען און דער פון די גאַנצע זייטען, וועלכע די ענדעקישע פּרעסע גיט אָפּ איז, אַז „יודען האָבען פּראָוואָצירט די געשעהענישען אין פּשיטיק“ און אַלץ איבריגע איז שוין געווען אַ רעאַקציע געגען דער דאָזיגער פּראָוואָקאַציע. די ערשטע פידעל שפּילט דאָ דער „אָרענדאַווניק“, וועלכער דערצעהלט, אַז ס׳קומט פאָר

אַ פּראָצעס פון בעלהבית, וועלכע האָט אַלע רעכט און דעם גאַסט, וועלכע וויל זיך די רעכט אוזורפּירען

מ׳זעהט אויך דאָ דעם לאָדזער מכל׳מרשט סאַנאַ-טאָרישן „עכאָ“ וועלכער האָט געגעבען אַ גרויסן קאָפּ אויף דער ערשטער זייט „שלום חיים לעסקי האָט פּראָוואָצירט די געשעהענישען אין פּשיטיק“. שלום חיים לעסקי איז איינער פון די בעשולדיגטע יודען, וועלכען מ׳וואַרפט פאָר, אַז ער האָט דעם 9 מערץ געשאָסען פון פענסטער.

דעם „אָרענדאָווניק“ און „עכאָ“ טיילט מען דאָ בחנם פאַר די הונדערטער קריסטען, וועלכע זענען אָנגעקומען פון פּשיטיק און פון די אַרומיגע דערפער אָדער אַלס עדות פון פּראָצעס, אָדער אַלס קרובים פון די צעהנדליגער בעשולדיגטע.

די יודישע בעפעלקערונג אין ראַדאָם, הגם אַביסעל בעאונרוהיגט, אָבער דאָך בעהערשט, וואַרט אַזוי גוט ווי אַלע יודען אין פוילען

מיט דעם פולסטען גלויבען אויף דעם אויסגאַנג פון פּראָצעס

אַלץ און אַלע ציהען צום בנין פון סיימיק, וואו דער פּראָצעס קומט פאָר, ווייל מ׳האָט נישט געקענט געפינען קיין אַנדער אָרט, וואו מ׳זאָל קענען אויס-זעצען 56 אָנגעקלאָגטע, 400 עדות, אַנ׳ערך 40 זשורנאַליסטען און עטליכע צעהנדליג אַדוואָקאַטען.

דער סיימיק איז אַ נייער שעהנער 2-שטאָקי-גער בנין, וועלכער שטעהט ערשט עטליכע יאָהר. דער ווייסער בנין האָט אַ זעהר שעהנעם איינגאַנג מיט אַ רייה האַלב-רונדיגע טרעפּען.

ביי דעם דאָזיגען איינגאַנג הויבט זיך אָן אַ שטאַרקע בעוועגונג שוין פון באַלד אינדערפריה אָן. דער גרויסער עולם, וועלכער האָט זיך פערזאַמעלט אין די אַרומיגע גאַסען פּרובט אַפילו נישט אריינצוגעהן אין בנין, ווייל ס׳איז בעקאַנט, אַז אַפילו אין דעם גרויסען זאַל, וואו דער פּראָצעס קומט פאָר, איז פערהאַן אָרט קוים פאַר 50 צוהע-רער. די דאָזיגע 50 בילעטען זענען שוין לאַנג פונאַנדערגעטיילט געוואָרען. אין דער ערשטער רייה פון צושויער-רוים זעהט מען דעם טרויעריג-בע-רירהמטען ווינצענטי קאָרטשאַק, דעם אָנפיהרער פון די ענדעקעס אין פּשיטיק, וועלכען דער „אָרענדאָוו-ניק“ מאַכט פאַר אַ קדוש און שרייבט, אַז יודען ווילען איהם פערפלאָנטערן אין פערשידענע פּראָצעסן.

דער אַריינגאַנג אין זאַל ווערט שטרענג קאָנ-טראָלירט. אָהן בילעט אָדער עדות-אויפפאָדערונג ווערט קיינער נישט אַריינגעלאָזען. די 50 „שורנאַ-ליסטען פון יודישע, פּוילישע און אויסלענדישע צייטונגען האָבען בעקומען פון געריכטס סעקרע-טאַריאַט ספּעציעלע קאַרטען, וואו ס׳איז אָנגעוויזען געוואָרען דאָס אָרט, וועלכעס זיי קענען פערנעמען.

אויפ׳ן געריכטס-טיש געפינען זיך שוין די גרויסע בענדער פון די אַקטען און גאַנצע פּעק פון זאַכליכע בעווייזען, ווי שטעקענס, שטיינער, קאַסטעטען א. אַז. וו.

די ערשטע, וואָס זענען אין זאַל זענען די זשורנאַליסטען, וועלכע פערנעהמען זייערע ערטער און דאַן הויבען זיך אָן צו בעוויזען די אַדוואָ-קאַטען. ס׳קומען צוערשט אַריין די ענדעקישע אַד-וואָקאַטען. ס׳זענען פערהאַן 11 ענדעקישע אַדוואָ-קאַטען פון ראַדאָם, איינער קולעטשקאָ פון פּויזען, 4 פון וואַרשאָ בראש מיט דעם אָנפיהרער פון די יונגע ענדעקעס אַדוו. סטיפּולקאָווסקי, 1 פון לובּ-לין און 1 פון קראָקאָ. אַ חוץ דעם זענען נאָך פאַר האַן 4 ציוויל-מאָהנער פון ענדעקישען צד: 3 פון ראַדאָם און

אונזער לאָדזער „חכם“ אדוו. קאָוואַלסקי

וועלכער ציהט אויף זיך די אויפמערקזאַמקייט פון אַלע אָנוועזענדע, צוליב זיין חוצפּה׳דיגער האַלטונג

ווייטער זעה 3-טע זייט

קריגס-צושטאַנד אין ארץ ישראל

ווערט איינגעפיהרט ווערען אין פערלויף פון 3 טעג

פערמאַכט אַלע אראַבישע צייטונגען. — באָמבעס און אונטערצינדונגען. — דער שטרייק פון די 8 אראַבישע שטעט. — פרישע מיליטער פון עגיפּטען

דעבאַטע אין דער מאַנדאַטען-קאָמיסיע וועגען פּאַלעסטינע

ירושלים, 2 (יט"א טעלעגראַפיש)

נעכטען איז אויף אַ קאָנפערענץ פון הויכע פּאָליציי-בעאַמטע בעטראַכט געוואָרען די פראַגע ווי אַזוי צו רעאַגירן אויף די אראַבישע פּאָליציאַנטען וועלכע זענען צוגעשטאַנען צום שטרייק. זיי ווערען בעשולדיגט אין דיסציפּלין-ברוך.

דער פרעסע איז פערוועהרט געוואָרען וועגען דעם עניין צו שרייבען. די צענזור אין גאַנצען לאַנד איז פערשאַרפט געוואָרען. נעכטען זענען פערמאַכט געוואָרען 3 אַראַבישע צייטונגען אויף 2 וואָכען. אַזוי אַרום איז כמעט די גאַנצע אַראַבישע פרעסע איצט פערמאַכט.

לאָנדאָן, 2 (יט"א טעלעגראַפיש)

דער „דיילי עקספּרעס" שרייבט, אַז אויף דער רעזידענץ פון הויך-קאָמיסאַר זענען געוואָרפען געוואָרען 2 באָמבעס. קיינער האָט נישט געליטען.

ירושלים, 2 (יט"א טעלעגראַפיש)

דער היינטיגער אָפיציעלער קאָמוניקאַט דערצעהלט, אַז צווישען ירושלים און יפו איז אַ לאָקאָמאָטיוו אַראָפּ פון די רעלסען. קיינער האָט נישט געליטען. אויפ'ן הר-הכרמל האָבען די אַראַבער בעשאָסען 2 יודישע אויטאָבוסען. אין נוצרת איז פאָרגעקומען אַ שיסעריי צווישען דער פּאָליציי און די טעראָריסטען. באָמבעס האָט מען געוואָרפען אין טול-כרם און רמלה, וועו די אַראַבער האָבען געפּרובט אונטערצוצינדען די פעלדער. אין בית-שמן זענען זיי פונאַנדערגעטריבען געוואָרען דורך אַ שיסעריי פון דער פּאָליציי.

אין תל-עדשים און יבניאל זענען אונטערגעצונדען געוואָרען איינצעלנע יודישע הייזער. ביי דער זייף-פאַבריק „שמן" איז געקומען צו אַ שיסעריי.

ירושלים, 2 (יט"א טעלעגראַפיש)

היינט האָט זיך אָנגעהויבען דער שטרייק פון די 8 אַראַבישע שטעט. דער געזונדהייטס-דעפּאַרטאַמענט האָט אויף זיך גענומען די פליכט צו רייניגען די גאַסען. אין 2 שטעט שטרייקען אויך די טעלעפאָניסטין. די ענגלישע מאַטראָסען האָבען איבערגענומען די דינסט אין חיפה'ער פּאָרט.

ירושלים, 2 (יט"א טעלעגראַפיש)

די רעגירונג האָט שוין צוגעגרייט די פעראָרדנונג וועגען איינפיהרען קריגס-צושטאַנד אין גאַנץ ארץ-ישראל.

דער קריגס-צושטאַנד וועט איינגעפיהרט ווערען, אויב דער טעראָר און סאַבאָטאַזש וועלען נישט אָפּגעשטעלט ווערען אין פערלויף פון 3 טעג.

ירושלים, 2 (יט"א טעלעגראַפיש)

אַ באַטאַליאָן בריטישער-שיסער איז היינט אָנגעקומען פון עגיפּטען. די פּאָליציי און דאָס מיליטער זענען געשטעלט געוואָרען אין אַלאַרם-צושטאַנד. דאָס שטייט אין צוזאַמענהאַנג מיט אַראַבישע מאַניפעסטאַציעס, וועלכע ווערען צוגעגרייט אין חיפה און יפו צוליבן געבורטסטאָג פון מאַהאָמעד. די יודישע אויטאָס, וועלכע גייען קיין ירושלים, ווערען בעגלייט דורך פאַנצער-אויטאָס מיט מאַשינען-געוועהר.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם בלוי-ווייסען טאָג אויף דער אויסשטעלונג אין תל-אביב, האָט געהאַלטען אַ רעדע הרב עוזיאל, אין וועלכער ער האָט צווישען אַנדערען געזאָגט, אַז מ'טאָר נישט מיסברויכען מיט דעם געדולד פון ישוב. אַלץ האָט זיינע גרענעצען און די יודישע יוגענד קען אויך מאַכען אַ געברויך פון געוועהר אַזוי ווי אַנדערע.

די רעגירונג האָט פערבאָטען צו פערעפענטליכען די דאָזיגע רעדע. דאָס האָט אַרויסגערופען אַ גרויסע אויפרעגונג צוליב דעם, וואָס דעם מופטיס רעדעס האָט מען קיינמאָל נישט פערוועהרט צו פערעפענטליכען.

ירושלים, 2 (יט"א טעלעגראַפיש)

אַ יודישער אויטאָ איז היינט בעשאָסען געוואָרען דורך די אַראַבער נעבען מקוה ישראל. אַ יוד מיט'ן נאָמען איציק חרוש, אויף וועלכען די [...] געוואָרען.

ירושלים, 2 (יט"א טעלעגראַפיש)

דאָס געריכט האָט היינט פריי געשפּראָכען דעם יוד מיט'ן נאָמען איציק חרוש, אויף וועלכען די אַראַבער האָבען געמאַכט אַ בלבול, אַז ער האָט דערהרגעט אַ 14-יעהריגען אַראַבישען יונגעל. עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז די גאַנצע בעשולדיגונג איז אַ פאַלשע.

ירושלים, 2 (יט"א טעלעגראַפיש)

אין דער „אָפישעל גאַזעט" (אָפיציעלע צייטונגען) איז היינט ערשינען אַ פעראָרדנונג, אַז די דיסטריקט-קאָמיסאַרען זענען בעפולמעכטיגט צו בעשטראָפען מיט אַ שטראָף ביז 6 חדשים תפיסה די סוחרים, וועלכע האַלטען פערמאַכט זייערע געשעפטען צוליב'ן שטרייק. מ'רעכענט, אַז די דאָזיגע פעראָרדנונג וועט זיין אַן איבערברוך אין דער שטרייק-לאַגע.

ירושלים, 2 (יט"א טעלעגראַפיש)

די טעלעפאָנישע פערבינדונג צווישען ירושלים און עיראַק איז איבערגעריסען געוואָרען.

זשענעווע, 2 (יט"א טעלעגראַפיש)

היינט איז אין דער מאַנדאַטען-קאָמיסיע [...] געקומען די וויכטיגע דעבאַטע וועגען א[...]

היות ווי די מיטגלידער פון דער קאָמיסיע האָבען אָנערקענט, אַז דאָס מאַטעריאַל, וועלכעס [...] צוגעשטעלט געוואָרען דורך דער מאַנדאַטען-קאָמיסיע איז נישט גענוגענד, איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען פערטרויליכע זיצונג, אויף וועלכער ס'איז בעשלאָסען געוואָרען צו פערלאַנגען פון ענגלישען [...] שטעהער צוגאָב-ערקלערונגען. אויב נישט, [...] די גאַנצע פראַגע אָפּגעלעגט ווערען ביז [...]

דער ענגלישער פאָרשטעהער האָט צוגע[...] זיך צו ווענדען צו זיין רעגירונג, און מאָרגען [...] געבען אַן ענטפער.

די געשעהענישען אין מינסק-מאַזאָוויעצק

3000 יודען אנטלאָפען קיין ווארשא

כאַסקעלעוויטש — א משוגענער

וואַרשאַ, 2 (טעלעפאָניש)

ווי מיר האָבען נעכטען מיטגעטיילט, איז אויף דער גאַס אין מינסק-מאַזאָוויעצק דערשאָסען געוואָרען דורך'ן דעם יוד כאַסקעלעוויטש דער וואַכמייסטער ביאַק. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט זענען אין מינסק-מאַזאָוויעצק פאָרגעקומען גרויסע אַנטי-יודישע געשעהענישען.

אין פערלויף פון נעכטיגען טאָג זענען קיין וואַרשאַ געקומען איבער 30000 יודען פון מינסק-מאַזאָוויעצק, וועלכע האָבען איבערגעלאָזען זייער האָב און גוטס אויף הפקר און זיך געראַטעוועט מיט'ן לעבען.

די שטאָט איז היינט געווען ווי אָפּגעשטאָרבען. אַלע געוועלבער פערמאַכט, די יודישע וואוינונגען פערקלאַפּט. די פּאָליציי האָט אַוועקגעפיהרט צענדליגער פוהרען, פון וועלכע די יודישע בעלי-עגלות זענען ענטלאָפען קיין קאַלושין.

מען שמועסט וועגען צענדליגער פערוואונדעטע יודען.

וואַרשאַ, 2 (יט"א טעלעפאָניש)

אין צוזאַמענהאַנג מיט די געשעהענישען אין מינסק-מאַזאָוויעצק האָט סען. פּראַפּ. שאָר היינט בעזוכט דעם פּרעמיער און אינערן-מיניסטער גענעראַל סקלאַדקאָווסקי. סענאַטאָר שאָר האָט פאַר'ן פּרעמיער געשילדערט דעם פאַל פון די געשעהענישען און דער פּרעמיער האָט צוגעזאָגט אַרויסצוגעבען אַלע מעגליכע פעראָרדנונגען איינצושטעלען רוהע און אָרדנונג.

וואַרשאַ, 2 (טעלעפאָניש)

סענאַטאָר טראָקענהיים האָט היינט אינטעווענירט ביים וואַרשאָווער וואָיעוואָדע וועגען די געשעהענישען אין מינסק-מאַזאָוויעצק. דער וואָיעוואָדע האָט ערקלערט, אַז ס'איז שוין אַרויסגעשיקט געוואָרען אַ גרויסע אָפּטיילונג פּאָליציי, וועלכע וועט זיכער צוריקשטעלען די אָרדנונג.

וואַרשאַ, 2 (טעלעפאָניש)

די ענטלאָפענע יודען פון מינסק-מאַזאָוויעצק וועלכע האָבען נישט אַפילו ווי איבערצונעכטיגען און שונגס-ריכטער עפּיס אָפּצועסען, האָבען זיך היינט געווענדעט [...] הילף צו דער יודישער קהלה.

היינט (מיטוואָך) וועט פאָרקומען אַ ספּעציעלע בעראַטונג פון דער קהלה מיט געזעלשאַפטליכע טוער וועגען אָרגאַניזירן הילף פאַר די אומגליקליכע.

וואַרשאַ, 2 (טעלעפאָניש)

ווי עס ווייזט זיך אַרויס האָט כאַסקעלעוויטש געדינט מיט עטליכע יאָהר צוריק אין מיליטער דעמזעלבען וואַכמייסטער ביאַק. דעמאָלט האָט ער בעקומען אַ זעץ אין קאָפּ פון אַ פערד און בעקומען אַ מוח-ערשיטערונג. זייט דער צייט איז כאַסקעלעוויטש גייסטיג נישט נאָרמאַל. ער איז [...] פון קאַלושין. עהערגעכטען איז ער אַרויסגעפאָרען פון דער היים און איבערגעלאָזען אַ בריף פאַר [...] מוטער, אַז ער וועט שוין מעהר נישט צוריקקומען.

נעכטען האָט מען כאַסקעלעוויטש געברענגט [...] געשמידט אין קייטען קיין וואַרשאַ און איהם [...] בערגעגעבען צו דער דיספּאָזיציע פון אויספאָרשונגס-ריכטער.

לעאָן בלום נעהמט איבער די רעגירונג

פרייטאָג דעם 5 יוני

פּאַריז, 2 (ספּ. טעל.)

די דאַטע ווען די רעגירונג וועט געענדערט ווערען איז דעפיניטיוו נאָך נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען, אין אַלגעמיין רעכענט מען זיך דאָ אָבער מיט דער דעמיסיע פון סאַראָס קאַבינעט דעם 4 יוני. דעם 5 יוני וועט אין אָפיציעלען אָרגאַן פעראָפענטליכט ווערען דער צוזאַמענשטעל פון דער נייער רעגירונג. בלום וועט פאַר זיך דערהאַלטען נאָר די טעקע פון פּרעמיער, דעלאַדיע וועט זיין וויצע-פּרעמיער און וועט ליטען מיט'ן איינהייטליכען מיניסטעריום פון נאַציאָנאַלער שוץ. און דעם פעראייניגטען מיניסטעריום פאַר נאַציאָנאַלער פערטיידיגונג זענען געשאַפען געוואָרען 3 וויצע-מיניסטעריומס פאַר דער אַרמעע, פלאָט און לופטוואַפע, בראש פון אויסערן-מיניסטעריום וועט בעשטימט ווערען דעלבאָ, פאַל באַנקור וועט בלייבען דער פראַנצויזישער פאָרשטעהער אין דער פעלקער-ליגע.

„עקאָ דע פּאַרי" אַרומרעדענדיג די פּראָיעקטען פון דער קומענדיגער רעגירונג, בעטאָנט, אַז חוץ מיט. דעלאַדיע האָט בעקומען די הבטחה פון בלום, אַז די מיליטער-דינסטצייט וועט נישט פערקירצט ווערען, די רעגירונג וועט אָבער אַריינטראָגען אַ געזעץ-פּראָיעקט וועגען פערמלוכה'שען אָדער איינפיהרען אַ שטאַרקע קאָנטראָל איבער דער קריגס-אינדוסטריע.

פּאַריז, 2 (ספּ. טעל.)

לויט ווי ס'גייט איבער „מאַטען" האָט דער וויזדער טעמפּרובט צו פּועל'ן ביי העריאָ, אַז ער זאָל אָננעהמען די טעקע פון אויסערן-מיניסטער. הער[...] האָט אָבער אָפּגעזאָגט, אָנגעבענדיג די וויכטיגע מאָטיווען, וועלכע האָבען איהם שוין פריהער געצוואונגען אָפּצוואַרפען דעם פאָרשלאַג. העריאָ וועט [...] דערווייל אַלס פאָרזיצער פון פּאַרלאַמענט און [...] זיין דער געגנער פון בידאַ-צעטיגען לאַגיסטיק פּאַרלאַמענט - פאָרזיצער בואיסאָן.

לחתונת הזהב של הורי היקרים
יעקבקי ושרה
מרים היילפרין
הנני מברך אתכם בארוכת ימים בשבה טובה ובחיי עושר וכבוד.
תזכו במהרה לעלות לארצנו ולראות את ארץ ישראל בבנינה.
מדיש אלפרין
לודז, י"ג סיון תרצ"ו.

דאָס קאָנצעסיאָנירטע
עקספּעדיציאָנס-הויז
R. SOBOL, Łódź,
Piotrkowska 6, tel. 153-96, 242-72
מאַכט בעקאַנט דער ג. קונדשאַפט, אַז פון 1 יוני 1936 אָן, האָט זי געעפענט
אָפּטיילונגען
אין וואַרשאַ און אין קראָקאָ,
וואו עס ווערט יעדען טאָג טראַנספּאָרטירט יעדער קוואַנטום סחורה מיט איילענע לאַסט-אויטאָס. זעמטליכע עקספּעדיציע-ענינים ווערען פּינקטליך ערלעדיגט. —::— יעדער טראַנספּאָרט סחורה איז אַסעקורירט!
פינאַנציעלע מיטהילף ביים איינקויף!

נאָך קורצע און שווערע ליידען, איז נעכטען געשטאָרבען אין עלטער פון 84 יאָהר נ"ע
יוסף אהרן פראַנק
ב"ר ישכר מאַכער ז"ל
די לוי' קומט פאָר היינט, מיטוואָך, ד. 3 יוני 1936 פּינקטליך 12 פאַרמיטאָג פון טרויער-הויז, פאָמאָרסקאַ 54.
די טיפטרויערנדע פאַמיליע.

דער
פאָטאָגראַפישער
אַטעליער
„FOTORYS"
אינה. ל. לאַקס.
אל. קאָשטשושקי 23 וועג דורך פּיעטריקאָווער 79
פיהרט אויס אַלער אַרט פאָטאָגראַפישע אַרבעט, לעגיטימאַציעס, פּאָרטרעטן, ... צו דער אונטערן ... אויך אויסגעפּאַרבענע ... — צו קאָנקורענץ פּרייזן. —

LEON FAMILIER
אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטן
6 שערפּיעג 37

וויכטיג פאַר פאַבריקאַנטען!
און האַנדווערקער
שוי-סונגען-
מאַשינען-טיילען
און רעפּעראַטורען.
פיהרט אויס בילי
די מעכאַנישע שלאָסעריי
י. רעדער
11 ליסטאָפּאַדאַ 11/13
(רוג זאַכאָדניאַ)

אויערען, נאָז און האַלז
און לונגען-קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פּיעטריקאָווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. אַז. וו. ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 2-9 און פון 4-8 אָוונט.
ביי דער קליניק איז טעטיג
א רענטגען-קאַבינעט
פאַר דורכלייכטונגען און אַלערליי פאָטאָגראַפיעס

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרויען קראַנקהייטען
מעדיצינישע געגען שוואַנגערשאַפט
זגעזשער 11, טעלעפאָן 246-09
נעהמט אָן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אָוו.

Dr.
Wajnberg
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט פאַר לונגען, האַרץ און סקלעראָז קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9-10 פריה, 3-5 8-9 אָוו.

Dr. med.
M. GLAZER
ספּעציאַליסט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען
ZACHODNIA 64, tel. 165-49
נעהמט אָן פון 12—2 מיטאָג און פון 7 ביז 8.30 אָוונד.
זונטאָג און חגאות פון 10—12 בייטאָג

DR. MED.
J. Szreiber
כירורג
צוריקגעקעהרט
Narutowicza 9. tel. 122-95.
נעמט אָן פון 2—3 נאָכמ. און פון 5—7 אָוו.

די געשעהענישען אין פשיטיק
אין ליכט פון בעשולדיגונגס-אקט

דער בעשולדיגונגס - אַקט געגען די ... זענען היינט געקומען 5. די איבעריגע 3 קומען ... געגען. דערווייל איז בעקאַנט געוואָרען, אַז צו די 8 פאַרטיידיגער פון יודישען צד וועט נאָך

אין פערלויף פון פּראָצעס צוקומען דער בעריהמטער אַדוואָקאַט פּאַסכאַלסקי

די שטימונג אין זאַל ווערט געשפּאַנט. ס׳פּער... שוין די ערטער די צוויי פּראָקוראָרען דאַשקעוויטש און דאַנקאָוסקי. פון דער אַנדערע זייט ... טיש פערנעהמען זייערע ערטער 2 געריכטס-סעקרעטאַרען. די עדות ווערען אריינגעפיהרט אין אַ בעזונדערן גרויסען זאַל.

אַרום האַלב ניין ווערען געבראַכט פון טורמע די אַנגעקלאַגטע. זיי ווערען געבראַכט אונטער אַ שטאַרקער פּאָליצייאישער וואַך גרופּענווייז. די ... פאַר די בעשולדיגטע זענען אַזוי אויסגעשטעלט, אַז די קריסטליכע אַנגעקלאַגטע זיצען בעזונדער און די יודישע אויך בעזונדער. צווישען די אַנגעקלאַגטע זיצען פּאָליציאַנטען.

דאָס רוב אַנגעקלאַגטע זעהען פּויערים אָדער אינבעוואוסטזיניגע קליינשטעטלדיגע גוים. די יודישע אַנגעקלאַגטע זעהען קליינע סוחרים און ...ליכע יוגענדליכע. דעם גרעסטען איינדרוק מאַכט דער יודישער הויפּט-אַנגעקלאַגטער של... ...קי, אַ לאַנג-געקליידעטער יונגערמאַן, אַ מיטגליד פון צעירי מזרחי. ער קוקט זיך אַרום אין אַלע זייטען אַזוי, ווי ער וואָלט נישט פערשטאַנען, ווי אַזוי ער קומט דאָ אַהער.

9 אַ זייגער מיט עטליכע מינוט הערט זיך אַ שאַרפער קלונג. דער וואַזשני שרייט אויס „פּראָשע וסטאַטש“ און ס׳קומט אַריין דער געריכטס-טריבונאַל. פאַרזיצער איז ריכטער אַדאַם באָבקאָווסקי, אַסעסאָרען די ריכטער מאַלישעווסקי און פּלעזאַקי. אַלס רעזערוו-ריכטער פערנעהמט זיין אָרט ריכטער קאַספּזשיקאָווסקי.

דער פאַרזיצער ערקלעהרט

די געריכטס - פערהאַנדלונגען פאַר געעפענט

און טרעט צו אָפּצונעהמען די פּערסאָנאַליען פון די אַנגעקלאַגטע. ס׳שטעלט זיך אַרויס, אַז ס׳רוב קריסטליכע אַנגעקלאַגטע זענען אַנאַלפאַבעטען. פיל פון זיי זענען שוין בעשטראַפט געווען פאַר פערשידענע פערברעכענס.

בנוגע לעסקין שטעלט זיך אַרויס, אַז ער איז אונפעהיג צו אַרבייט צוליב זיין קורצזיכטיגקייט.

נאָכ׳ן צונעהמען די פּערסאָנאַליען, בעווייזט זיך אין זאַל דער פאַרשטייער פון יוסטיץ-מיניסטעריום מיניסטעריאַל-ראַט פּעטשקאַ, און אַ פאַרשטעהער פון דער קעלצער וואָיעוואָדזטווע.

דאַן גיבען די אַדוואָקאַטען איבער זייערע פּולמאַכטען. אַלע ענדעקישע אַדוואָקאַטען ערקלעהרען, אַז זיי פערטיידיגען סאָלידאַריש אַלע קריסטליכע אַנגעקלאַגטע. פון די יודישע אַדוואָקאַטען טרעטען 7 אַרויס אַלס פערטיידיגער און אַדוו. פעניגשטיין פון ראַדאָם אַלס ציוו״ל מאַהנער מצד דער פאַמיליע פון דעם ערמאָרדעטען פאַר-פאַלק מינקאָווסקי.

דאַן טרעט אַדוו. מאַרגאָליס (פון יודישען צד) אַרויס מיט אַ פאַרשלאַג צו רופען נאָך עטליכע צעהנדליג עדות, וועלכע דאַרפען פעסטשטעלען די אונשולד פון די יודישע אַנגעקלאַגטע. נאָך אַ קורצער יורידישער פּאָלעמיק ווערט דער פאַרשלאַג אָפּגעוואָרפען.

12 אַ זייגער טרעט צו דער פאַרזיצער צו לייענען דעם

בעשולדיגונגס-אַקט

ראַדאָם דער בעשולדיגונגס-אַקט געגען די 54 בעשולדיגטע (42 קריסטען און 12 יודען) אין צוזאַמענהאַנג מיט די געשעהענישען אין פשיטיק אַנטהאַלט אַ לענגערע בעגרינדונג מיט אַ שילדערונג פון די געשעהענישען, אין וועלכער עס ווערט געזאָגט צוו. אַנד. :

דאָס שטעטעל פשיטיק, וואָס ליגט אין ראַדאָמער קרייז און צעהלט אַ בעפעלקערונג פון 3,000 נפשות, דערונטער כמעט 90 פּראָצ. יודען, איז אין אַ לענגערע צייט געווען אַן אָרט פון אַנטייודישע אַרויסטרעטונגען, וואָס פלעגען פאָרקומען בעזונדערס אין די מאַרק-טעג און זענען געווען דער רעזולטאַט פון דער באָיקאָט-אַגיטאַציע פון דער ענדעקישער פּאַרטיי. די דאָזיגע אַרויסטרעטונגען האָבען זיך נישט בעגרענעצט צו אויפפאָדערונגען צו דער דאָרפישער בעפעלקערונג, וואָס קומט אויפ׳ן מאַרק, נישט צו קויפען ביי יודען, נאָר איז געווען פערבונדען מיט דראָהען די קונים, שלאָגען זיי, דעמאָלירען די סטראַגאַנעס און אויסהאַקען שויבען אין יודישע הייזער. די אַקציע האָט זיך בעזונדערס פערשטאַרקט זייט די געשעהענישען אין מאַזשיוואָל אין סוף נאָוועמבער 1935, ווען ביי אַנגרייפען די פּאָליציי זענען דערהרג׳עט געוואָרען איינער פּויערים. טעראָר-אַקטען זענען אויך פאָרגעקומען אין דער געגענד פון פשיטיק, וואוּ וואָס עס פלעגען דערגעהען אין אַנ׳איבערגעטריבענער פאָרם קלאַנגען אין שטעטעל, פערגרעסערענדיג די בערוואָזיטעט פון דער יודישער און קריסטליכער בעפעלקערונג. צו דער פערשאַרפונג פון די בעציהונגען האָט אויך בייגעטראָגען דער פאַקט, אַז אין פשיטיק זענען צוגעקומען איינגע קריסטליכע געשעפטען און סטראַגאַנעס.

צווישען דער יודישער בעפעלקערונג זענען אַרומגעגאַנגען קלאַנגען, אַז די פּויערים גרייטען זיך אָפּצורעכענען מיט די יודען, קריסטען האָבען דאָס זעלבע דערצעהלט וועגען יודען, דערצעהלענדיג, אַז זיי בעוואָפענען זיך אין געהיים. אַזוי אַרום איז די טעמפּעראַטור פון די שטימונגען דערפיהרט געוואָרען ביז מאַקסימום און דער מינדעסטער אינצידענט האָט געקענט אַרויסרופען אונבערעכענבאַרע פאָלגען. צוליב זיכערהייטס-טעמים זענען אין די מאַרק-טעג פערשטאַרקט געוואָרען די פּאָליציי-וואַכען ביז 16 פּאָליציאַנטען. חוץ דעם איז אין ראַדאָם געווען גרייט אַ רעזערוו פון 20 פּאָליציאַנטען. די פּאָליציאַנטען וועלכע זענען דעלעגירט געוואָרען קיין פשיטיק דעם 9-טען מערץ האָבען פון אין דערפריה פּאַטראָלירט די שטאָט. דער יריד האָט געהאַט אַ רוהיגען פערלויף הגם עס זענען געקומען אויף 600 פוהרען קרוב 2000 מענשען. ביי יודען האָט מען ווייניג געקויפט. מען האָט געמאָלדען וועגען איינגע פאַלען פון ... צום באָיקאָט, וועלכע האָבען נישט געטראָגען קיין סמנים פון פערברעכען. אַרום 2 אַ זייגער ... האָט אַ פּאָליציאַנט בעמערקט ווי אַ יונגערמאַן בעמיהט זיך נישט דערלאָזען צו קויפען ... אין אַ יודישען סטראַגאַן, שטערענדיג ... די רוה. דער פּאָליציאַנט האָט געוואָלט ... דעם רוה-שטערער, וועלכער האָט זיך אָבער ענטזאָגט אויסצופיהרען דעם בעפעהל. צוליב דער פיינדליכע שטעלונג פון די פערזאַמעלטע איז דער פּאָליציאַנט אַוועק צום פּאָליציי-וואַך, פון וואַנען עס זענען אָנגעקומען 6 פּאָליציאַנטען עס איז געפאַלען אַן אויפרוף : „חברים ! איהר ... דאָ נישטאָ“ און גלייך האָט דער המון אַרום גערינגעלט די פּאָליציי שרייענדיג : „ב-שט אַרויסגעבען איהם“, „הורראַ אויף דער פּאָליציי“. מען האָט געוואָרפען איינגע שטיינער און אַ שטוהל אָבער קיינעם נישט געטראָפען. די פּאָליציי איז גע... געצוואונגען זיך צוריקצוציהען צום טויער פון פּאָליציי-וואַך, אַבהאַלטענדיג דעם המון מיט דראָהונגען צו בענוצען געוועהר. דער פּאָליצייפשאַדאָווניק האָט פעראָרדענט צו זאַמלען פון שטאָט די פּאָליציי-פּאַטראָלען און צוטרעטען צו צוטרייבען דעם המון, וועלכער האָט זיך אָבער אין משך פון אַ פּאָר מינוט אונטערן איינפלוס פון די אָרטיגע לעהרער אַליין אַנגעהויבען פאַנאַנדערצוגעהן. גלייכצייטיג האָבען די פערזאַמעלטע פּויערים אַנגעהויבען איינשפּאַנען די פערד און זיך פאַנאַנדערפאָהרען. די יודען האָבען געשלאָסען די געשעפטען, זאַמלענדיג זיך פאַר די הייזער.

אין אַ געוויסען מאָמענט, ווען דער פּאָליצייוואַך איז נאָך געווען אַרומגערינגעלט דורכ׳ן המון האָט אַ געוויסער פעליקס בוגאַיטשיק אַ געשריי געטון : צו די פערזאַמעלטע פּאַראָבקעס : יונגלעך ! צו דער אַרבייט“, נאָכדעם זענען זיי אַוועקגעלאָפען צוזאַמען אויפ׳ן צווייטען עק פון מאַרק צו דער וואַרשאַווער גאַס. די דאָזיגע גרופּע איז בעפאַלען די סטראַגאַנעס פון יודישע שניידער. פערניכטענד׳ג זייערע סחורות. דערביי האָט דער שניידער משה דאַלמאַן בעקומען מיט אַ שטעקען אַ קלאַפּ אין קאָפּ און האָט פערלוירען דעם בעוואוסטזיין. די אַרויסטרעטונג פון בוגאַיטשיק האָט פערגרעסערט די פּאַניק און צורודערונג. אין שמאָלען וואַרשאַווער געסעל האָבען זיך פערזאַמעלט פוהרען, פערד און פּויערים, וועלכע האָבען זיך בעמיהט ווי אַמשנעלסטען אַרויסצובעקומען פון דער שטאָט. אויסנוצענדיג די פּאַנישע שטימונג צווישען די פּויערים האָבען די יודען אַנגעהויבען שלאָגען די אַנטלויפענדע, וועלכע האָבען פון זייער זייט געשלאָגען מיט שטעקענס די יודען און אַזוי אַרום זענען ענטשטאַנען געגענזייטיגע געשלעגען. פראַנציסקאַ סאָבאָלאָוואַ, יוזעף שימאַנסקי, און אַנדערע קריסטען זענען דערביי פערוואונדעט און צושלאָגען געוואָרען. איינגע יודען ווערען בעשולדיגט אין שלאָגען. דערביי האָט מען געזעהען ווי פיער יודען האָבען געהאַלטען רעוואָלווערען אין די הענד.

בעת די דאָזיגע געשלעגען, ווען די פּאָליציי איז געווען אַרומגערינגעלט דורך דעם המון און האָט נישט געקאָנט אינטערווענירען, זענען אויף עק פון מאַרק און וואַרשאַווער גאַס געפאַלען איינגע רעוואָלווער שאָסען, פון וועלכע עס זענען פון הינטען פערוואונדעט געוואָרען 3 קריסטען דערונטער איין פרוי. אויפ׳ן סמך פון די עדות-ערקלערונגען איז פעסטגעשטעלט געוואָרען ,אַז אין דעם קריטישען מאָמענט האָבען געשאָסען די ברידער יעקל און לעזער קערשענצווייג. דער קאָמענדאַנט פון פּאָליציי-וואַך האָט גלייך טעלעפאָניש אַרויסגעפאָדערט הילף פון ראַדאָם און אַרויסגעשיקט 6 פּאָליציאַנטען, וועלכע האָבען אַרויסגעשטויסען דעם המון אויפ׳ן צווייטען זייט פון בריק. צוזאַמען מיט׳ן המון זענען אַבגעטרעטען די פערוואונדעטע קריסטען. די ידיעה, אַז יודען האָבען געשאָסען און דאָס בילד פון די פערבלוטיגטע קריסטען האָבען פעראורזאַכט ,אַז די יונגע פּויערים, וועלכע האָבען שוין געהאַלטען אין אָבפאָהרען אַהיים, האָבען זיך בעוואָפענט מיט דרענגער און שטעקענס און זענען אַוועק אין דער ריכטונג פון שטאָט, אויסהאַקענדיג שויבען אין יודישע וואוינונגען. די הויפּט-ראָל ביים רופען די פּויערים ז״ך אָבצורעכענען מיט די יודען האָט געשפּילט שטשעפּאַן זאַרעמבאַ. דער פּאָליציי איז געלונגען אָבצוריינגען דעם מאַרק פון די אוואַנטוריסטען. דער המון איז אַ יינגעשטופּט געוואָרען אין דער שמאָלער וואַרשאַווער גאַס און האָט זיך געררוקט אין דער ריכטונג פון בריק. יודען האָט מען נישט געשלאָגען, ווייל זיי זענען אויף די גאַסען נישט געווען. די וואוינונגען האָט מען נישט געשטורמט, ווייל די פּאָליציאַנטען האָבען דערויף נישט ערלויבט, דאָ און דאָרט האָט מען בלויז געוואָרפען שטיינער אין די פענסטער, אויסהאַקענדיג איינצעלנע שויבען.

אין דעם מאָמענט זענען פון ערשטען שטאָק פון הויז געפאַלען איינגע רעוואָלווער - שאָסען. אויפ׳ן בריק איז געפאַלען דער 53-יעהריגער סטאַניסלאַוו וויעשניאַק. אַ פּאָליציאַנט האָט בעמערקט, אַז פון פענסטער האָט געשאָסען אַ יונגער יוד אין ברילען. צוויי פּאָליציאַנטען זענען אַריין אין דער וואוינונג, וואו זיי האָבען געטראָפען דאָס פּאָר-פאָלק לעסקאָ און זייער 16-יעהריגע טאָכטער. זיי האָבען ערקלערט, אַז פון זייער וואוינונג האָט מען נישט געשאָסען. בעת דער רעוויזיע האָט מען אין צימער אויפ׳ן ערשטען שטאָק געפונען 3 רעוואָלווער-גילזען פון קאַליבער 6 אויף 35 מילימעטער. קיין רעוואָלווער האָט מען נישט געפונען מען האָט פערהאַלטען דעם אַלטען לעסקאָ און זיין זוהן שלום יחיאל. בעת דער אויספאָרשונג, וועלכע האָט געפיהרט דער וויצע-פּראָקוראָר האָט שלום לעסקאָ געלייקענט, אַז ער זאָל האָבען געשאָסען. ביים אויספאָרשונגס ריכטער אָבער האָט ער ערקלערט דאָס ער האָט דריי מאָל אויסגעשאָסען פון פענסטער. ער האָט אָבער געשאָסען אין דער הויך, כדי אָבצושרעקען דעם המון, וואָס האָט זיך געוואָלט אַריינרייסען אין געשעפט פון זיין פאָטער. דעם רעוואָלווער האָט ער געקויפט אין ראַדאָם ביי אַ אונבעקאַנטען פּערזאָן, כדי זיכערען זיך, שוין צוליב די ערוואַרטעטע אַנטי-יודישע געשעהענישען. ביי וויעשניאַק האָט מען אַרויסגענומען אַ קויל, וועלכע ענטשפּרעכט לויט׳ן קאַליבער די גילזען, וועלכע מען האָט געפונען אין וואוינונג ביי לעסקאָ. וויעשניאַק איז פון די ערהאַלטענע וואונדען געשטאָרבען, איינגע עדות האָבען אויך ערקלערט, אַז גלייכצייטיג מיט די שאָסען פון לעסקאָ׳ס וואוינונג זענען אויך געפאַלען שאָסען פון דערבייאיגען וואוינונג פון שווייטשקאָ, וואו מען זאָל האָבען געזעהען יודען מיט רעוואָלווערען. אין דעם לויף פון דער אויספאָרשונג האָט מען אָבער נישט געזאַמעלט קיין גענוגענדע בעווייזען, כדי צו בעשולדיגען אין מאָרד-פערזוך נאָך אַנדערע. עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז דער עדות וואויציק האָט נישט געקאָנט זעהען קיין מענשען פון זיין אָרט אין וואויצקאָס פענסטערען, בעזונדערס ווען מען נעמט אין אַכט, אַז זיי זענען געווען פערהאַקט מיט ברעטער. בעת 3 פּאָליציאַנטען האָבען געזוכט די שולדיגע פון די שאָסען אין לעסקאָ׳ס וואוינונג האָבען די איבעריגע זיך בעמיהט צו בעהערשען דעם המון. די בעמיהונגען זענען אָבער געבליבען אָהן ערפאָלג. וויעשניאַק׳ס טויטער קערפּער, וואָס איז אַוועקגעלעגט געוואָרען פאַר׳ן וואוינונג פון דעם אָבוועזענדען דאָקטאָר. דאָס געוויין פון זיין משפּחה און די ידיעות וועגען שאָסען מצד די יודען, האָבען אויפגעבראַכט דעם המון און פאַנאַנדער געבלאָזען און נקמה געפונען. מען איז צוגעטרעטען צו דעמאָלירען יודישע וואוינונגען און שלאָגען זייערע איינגענטימער.

לויט איינגע עדות - ערקלערונגען האָבען די הויפּט-העצער יוזעף פּיטלעווסקי און אָלשעווסקי געהאַלטען רעוואָלווערען אין די הענד, די רעוויזיעס וועלכע זענען אָבער ביי זיי דורכגעפיהרט געפיהרט געוואָרען, האָבען נישט געבראַכט קיין רעזולטאַט. עס האָט זיך אויך נישט בעשטעטיגט די ווערסיע, וואָס איז אָנגעגעבען געוואָרען דורך איינגע יודישע עדות, אַז בעת די געשעהענישען האָט מען געשאָסען פון אַ דורכפאָהרענדען לאַסטאויטאָ, אויף וועלכען עס האָבען זיך געפונען חזירים-הענדלער. די עקסצעסען פון המון האָבען זיך אָנגעהויבען אויף דער וואַרשאַווער גאַס נישט ווייט פון בריק. צוערשט האָט זיך דער המון אַריינגעריסען אין שענק און וואוינונג פון רחל מילשטיין. מען האָט אַראָפּגעריסען די לאָדענס, אויסגעהאַקט די פענסטער, דורך וועלכע מען איז אַריין אינווייניג. מען האָט אומגעוואָרפען דעם בופעט, צוהאַקט טישען און שענק. רחל מילשטיין און הערש-פיש האָבען בעוויזען זיך אויסצובעהאַלטען. אויף דער זעלבער גאַס האָט אַלעקסאַנדער פּיטלעווסקי צושלאָגען מיט אַ שטעקען חיה האַלצמאַן און יוזעף טקאַטשיק האָט מיט אַ שטעקען, וואָס איז געווען אַרומגעוויקעלט מיט דראָט, צושלאָגען משה בוימאייל. ערשט אויף די פאַרשטעט זאַכענטא און פּאָדגאַיעק איז געקומען צו עקסצעסען אין גרעסערען פאָרמאַט. גרופּען צו 20—30 פּערזאָן, בעוואָפענט מעהרסטענס מיט דרענגער האָבען זיך אַריינגעריסען אין די וואוינונגען. מען האָט דעמאָלירט עטליכע צענדליג יודישע וואוינונגען, אַרויסרייסענדיג די טירען און פענסטער מיט אייזערנע שטאַבעס, שטיינער און דישלעס. אין די וו... און געשעפטען האָט מען פערניכטעט די מעבעל און סחורות. מען האָט זיי אויך מיטגענומען, הגם דאָס זענען געווען זעלטענע פאַלען. איינגע געליטענע בעהויפּטען, אַז זיי איז אויך פערשוואונדען געלד. וואו מען האָט געכאַפּט די איינוואוינער, האָט מען זיי געשלאָגען, שרייענדיג : „הארגענען זיי, — נישט שענקען פאַר אונזער ברודער“. פיל יודישע משפּחות האָבען אויסגעמיטען געשלאָגען צו ווערען ,אַ דאַנק דעם, וואָס זיי האָבען זיך אויסבעהאַלטען אין די קעלערס אָדער אויף די בוידעמס .

די וויכטיגסטע פאַלען זענען פאָלגענדע : אין דער וואוינונג פון שרה באַרענשטיין האָט זיך אַריינגעריסען אַ גרופּע איבערפאַלער, איינער פּיטלעווסקי האָט צושלאָגען פרוי באַרענשטיין, אַנדערע — גדליה העמפעלן; אין וואוינונג פון יעקב באַרנשטיין, וועלכער איז פערוואונדעט געוואָרען צוזאַמען מיט זיין פרוי מיט דרענגער און שטיינער, האָט מען פערניכטעט די שאַנק, שטוהלען און טיש. בעת דער אויספאָרשונג האָט מען געפונען אין דער וואוינונג 48 שטיינער אין פּעשידענער גרויס. אין וואוינונג פון געשעפט פון הינדע באַרענשטיין אין אַ צווייט הויז האָט מען צוהאַקט דעם אויוען, בעטען, אויפגעטרענט די פערינע, אויסגעהאַקט די פענסטער. אין וואוינונג פון מאיר לייב טאַבע.

(ווייטער זעה 9-טע זייט

אַ לאָס געקויפט ביי קאַפטאַל׳ן

ווערט אַ פּאַספּאָרט אין לאַנד אַריין פון גליק און וואוילשטאַנד.
דאָס בעווייזט וועגען דעם אַמבעסטען די גרויסע צאָהל געווינסטען, וואָס ס׳זענען געפאַלען

ביי קאַפטאַל׳ן

ביי דער פאָריגער לאָטעריע, ווי צום ביישפּיל:

100.000 זל.	אויף נומער 183796
50.000 זל.	אויף נומער 56737
50.000 זל.	אויף נומער 122152
50.000 זל.	אויף נומער 194562
30.000 זל.	אויף נומער 42008
30.000 זל.	אויף נומער 112631

און אַ סך אַנדערע געווינסטען קלענערע פון 30.000 זל.
אויב מיר זאָלן צו דעם דאָזיגן קראַנץ גרויסע געווינסטען, צוגעבן נאָך געווינסטען
פון די פריהערדיגע לאָטעריען ווי:

א מיליאָן זל. אויף נומער 61415 אין דער 26-טער לאָטעריע.
א מיליאָן זל. אויף נומער 72450 אין דער 31-טער לאָטעריע, ווי אויך די
געווינסטען צו: 200.000 זל., 100.000 זל., 80.000 זל., 75.000 זל., 60.000 זל., 50.000 זל.
40.000 זל., 30.000 זל. א. ז. וו. אויף צעהנדליגער מיליאָנען זלאָטעס.
וועט יעדער לייכט פערשטעהן, פאַרוואָס קאַפטאַל׳ס קאָלעקטור שם׳ט מיט אַזאַ
גרויסער פּאָפּולאַריטעט צווישען די שפּילער צוליב דער דערנעהנטערונג פון דער ציהונג פון
דער 1-טער קלאַס, וואָס קומט פאָר שוין דעם 18-טען יוני, דאַרף מען זיך איילען מיט׳ן
קויפען אַ לאָס אין דער גליקליכער קאָלעקטור פון

KAFTAL

Łódź, Piotrkowska 54.

בריפליכע בעשטעלונגען ערלעדיגען מיר תיכף. קאָנטאָ P. K. O: 304761.

צי דארפען יודען זיך לאזען שלאגען?

מיט דער טאקטיק פון די יודען אין ארץ ישראל, נישט צו ענטפערען אויפן אראבישען כוליגאניזם מיט דער אריענטאלישער נקמה פון „עין תחת עין", זענען די ענגלענדער זעהר צופרידען און זיי רופען עס אן „שטאלצע ווירדיגע האלטונג".

צווישען א טייל ציוניסטיש־געשטימטע יודען איז אבער הערשט גראד אן אומצופרידענהייט מיט דער טאקטיק און מיט גרויס פערביטערונג און סארקאזם רעדט וועגען דעם אין זיין לעצטען ארטיקעל זשאבאטינסקי.

דער גרעסטער אומגליק אין די לעצטע געשעהענישען, זאגט ער, איז אונזער דערנידערונג, דער געפיהל פון אונזער מינדערווערטיגקייט. מיר מוזען זיצען פערשטעקט אין אונזערע ווינקלען, נישט ארויסרוקען די נאז א ביסעל ווייטער, טאמער וועט מען איהר אפשניידען, און דער אראבער גייט זיך ארום פראנק און פריי, אפילו אין די גאסען פון דער יודישער תל־אביב און פיהלט זיך ווי אונדערהיים, אהן שום מורא פאר אנ׳אנפאל.

און אז די געשעהענישען וועלען אריבער, פיהרט ער אויס, וועט בלייבען דער ביטערער איינדרוק, אז ס׳איז דארט נישט קיין נאציאנאלע היים, נאר, ווי ער דריקט זיך אויס, א נאציאנאלער קעלער, א מין בעהעלטעניש...

פון דער דאזיגער קריטיק קען מען ארויסדרינגען אז בעסער וואלט געווען ווען יודען וואלטען אנגעלערנט די אראבער, זיי זאלען אויך מורא האבען ארויסשטעקן די נאז, אין א יודישען ווינקל, דעמאלט וואלט עס נישט געווען קיין דערנידערונג, נאר שטאלץ און ווירדיגקייט.

ענטפערט דערויף די לעצטע „אפיניא", ארגאן פון אגעניך ציוניזם, אז אדרבה, דער אראבער האט נישט קיין העזה אנצוגרייפען א יודען אין זיין ישוב ווייל ער האט מורא פאר אונז, ער מאכט זיינע אטאקעס נאר פחדניש, הינטען ארום, א סך קעגען איינעם, אין א פינסטערען ווינקעל, אויף א וויסטער וועג, אין פעלד, און די נעכט — דאס בעווייזט שוין אונזער שטארקייט און זיכערקייט.

וואס שייך דער אריענטאלישער נקמה, פון בלוט פאר בלוט, וועט די יודישע מאראל קיינמאל נישט דערלאזען צו שלאגען א מענשען וואס איז נישט שולדיג און אונזער שטאלץ און ווירדיגקייט דערלויבט אונז אויך נישט ברענגען היזער און פעלדער, אויסרייסען בוימער און פלאנצונגען — אין די דאזיגע וועגן וועלען מיר נישט גיין.

קען דאך איינער פרעגען א קשיא: גאנץ גוט, יודישע מאראל דערלויבט אוודאי נישט אומברענגען נישט בלויז אומשולדיגע, נאר אפילו נוקם זיין זיך, אן שולדיגע. ווי אין פסוק שטייט: „לא תקום ולא תטור" — זאלסט נישט נקמה נעהמען און נישט נאכהאבען קיין שנאה, אבער אויב אזוי, טא וואו איז אונזער געפיהל פון אונזער היימישער זיכערקייט?

דערויף ענטפערט די „אפיניא": ס׳איז א גרויסער פסיכאלאגישער הילוק צווישען דעם אהנמעכטיגען, ביי אנ׳אנפאל, גלות־יוד, און דעם אליינגעפיהל פונם פאלעסטינישען יודען, ס׳איז דאך דערזעלביגער יוד אפטמאל ערשט קיים א דריי חדשים אין לאנד, און שוין איז ער אנ׳איבערגעקעהרטער.

אומעטום און שטענדיג פערשאפט א קלאפ נישט בלויז ווייטאג נאר אויך דערנידערונג. ס׳דערנידערט די נויטיגקייט צו מקבל באהבה זיין דעם קלאפ אהן אנ׳ענטפער, דערפאר איז א קלאפ אין גלות זעהר דערנידעריגענד. אין א״י אפער איז דער קלאפ בלויז ווייטאגדיג.

*

ס׳איז כאראקטעריסטיש, וואס די לעצטע צייט, זינט אין א״י האבען זיך אנגעהויבען די אומרוהען, האבען די ציוניסטישע ווארט־פיהרערס אנגעהויבען זעהר שטארק אויסנוצען דעם גלות פאר א טרייסט מיטעל צו בעווייזען אז דא איז ער נאך ערגער.. די אלטע פערביסענע גלות־פרעסערס הערען נישט אויף צו פאמשטשען זיך איבער די „פשיטיקס", אבער אפילו די סאמע ערנסטע פאליטיקער הערען נישט אויף צו אפעריהרען מיט דעם ארגומענט, אז דארט אין די גלות־לענדער האט נישט קיין טעם נישט דאס לעבען און נישט דער טויט, דא אבער א.א.וו.

מ׳וואלט געקענט דווקא דערפון דרינגען די וויכטיגקייט פונם גלות, וואס שטיצט א״י נישט בלויז מיט מענשען און מיט געלד, נאר אויך מיט א טרייסט אין א צייט, פון א צרה. ווען מ׳וואלט נישט געהאט דעם פאראלעל פון גלות, וואלט מען דאך געקענט, חלילה, פון די ארץ־ישראל׳דיגע צרות אריינפאלען אין יאוש...

אפער דערפון איז נאך קיין ראיה נישט, אז דער פאראלעל איז לאגיש אויסגעהאלטען.

און גלות איז דער ענין פון פערטיידיגונג און זעלבסטשוץ בכלל גארנישט אקטועל. אין גלות פיהרען מיר נישט קיין קאמפען און פערנעמען נישט קיין לענדער. נאר מיר זענען אלע גלייכבערעכטיגטע בירגערס, צאהלען שטייערן, און העלפען אויסהאלטען א פאליציי מיט א מיליטער וואס איז אונז מחויב צו פערהיטען פון כל׳ערליי שלעק און פורעניות. און פונקט ווי א גוי דארף זיך נישט ארומטראגען שטענדיג מיט א רעוואלווער אין קעשענע, ווייל ער פערלאזט זיך אויף זיין געצאהלטען שומר, אזוי דארף עס אויך דער יוד נישט. אויב ווידער עס טרעפט אמאל, אז מיר פערלירן דעם צוטרוי צום שומר און אויך צו זיין העכערן בעאמטן, דעמאלט זענען יודען אויך אין גלות נישט קיין פחדנים און לאזען זיך נישט שלאגען אומבעשטראפט.

זינט ביאליק האט געקלאגט זיין „אין טעם למותם". האט נאך נישט געטראפען קיין איין פאל, אז יודען זאלען זיך לאזען שעכטען ווי די שעפסען, אנהויבענדיג פון ביאליסטאק אין 1906 ביז פשיטיק אין 1936 — א חוץ די ארגאניזירטע מיליטערישע שחיטות פון אוקראינע.

דער חידוש, וואס אין משך פון דריי חדשים ווערען די יודען ווירדיגע גבורים, איז גאר קיין חידוש נישט, ווייל גבורים זענען זיי געקומען נאך פון דער היים, ווייל דער גלות, דער דאזיגער טיגל פון [...] לעבען און פייניגונגען, לייטערט אויס א [...] יוגענד מיט איהר טיפער אידעאלישקייט, העלדיש[קייט] און קרבנות־גרייטקייט אין קאמף [...] אייגענעם קיום און אויך פארן קיבוץ.

און אויך די טעאריע פון נישט שלאגען [...] שולדיגע און נישט אנפאלען אומזיסט, האט [...] וואהר געבראכט פון גלות.

אבער דא, אין גלות, קען נאך א פשיט[יק ...] א קראקע, א לעמבערג, א רעגירונגס־בייט, א [...] געגען פאשיזם און אנטיסעמיטיזם, — מאל [...] ווינטען עס קען ווירקען אויפן שטויבעל [...] אין דער ברייטער וועלט!

די לעגענדע וועגען יודישער שפלות [...] וואלטען די ציוניסטען נישט געדארפט פער[שפרייטען], ווייל זיי אליין האבען געשפילט גאר א [...] ראלע אין הויבען דעם גייסט פון אונזער [...] פיהל אין לערנען די יודען שטאלץ און ווירד[יג ...] געגען אלע צרות און יסורים, דער יוד [...] האט עס טאקע אויסגעלערנט און ער האט [...] אלע זיינע בעוואוסטזיניגע קינדער געוואו[...] ציון־פראנט. אויך אויף אנדער פראנטען זענע[ן ...] האן גוטע ווירדיגע און העלדישע יודען!

די געשעהענישען אין ארץ־ישראל

זענען א פרוב אונטערצורייסן די ענגלישע און פראנצויזישע פאזיציעס אין דער אראבישער וו[עלט]

אין א אויסלענדישע צייטונג געפינען מיר פאלגענדע אפשאצונג פון דער איצטיגער לאגע אין ארץ ישראל מצד די פראנצויזישע פאליטישע ארגאנען:

„די פאלעסטינער געשעהענישען הויבען אן צו ציהען די ערנסטע אויפמערקזאמקייט פון די פראנצויזישע פאליטישע ספערען. אין אנהויב האט מען דא געמיינט אז עס האנדעלט זיך וועגען א געוועהנליך יודיש־אראבישען צוזאמענשטויס, וואס האט א שייכות נאר צו יודען און ענגלאנד, די סיבות פון די אונרוהען האט מען געזוכט נאר אין פאלעסטינא. מיט אינטערנאציאנאלע ענינים האט מען דעם אראבישען אויפשטאנד פערבינדען נאר אומדירעקט, אנ־נעהמענדיג, אז די אונרוהען אין די שכנישע לענדער האבען צוגעגעבען מוט די אראבישע טעראריסטען.

אבער ווען די אונרוהען האבען אנגענומען א אלץ מעהר שארפען כאראקטער און האבען זיך פערוואנדעלט אין א בעוואפענטען קאמף צווישען דער מאנדאטאר מאכט, האט מען געמוזט די ערשטע אפשאצונג איבערקוקען. א׳אויסדרוקענדיג די פאדערונג אינגאנצען אפצושטעלען די יודישע עמיגראציע ד.ה. אפשאפען די באלפור דעקלאראציע און די יסודות פון מאנדאט און האלטענדיג זיך עקשנותדיג ביי דער דאזיגער פאדערונג האבען די אראבישע אנפיהרער זיך נישט געקענט אפגעבען א דין־וחשבון וועגען דעם גאנצען אומזין פון זייערע פרעטענציעס. ענגלאנד איז שטענדיג גרייט אריינצוטראכטען זיך אין זין פון די פאדערונגען וואס מען שטעלט איהר, איהר איז נישט פרעמד דער גייסט פון קאמפראמיס, זי געהט אין אויף בעשיידענע הנחות ווען זי האלט עס פאר נויטווענדיג אדער גערעכט, אבער ווען מען שטעלט איהר פאדערונגען וואס זענען נישט אויספיהרבאר קען מען זי מיט דראהונגען און בונטען קיינמאל נישט צווינגען צו קאפיטולאציע. די באלפור־דעקלאראציע וועט ענגלאנד נישט אפשאפען, די יסודות פון מאנדאט וועט זי נישט אנריהרען. נאך מעהר צוליב דעם וואס די פאקטישע בעגרינדונג פון די אראבישע טענות ווערען דורך דער ענגלישער עפענטלישער מיינונג ענטשידען אפגעווארפען. ווי עס האבען בעוויזען די לעצטע דיסקוסיעס אין ענגלישען פארלאמענט שאצען אלע ענגלענדער, אהן אונטערשייד פון פאליטישער ריכטונג, זעהר הויך אפ די יודישע ארבייט אין לאנד, וואס האט בוכשטעבליך איבערגעלעבט און צופליהט זיך אונטערן איינפלוס פון יודישער ארבייט, איניציאטיוו און ענערגיע. עס איז אין פארלאמענט אפגעווארפען געווארען די הויפט־טענה פון די אראבער אז די יודען האבען כלומרשט פערכאפט די גאנצע ערד ארויסשטויסענדיג די אראבער. דערביי איז נאך בעטאנט געווארן, אז דער גרעסטער טייל פון דער ערד וואס געהערט צו יודען איז ביז זיי האבען זי גענומען אין בעזיץ געווען וויסט אדער עס איז דארט געווען פלאטעס. עס איז נאך אין פארלאמענט אנגעוויזען געווארען אז די אראבער האבען פון דער יודישער אימיגראציע געהאט א קאלאסאלען נוצען. עס איז דעריבער אנצונעהמען אז די אראבישע פיהרער זענען פעראינטערעסירט צו פערלענגערען די אונרוהען אידער איינצוגעהען אויף וועלכע עס איז הנחות.

די דאזיגע לאגישע מסקנות געפינען א בעשטעטיגונג אין דעם פאקטישען מאטעריאל וואס קומט אן אין די אייראפעאישע דיפלאמאטישע קאנצעלאריעס.

דער צוזאמענבונד פון די פאלעסטינער אונ[רוהען] מיט די אונרוהען וואס זענען מיט א קורצ[ער צייט] צוריק ענטשטאנען אין עגיפטען און שפעטער [אין] פראנצויזישען סיריען, ווערט איצט מעהר [...] טיגט ווי פריהער. די ארטיגע און צופעליגע [...] ווערען איצט שוין אפגערוקט אויפן צווייטען [...] און אז עס טרעט ארויס דער אויסערליבער [...] אינטערנאציאנאלער כאראקטער פון די געשע[הענישען] אונטערליגט שוין איצט נישט קיין שום [...] איז זעהט אויס, א גוט צוגעגרייטע אקציע [...] פאלגט דעם ציל אונטערצורייסען די ענגל[ישע] אויך פראנצויזישע פאזיציעס אין דער א[ראבישער] וועלט, אין באסיין פון מיטעללענדישען י[ם].

אלע האט איבערראשט די מעלדונג, אז [...] בישע טעראריסטען האבען מאשינען געווער[ען] האבען זיי זיך דאס פערשאפט? פון וואנ[ען] די אראבישע קאמיטעטען אזויפיל מאטעריאל[...] לען?

אין די אינפארמירטע קרייזען שמועסט [...] די ענגלישע געגענאקציע וועט אין די [...] אנגענעהמען א ענערגישען כאראקטער, מען [...] אז פון א פערטיידיגונגסאקציע וועט די [...] מאכט איבערגעהען אין א אנגרייפענדע, ד.ה. [...] זיך פשוט פערנעהמען מיט אפרייניגען [...] פון די עלעמענטען וואס זענען געפעהרליך [...] ארדנונג.

דערצו ווארט די אדמיניסטראציע אויפן [...] ווען די פערשטיידיגונגען וואס געהען קיין [...] וועלען זיין פולשטענדיג גענוג צום ראזיע[...] צווייפלען, אז דאס וועט אזוי זיין — [...] מען נישט רעכענען זיך מיט דער בעריטונג [...] לעסטינא האט לעצטענס בעקומען פאר [...] דאס דאזיגע לאנד ווערט אלץ מעהר און מעה[ר ...] פון די וויכטיגסטע פערטיידיגונגס פונקטען [...] בריטישע פאזיציעס אויפן מיטעללענדישען [...] פון איהר וועג קיין אינדיען נישט נאר [...] נאר אויך אויף דער יבשה.

וואס שייך דער יודישער בעפעלקערונג [...] סטיגע איז זי ביז איצט נאך נישט [...] פון צושטאנד פון פאסיווען זעלבסטשוץ. [...] אויס, אז דעריבער פערגעסען א סך וועגען [...] וואס זי שטעלט מיט זיך פאר. די יודישע [...] רונג בעשטעהט הויפטזעכליך פון יוגענד, [...] אן אז אנ׳ערך פון 150,000 יונגע יודען [...] קענט ארויסטרעטען אלס אקטיווע קעמפ[ער ...] עס וועט דערצו קומען. די דאזיגע יוגענ[ד ...] שטארקע, קרעפטיגע, בעגייסטערטע. [...] שטאנד און ווילען צום שלום האלט זיך [...] ווייל צוריק פון א דירעקטער מישונג אין [...] הען. אפשר דער דאזיגער פאקט פון כוח [...] אין שייכות דערמיט קומען די וויכטיגע [...] קער, צום אויספיהר, אז די לעצטע אונרו[הען ...] האבען א וויכטיגען פאליטישען רעזולטאט [...] ענגלישע בעציהונגען צו דער יודישער [...] און פאקטיש ווי אזוי קען ענגלאנד, וואס [...] פעראינטערעסירט אין שוץ פון איהר [...] פאלעסטינא בעגרעניצען די ענטוויקלונג [...] דווקא דעם אייראפעאישען קערן אויף [...] קען זיך רוהיג פערלאזען און די קאלאניס[טען ...] כען עס אונטערליגט נישט קיין ספק?!.. [...] געזעלשאפט אין פאלעסטינא דאס איז א [...] פארפאסטען פון דער אייראפעאישער [...] און איהר קולטורעלע און גייסטיגע [...] מיט ענגלאנד קען אין דער צוקונפט שפיל[ען ...] סע ראלע.

ווי עס זאל נישט זיין, איז די לאגע [...] אונרוהיגע און דראמאטישע. לעבען אין [...] ספער פון שנאה און בירגערליכען [...] אויב די יודישע פאזיציעס אין לאנד [...] קיין סכנה — זיי זענען צו טיף און [...] בער דאך דאס נארמאלע לעבען געשטער[ט ...] אונרוהען ליידען די עקאנאמישע אינטער[עסען ...] דער גאנצער בעפעלקערונג — פון דער [...] מעהר ווי פון דער יודישער. אבער ווען [...] קומען די אויסניכטערונג, ווען וועט ווידע[ר ...] ארדנונג — איז אין איצטיגען מאמענט [...] אויסצוזעהען.

וואס מוסאליני וויל איצט פון דער וועלט

זיין אינטערוויאו מיט א בעקאנטען זשורנאליסט

דער בעקאנטער פובליציסט אוגור האט געהאט א געשפרעך מיט מוסאליני׳ן און ער שילדערט אויף פאלגענדען אופן זיינע איינדרוקען:

„נאכ׳ן נצחון איז מוסאליני פונקט אזוי רוהיג ווי ער איז געווען אין דער צייט פון די פיבערהאפטע צוגרייטונגען. זיין פאליטישען אני־מאמין דריקט ער אויס אויף א פשוטען אופן. די מאכט וואס מען האט איהם איבערגעגעבען אלס בעווייז פון צוטרוי, דינט דעם לעבעדיגען פאלק פאר וועלכען עס עפענט זיך א הערליכע צוקונפט. דער דאזיגער גלויבען האלט איהם אויף אין שטרעבען אהן שום וואקלונגען, צום ציל. זיכער אין דעם צוטרוי פון די איטאליענער, שטעלט זיך מוסאליני אקעגען דער גאנצער וועלט. ער האט א אונבויגזאמען ווילען פון נצחון. דאס פערגאנגענע יאהר האט בעוויזען אז ער געהט פארויערטס אפילו דאן, ווען זיינע טרייע חברים וואקלען זיך. זיין לעבענס־קראפט איז א געוואלדיגע. ער פערלירט נישט קיין צייט אויף ארגומענטען. דער ציל פון זיין לעבען איז געווינען די פארטיע.

דער ערפאלג הגם ער איז געקומען נאך א צייט פון אונרוהיגקייט האט דעם דוטשע נישט געענדערט. ער רעדט וועגען דעם וואס ער האט איינגענומען אין אפריקא מיט אזא זאכליכקייט, ווי דאן ווען ער האט מיט א יאהר צוריק, איבערצייגט וועגען דער נויטווענדיגקייט אונטערצונעהמען די אקציע. ער האט נישט קיין פאריבעל אויף די אויסלענדישע מלוכה־מענער וואס האבען זיך געוואלט אקעגענשטעלען זיין פאליטיק. זיי האבען געטון דאס וואס זיי האבען געהאלטען פאר זייער חוב. ער פון זיין זייט, האט געטון דאס וואס ער האט געהאלטען פאר זיין מיסיע. דאס איינציגע שטרעבען פון מוסאליני׳ן איז איצט, אז דער איטאליענישער פויער און ארבייטער זאלען בעקומען א געהעריגע בעלוינונג פאר זייער שווערער ארבייט, אז זייערע קינדער זאלען גרינדען נייע משפחות און שאפען אינדוסטריע צווייגען אין די בערג פון אביסיניען. זיין אמביציע איז צו זעהען די ענטשטעהונג פון א נייע איטאליען, איידער זיין צייט וועט אדורך.

מיר ווייסען אז אביסיניען האט גענוג גאלד אנ־צופילען דעם איטאליענישען מלוכה אוצר. דער אוצר אבער וועגען וועלכען עס חלומט מוסאליני, איז א דור קאלאניסטען וואס שאפען דאס רייכטום פון פאלק. נאר אויף אזא אופן וועט ער קענען פערזיכערען די צוקונפט פון די איטאליענישע ערא־בערונגען אין אביסיניען. וואס שייך די איינגעבוירענע, זאגט מוסאליני, אז זייער קולטורעלער צושטאנד מוז אויפגעהויבען ווערען, די שקלאפעריי מוז פולשטענדיג אפגעשאפט ווערען. די ארטיגע קולטור וועט נישט אנגערירט ווערען, די מנהגים וועלען רעספעקטירט ווערען. אלע ראסען מוזען לעבען נעבען זיך זייער אינדיווידועל לעבען. די אויסמישונג פון ראסען וועט פערבאטען ווערן. די איטאליענער אין אביסיניען מוזען בלייבען אויף א גלייכען ניוואו מיט זייערע ברידער אין היימאט־לאנד. דער דוטשע וויל אין דער הינזיכט נעהמען לויטען ביישפיל פון פארטוגאל און ענגלאנד.

די וואס גרייכען נישט מיט זייער בליק ווייטער ווי די טאג־געשעהענישען וועלען נישט גלויבען, אז מוסאליני איז גרייט צו קומען צו א פערשטענדיגונג מיט ענגלאנד און דאס אין אלע פונקטען אין וועלכע עס בעריהרען זיך די אינטערעסען פון די דאזיגע צוויי מלוכות, ער ערקלערט פייערליך, אז דער ציל פון זיין פאליטיק איז שלום און נישט מלחמה. ער ווייסט, אז נאר א אויפריכטיגע צוזאמענארבייט צווישען ענגלאנד און איטאליען קען דערפיהרען צו דער פערפעסטיגונג פון שלום אויפן מיטעללענדישען ים און אין אפריקא. בכדי דעם דאזיגען ציל צו דערגרייכען איז ער גרייט אויף זעהר גרויסע הנחות.

עס זענען נאך פאראן א סך שוועריגקייטען, די צייט פון א צוועלף־חדשימדיגען פאליטישען שטורם האט נאך זיך איבערגעלאזט א שטורעמדיגען ים. די אפגעגעבענע דעקלאראציעס און אנגענומענע שטעלונגען לאזען זיך נישט ענדערען אין משך פון איין נאכט. למשל די ווירטשאפטליכע סאנקציעס. די איטאליענער האבען זיי בעזיגט. אבער זייערע איניציאטארען מוזען נאך געפינען א אופן ווי אזוי ארויסצוזוויקלען זיך פון דער געשאפענער לאגע. לאמיר נעהמען א אנדערען ביישפיל: די פעלקער־ליגע. נישט איטאליען נאר זייערע געגנער מאכען אונמעגליך די דאזיגע צוזאמענארבייט. דער קייזער איז אנטלאפען. עס איז שוין נישט פאראן נישט קיין ערד און נישט קיין אונטערטאנען. די לאגע פון די איטאליענער אין אביסיניען אונטערליגט א דיסקוסיע פון שטאנדפונקט פון אינטערנאציאנאלען רעכט. אבער נישט פון שטאנדפונקט פון געשעהענע פאקטען. דער ראט פון דער פעלקער־ליגע מוז אבער האבען צייט אויף צו געפינען א אופן דורך וועלכען זי זאל זיך קענען בעפרייען פון דער וואלדרא מאריאם. סוף־כל־סוף זענען פאקטען מעכטיגער ווי מענשען: די שווערקייט פון דער פאקטישער לאגע ציהט שטענדיג אריבער די וואגשאל צו איהר נוצען.

די איטאליענער זענען א גיכטער פאלק, ווי בעגאבטען זיך מיט ווייכקייט און זענען נישט מקנא זייערע שכנים. אויף דער שלום־קאנפערענץ האט מען זיי שלעכט בעהאנדעלט. זייערע פערבינדעטע האבען פאר זיך צוגענומען די בעסטע שטיקער איבערלאזענדיג פאר די איטאליענער נאר איניגע קוואדראט קילאמעטער מדבר. דער פאשיסטישער רעזשים האט אנגעהויבען פון זעלבסטהילף דורך ארגאניזירען די עמיגראציע און ענטוויקלונג פון דער אינדוסטריע. איינציגווייז האבען זיך אבער די גרעניצען פון אנדערע לענדער געשלאסען פאר דער איטאליענישער עמיגראציע. דער ווירטשאפטליכער וועלט־קריזיס האט אונמעגליך געמאכט די ערהאבערונג פון נייע מערק פאר דער איטאליענישער אינדוסטריע. אזוי למשל דער אפמאך פון אטאווא וואס שליסט אויס די איטאליענישע סחורות פון די מערק פון ענגלאנד און איהרע דאמיניאנס. איצט האט איטאליען ענדליך געקענט פערזיכערן דעם אפפלוס פון איבערפלוס פון איהר בעפעלקערונג. עס זענען שוין אריינגעפאהרען 150 טויזענד בקשות פון מיטגלידער פון אפריקאנישען קארפוס, וואס ווילען אין אפריקא בלייבען אלס קאלאניסטען. אין 10 יאהר ארום וועלען אויף דעם ערד־באפערטען באדען שוין וואוינען איבער א האלב מיליאן איטאליענער. די אויסזיכטען זענען גוט. אבער די ארבייט וואס מען דארף אויספיהרען איז א ריזיגע. איטאליען וויל נאר איינס: מען זאל זי לאזען צורוה אויף דער צייט פון איין דור, בכדי זי זאל קענען פערענדיגען דאס אנגעהויבענע ווערק".

די לאַגע אין ארץ=ישראל

(פון אַ פריוואַטען בריף)

ליבער פריינט !

איז וואס הערט זיך ? !— מ׳שלאגט יודען, ...! אומעטום, איבערגעלייענט אין אייערע גלות־...ונג וועגען „אונזערע בייעס" און — זיך דער־...ראקע. יא. פאר אונזערע יודען קומט עס אויס ...י געוועהנליך — מ׳שלאגט יודען. אבער איהר ...ס — דאָ איז עס גאר אנדערש. שוין דוכט זיך ...ר פיר וואכען ווי עס ציהט זיך דער ענין. און ...לט זיך פאר — קיין איין ישוב איז מען נישט ...אלען, נישט פאָגראמירט. אָט זעגען מיר, בן־...ן — אנ׳אינגזעל צווישען 38 טויזענד אראַבער ...ן אלע זייטען און — קיין איין שעה איז נישט ...פרגעריסען געווארען די נארמאלע אַרבייט. קיין ...ן פרוב אָנצופאלען. פערהאַן אַפילו אַראבער ...ס האָבען מורא אריינצוגיין אין בן־שמן. דורכ־...יין. און נישט בלויז ווייל דאָ זיצען די גאנצע ...ט 4 פאָליציאַנטען (2 ענגלענדער און 2 אראַ־...ר), אָדער ווייל ביי אונז שטייט א פערחתמעטער ...סטען מיט 8 ביקסען. ביין. זיי ווייסען, או: ווייסען ...ר גוט, אַז איידער זיי ווע־לען צוגיין צו די ...אַהטען פון פארקאן אַרום בן־שמן וועט עס נישט ...ט אָנקומען, און אזוי אומעטום. שטעלט זיך פאר: ...האָט אָנגעצונדען די פעלדער ביי הערצל־וואלד, 1,5 קילאמעטער פון דארף, ביינאכט צוגעגנבעט ...ר, דאָס איז א געוועהנליכע זאך און — אין 2 ...וט איז עס געווען בעקאנט אין תל־אַביב, בפירוש ...ן 2 מינוט און נישט דורכ׳ן טעלעפאָן, וואס מ׳קען ...ך איהם איבערשניידען. אין 10 מינוט ארום ...ט מען אָנגעזאָגט, אַז קיין הילף איז נישט נויט׳ג, ...ן א וואסערע עס איז 20 מינוט איז דאָ געווען א ...אויטאבוסען פאליציי, 2 אויטאס מיל־טער און דער ...ע־גובערנאטאר פון יפו, אַלע טאג פאָהרען ...אויטאס קיין תל־אביב דורך לוד מיט 1 ...פאליציאַנט.

...אָדער אזא פאַקט : דער באיקאט אויף יודען ...ה שוין ביי אַ דריי וואכען און זיכער ליידען די ...ראַבער פון איהם. יודען — זעהר ווייניג, נישט ...ט בעמערקען. אפשר די גרויסע ספע׳ען פון ...ט, אָבער אין טאג־טעגליכען לעבען גארנישט. ...ם פלעגט אונז צושטעלען פראדוקטען אלערליי ...ע אַראַבישע משפחה פון לוד, שוין א 20 יאהר ווי ...י משפחה לעבט פון בן־שמן. האָט דער אַראַבער ...ון לוד געקריגען קלעפ פאר׳ן ווע־לען פיהרען צו ...ונז סחורה, האָט מען פון אונז איהם געהייסען אויפ־...הערען און — קיינער פיהלט נישט, אז עס זאל עפעס ...פעהלען פון פראדוקטען. א שטרייק אויף די וועגען ...ר מאהן שפילט דאָ קיין ראלע נישט (כמעט) און ...פאהרט ווי אלע מאָל (ביי אונז גייט דער אויטא ...ס דריי מאָל נאָר 2 מאָל א טאג).

דאָס איז דער כוח פון סאציאלער אומאָפּהענ־...קייט, פון עקאָנאָמישער זעלבסטשטענדיגקייט. די ...ינטקייט פון די געמיטער געגען די יודען איז ...רער א סך שטארקער ווי ביי אייך, די פּאָליטיק ...ק קאמפליצירטער, אָבער דער ישוב איז זעלבסט־...שטענדיגער, אומאָפּהענגיג אין אַלע געביטען פון ...לעבען. דאָס איז א כוח.

...אויב דער וועג פון תל־אביב קיין חיפה מיט׳ן ...ויסא איז היינט צו טאָג נישט זיכער (דורך שכם ...ן חשעבין) איז שוין זיכער, אַז נאָך היינט־געג ...ער וועט פערענדיגט ווערען דער נייער שאָסע־...וועג פון פעהלען נייגצעהן קילאָמעטער), וואס וועט ...פארבינדען כמעט איינגאַנצען אויף יודישען באָדען, ...צווישען יודישע ישובים. עס איז שוין איצט געווען ...א פאר טעג פאַר׳ן שטרייק, וואָס די רעגירונג האָט ...אויסגעפיהרט די וועגען אויף צפון פון יפו אויף צוויי ...ריכטונגען : אַ יודישען, דורך פתח־תקווה און אַנ׳ ...אַראבישען דורך לוד, בן־שמן, טול־כרם ,כדי אויפ׳ן ...וועג זאָל מען זיך נישט בעגעגענען.

...אָט די זעלבסטשטענדיגקייט העלפט אונז אוי־...ך קומען אין דער וועלט. פערשטייט זיך, איך הער ...איז דאָ קיין פּאָליטיק, זי איז דאָ שטאַרק קאָמפּ־...ליצירט. און שווער זיך דאָ צו אָריענטירען אין ...די מזרחישע מדות און בעגריפען. עס איז פאַר אַלעמען קלאָר, אַז סאָציאַל האָבען די אַראבער בלויז געוואָסען פון די יודען. ארץ־ישראל איז אַנ׳אימיגראַציע־אָרט אויך פאַר אַראבער פון שכנ־שע ערטער. די עפענדיס האָבען זיך אנגעשאָטען מיט געלד פאַר ערד, פעלאַכען פערדינען פאַר אַר־בייט, פאַר גרינסען, פון פּראַצענטער פון בעל־עבע געלד (יאָ, זיי לעבען פאַר אַ 2 פּיאַסטער און פּער־דינען 10 — 12!). זיי האָבען זיך אויסגעלערנט מאָדערניזירטע לאַנדווירטשאַפט. אין שטאָט־קאָאָ־פּעראַטיווען פאַר פּראָדוקציע און געברויך. די פּראַגע איז מעהר אַ נאַציאָנאַלע און אפשר א סאָ־ציאַל־פּאָליטישע פאַר די עפענדיס, וואָס די יודישע געזעלשאַפט, נישט געקוקט אויף אַלע איהרע סאָ־ציאַלע קאָנטראַסטען, איז פאַר זיי א מוסטער פון צו שטאַרקער דעמאָקראַטיע, וואו יחוס און חשיבות פון משפחות שפּילען נישט קיין שום ראָלע. אפשר, אָבער וועגען דעם רעדט מען דאָך נישט אָפען. אָפען שטעלט מען אַרויס בלויז דעם נאַ־ציאָנאַלען מאָטיוו : מ׳האָט מורא פאַר דער יודי־שער מעהרהייט. אבער ווי בעקאַנט, ווערט אָפט דער מאָטיוו עקספּלאָאַטירט. דער־ווייל איז די לאַגע זעהר אָנגעשטרענגט פאָליטיש. פאַר׳ן נפש שרעקט מען זיך ווייניג, די זאַך איז פעסט אָרגאַניזירט. אָט האָט איהר א מיינונג פון אַ אָרטיגען מענשען.

ווען איך שרייב איצט דעם בריף ברענט אויפ׳ן שאָסע עטליכע קילאָמעטער פון אונז אַנ׳אַראַבי־שער אויטאָ מיט פּאַמידאָרען, וואָס איז געשיקט געוואָרען פון ערגעץ צום פערקויף אפשר קיין תל־אביב און ביי אונז קוקט דער עולם אויף דער פיינער שרפה און מען זאָגט זיך ווערטלען. נעכטען האָט נישט ווייט פון אונז געבערענט אַ שטיינהאַקעריי (שטיינער צו בנינים, צו בעטאָן וכדומה ווערט דאָ געהאַקט פון די בערג און געשטויסען מיט מאַ־שינען). היינט אָוועבד איז אין יפו ז׳ד דער געמאָלדען אויסנאַהם־צושטאַנד, מיליטער איז צוגעקומען און דער הויך־קאָמיסאר — אַ פלינקער גוי, וואָס קומט אומעטום אַליין. אַ מאָדנער פאָלק אָט די ענגלענדער. קאַלט ווי אייז, קלוג און כיטרע, ריהרעוודיג און מיט אַ שטאַרקער טראַדיציע. דער רוח זאָל זיי נעמען !

נעכטען ביינאַכט האָבען אראַבער פון א שכנ־שען דאָרף געפּרובט אונטערצינדען דעם שטרוי־הויפען פון יודישען דערפעל (מושב), אַ האַל־בען קילאָמעטער פון אונז. צום גליק בעמערקט בעצייטענס, אָפּגעלאָשען און אַנ׳ענגלישער פּאָ־ליציאַנט מיט׳ן יודישען שומר האָבען געכאַפּט צוויי פון די דריי אונטערצינדערס — בעקאַנטע באַלע־באַטים אין דאָרף. היינט פּריה גלייך ווי די צוויי זענען אָפּגעשיקט געוואָרען אין תפיסה, זענען געקומען פאָרשטעהער פון דאָרף — זיי ווילען שליסען שלום (אַזוי ווי אברהם מיט אבימלך להבדיל). אַ גאַנצען טאָג ציהען זיך די אונטערהאַנ־דלונגען און מ׳וועט קוילענען אַ שעפּס און פּראַ־ווען שטיק און שלום על ישראל — אמן.

א״י־אויפבוי פאר דער מאנדאט־קאמיסיע פון פעלקער־בונד

מעמאָריאַל פון דער יודישער אגענץ

(סוף)

זשענעווע (יט״א) די לעצטע קאפיטלען פון מעמאָריאַל פון דער יודישער אגענץ פאר דער מאנ־דאט־קאמיסיע פון פעלקערבונד בעהאנדלען פראגען פון ערציהונג געזונדהייטסוועזען, ארגאניזאציע פון ישוב און פינאנסען.

ערציהונג

דער וואוקס פון דער עליה האָט גורם געווען די נויטווענדיגקייט צו זארגען פאר דער ערציהונג פון פרישע טויזענדער קינדער אין שול־עלטער. זייער צאָהל האָט זיך אין די יאהרען 1934, 1935 און אָנהויב 1936 פערגרעסערט אויף 18,908.

די אַלגעמיינע צאָהל יודישע קינדער, וואָס האָט זומער 1935 בעזוכט די שולען, האָט בעטראָפען 52.030. פון דער אלגעמיינער צאָהל שול־קינדער האָבען די יודישע אויסגעמאכט קארגע 45 פראצ. אין דער בעריכטס־צייט האָט די צאָהל תלמידים אין די דאָרפישע יודישע ישובים זיך פערגרעסערט מיט 2.040. פאר די נייע שילער זענען געעפענט געווא־רען אין די שולען 190 נייע קלאסען. דער בודזשעט פון אלע יודישע שולען אין א״י בעטרעפט 249.937 פונט. דער בודזשעט פון שול־וועזען, וואָס אונטער־ליגט דירעקט דעם ועד־הלאומי בעטרעפט 97.975 פונט. די סובווענץ פון דער רעגירונג בעטרעפט 28.600, פון דער יודישער אגענץ — 20.000 פונט, פון דער פ. י. ק. א. — 4.555 פונט. דאָס איבעריגע דעקט דער ישוב גופא. די רעגירונגס־סובווענץ פאר דעם יודישען שול־וועזען איז ווייט נישט גענוגענד, בעזונדערס ווען מען נעהמט אין אכט, אז אין יאהר 1934[35 האָט די רעגירונג אויסגעגעבען אויף בויען נייע אַראַבישע שולען א סומע פון 133,000 פונט.

די העברעאישע אוניווערזיטעט, וואו עס זענען איצט בעשעפטיגט העכער 100 געלעהרטע (דערונ־טע־ 20 פליטים פון דייטשלאנד), האָט געמאַכט ווייַ־טערע פאָרשריטען אויף פערשידענע געביטען. עס ווערען געמאכט פאָרבערייטונגען צו דער גרינדונג פון א מעדיצינישער אוניווערזיטעטס־קליניק. עס זע־נען שוין טעטיג די לאבאראטאריעס פאַר ראַק־פאָר־שונג. ווייטער ווערט בעריכטעט וועגען די ענדע־רונגען אין דער אָרגאניזאציע פון דער אוניווערזי־טעט, וועגען די וואהלען פון רעקטאר א. א. וו.

די צאָהל ביכער פון דער יודישער נאציאנאלער און אוניווערזיטעטס־ביבליאטעק האָט זיך אין משך פון יאָהר 1935 פערגרעסערט מיט 12,000 בענדער און צעהלט איצט קרוב 300 ,000 בענדער.

אין יאנואַר 1935 האָט דאָס חיפה׳ער טעכני־קום אין דער אנוועזענהייט פון הויך־קאמיסאר גע־פייערט זיין 10־יעהריגען יובילעאום. די צאָהל סטו־דענטען פון טעכניקום בעטרעפט איצט 9.230 אב־סאלווענטען האָבען שוין בעקומען דיפלאמען פון בוי־אינזשיניערען. א דאנק דעם רעגירונגס־סובווענץ פון 10.000 זענען אין חיפה׳ער טעכניקום געמאכט געווארען א דרייהע אינזוטעסטיציעס.

געזונדהייטס - שוץ

דער ועד־הבריאות ביים ועד הלאומי שטעהען אין שטענדיגען קאנטאקט מיט דער רעגירונג בנוגע די פראגען פון געזונדהייטס־שוץ. אין יאהר 1935 האָט זיך פערקלענערט די צאָהל פאלען פון מא־לאריע־קראנקהייט, דאגעגען איז געשטיגען די צאָהל טיפוס־קראנקע, אַזוי ווי עס פיהלט זיך א מאנגעל פון שפיטאלען איז דעריבער צו בעגריסען דער בע־שלוס פון דער רעגירונג צו בויען א שפיטאל פאר אנשטעקענדע קראנקע אין שכנות אין תל־אַביב און פתח־תקוה. חוץ דעם ווערט געפלאנט צו בויען אין תל־אַביב א שפיטאל מיט 600 בעטען (איצט צעהלט דער שמאטישער שפיטאל 259 בעטען), שפי־טאלען אין די קאלאניעס פון 100 בעטען און אַ קהלה־שפיטאל אין חיפה מיט 100 בעטען. זעהר נויטיג איז אויך צו בויען א שפיטאל פאר גייסטיג קראַנקע. דער בודזשעט אין אַלע יודישע געזונדהייטס שוץ־אינסטיטוציעס אין א״י בעטרעפט 350.000 פונט, דערפון בעטרעפט דער בודזשעט פון דער קופת חולים 180.700 פונט, פון „הדסה"— 83,006 פונט און פון דער תל־אביבער שטאט־פערוואלטונג 10.303 פונט. 5.800 פונט פאר׳ן תל־אביבער שפי־טאל און 5600 פונט פאר די אַרבייטער שפיטאלען אין פתח־תק׳ה און עמק.

די קופת חולים האָט סוף 1935 געצעהלט 49.400 מיטגלידער (צוזאמען מיט משפחה־מיטגל־דער 80,000 נפשות), 53 פראצ. פון די מיטגלידער וואוינען אין די שטעט און די איבעריגע אין דארף. אין די געמישטע ארבייטס־געביטען געניסען פון דער מעדיצינישער הילף פון דער קופת חולים אויך אראַ־בישע ארבייטער.

א געוויסע טעטיגקייט אויפ׳ן געביט פון גע־זונדהייטס־שוץ פיהרט אויך וויזא. א ספעציעלע ליגע איז געשאַפען געווארען פאר קאמף געגען טובער־קולאז.

כנסת ישראל

דער ועד הלאומי האָט פערברייטערט זיין טע־טיגקייט אויף פערשידענע געביטען, ווי הילף פאר עולים, סאציאלע שוץ, נאטוראליזאציע א. ד. גל. די יודישע רעליגיעזע געריכטען געניסען נישט דערביי פון קיין שום רעגירונגס־סובווענץ, הגם די מוזולמענישע געריכטען ווערען אויסגעהאלטען דורך דער רעגירונג. די אינטערווענצען אין דער ריכ־טונג זענען ביז איצט געבליבען אָהן ערפאָלג.

פינאַנסען

די שנעלע ווירטשאפטליכע ענטוויקלונג פון א״י קומט צום אויסדרוק אין א רייהע בולטע ציפערען. דער געלד־אומלויף [illegible] 6.300,000 פונט לגבי 2.800,000 מיט 4 יאהר צוריק. די רעגירונגס־הכנסות האבען בעטראָפען אין יאהר 1935 5700,000 פונט לגבי 3 מיליאן מיט 4 יאהר פריהער. די דעפא־זיטען אין די בענק זענען געשטיגען פון 7 מיליאָן אויף 16½ מיליאן פונט. ווי מען שאצט האָבען יו־דען אין יאהר 1935 אינוועסטירט אין א״י 10 מיליאן פונט אין פערגלייך מיט 3 מיליאן מיט 4 יאהר צוריק. פון די 10 מיליאן איז א העלפט איגוועסטירט געווארען אין דער בוי־בעוועגונג, 1,500,000 אין דער לאנדווירטשאפט און 1.800 ,000 אין אינדו־סטריע און טראנספארט. העכער 600 עולים פון דער א. ג. קאפיטאליסטען קאטעגאריע זענען אריינגע־קומען אין לאנד אין יאהר 1935 און דער קאפיטאל־צופלוס האָט בעטראָפען מינדעסטען 10 מיליאן פונט. דער פראצענטפוס פאר קרעדיט האָט א גאנץ יאהר (מיט׳ן אויסנאהם סעפטעמבער־אָקטאבער) בעטרא־פען פון 7—8 פראצ. די פאניק, וואס איז אויסגע־בראכען אין צוזאמענהאנג מיט דער איטאליעניש־אביסינישער מלחמה, האָט פעראורזאכט דעם אפ־פלוס פון 2 מיליאן פונט, פון די בענק. מיט דער מיטהילף פון די גרעסערע בענק און פון דער רעגי־רונג איז די פאניק שנעל בעהערשט געווארען.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם 15־יעהריגען יובי־לעאום פון קרן־היסוד ברענגט דער מעמאריאל א רייהע ציפערען וועגען דער פערטיילונג פון די 5.400.000 פונט, וואס זענען זייט 1921 געזאמעלט געווארען דורך דעם קרן־היסוד. מעהר ווי א העלפט איז אויסגעגעבען געווארען אויף לאנדווירטשאפט־ליכער און שטאטישער קאלאניזאציע, דערונטער 33.7 פראצ. אויף קאלאניזאציע אין דארף, 19.4 פראצ. אויף שטאטישער קאלאניזאציע און עפענט־ליכע ארבייטען, 18,8 פראצ. אויף בילדונג א. א. וו.

די הכנסות פון קרן־קימת האָבען אין יאהר 1935 בעטראָפען 348,414 פונט (מיט 65.000 פונט מעהר ווי אין פריהערדיגען יאהר). סך הכל איז פאר דעם יודישען נאציאנאל־פאנד געזאמעלט גע־ווארען ביז 1902 4.157,000 פונט־

אלע ציוניסטישע אינסט טוציעס צוזאמען האָ־בען אין יאהר 1934[35 אויסגעגעבען אין א״י אַ סומע פון 906.100 פונט, וואָס איז פרייוויליג גע־זאמעלט געווארען צווישען יודען אויף דער גאנצער וועלט.

...מלאד — דאן=דאמינגא

ראמאן

נאכדרוק אין א טאג - צייטונג, אפילו טיילווייז — פערבאָטען.

...אין נאך איידער דער פארהאנג פאלט, הערט ער ...יין פון דער ביהנע א רופען פון שטוהלען, כדי ...מאכען פלאץ צום טאנצען. דעמאָלט טוט מאוריס־...יא האך ארויס פון דער ראָלע און פיהרט אראָפ ...„סינאָריטאַ" אונטער דער ענטוזיאַזטער האנט, ...ס זי איבער צו טאנצ־מאמע מיט אנ׳עלעגאנטען ...שריט, און אליין טוט ער זיך א לאז איבערן זאל ...אויפצוקלייבען ברעקלעך פון דער בעגייסטערונג, ...וואס וועלכער ער האט דורכגענומען דאס „פובלי־...קום". ער וויל אויף גיך, איידער די טענץ הייבען ...זיך אָן, אריינכאפען אביסעל קאמפּלימענטען; ער ...ווייסט, אז קוים וועט מען אויפשפּילען, וועט ער ...מיט זיין „טרויסארטיגען" פראַגראַם אפּגערוקט ווער־...ען אין דער פערגעסענהייט אריין...

די גליקליכסטע אויף דעם באַל איז געווען כו־...נא. זי איז געקומען מיט איהר „רוסאַ", אויסגע־...פּוצט און אויסגעפּוצט.

...צום ערשטן האָט זי איהם געהאלטען לעבען זיך, ...ווייטער האָט זי איינגעזעהען, אַז איהם ציהט צו ...יונגע, האָט זי איהם אָפּגעלאָזט און ער איז גע־...גאנגען צווישען נאָדעלע אחות און זיין ווייב. זיי האָ־...בען געשעפּט נחת „פון דעם קינד", און דאָגיע האָט ...געקוקט פון די יודישע לידלעך, וואָס האָבען ...איהר פריש געריעהט צו זיין נשמה...

כונא האָט געזעהן פונדערוויטענס, ווי זיינע אויגען שיינען, זי האָט אנשטאָט צום סעניאָר אַר־טיסט געקוקט צו איהר דאָמינגאָ. זי האָט נאָכגע־פּאָרשט זיינע בליקען. צי פאַלען זיי נישט אפשר אויף איהר, דער סינאָרינא, וואָס זיצט ביי דער פּיאַנע, אָ־בער דאָגיע האָט זי ווי נישט געזעהן. זיין פנים האָט אינגאַנצען געטראָגען די מימיק און דעם אויסדרוק פונם זינגער...

כונא האָט געטאַנצט, מיט וועמען עס האָט זיך טאָר געלאָזט און אַלעמאָל פערבייטאַנצט דאָ־גיען. דאָ האָט זי איהם געטון א פערמושעפּע, און דאָ — א סוד אין אויער אריין, און דאָ טאָר א טרעט אויפן פוס. זי איז געווען לוסטיג און עס איז איהר גרינג געווען אויפן געמיט. גאַנצע וועלטען מיט בעל קעס זענען אראָפּגעפאַלען פון איהרע אקסלען, איהרע אנגעריהרטע לונגען האָבען זיך פערהיילט. זי האָט געוואָלט פּרובען, צי זי הוסט, אָבער עס איז קיין הוסט נישט געווען, זי איז כמעט זיכער געווען, אַז זי איז שוין געזונט, און אַז זי וועט פאַר איהם קיינמאָל נישט קראַנק זיין.

דאָגיע האָט ארומגעזוכט מיט די אויגען יענע מיידעל, מיט דער שווארצער פּעלערינע, וואָס איז ביימאָג געקומען צו מזכיר־נשמות. אויב אַלע פון די „געסלעך" זענען דאָ פערהאַן, טאָ וואו איז יענע ? און ווען ער האָט געפרעגט דעם אַקטיאָר, האָט יענער נאָכאַמאָל דאָס איינענע געענטפערט:

— אַז דו ווועסט האַלטען די צונג צווישען די ציין, וועל איך דיר זאָגען.

דאָגיע האָט אויך געוואָלט ענטפערען מיט אַזאַ ווערטעל, וואָס זאָל זיין ארומגעגאַנגען ארום־און־ארום, האָט ער אָבער נישט געקענט, האָט ער דערי־בער געוואַרט ביז דער אַקטיאָר וועט איהם נאָכאַמאָל פרעגען שוין אין פּראָסטען לשון.

דערווייל איז אונטערגעשפּרונגען כונא, מיט אַן געשמירענגטער און געמאַכטער קינדרישקייט האָט זי זיך געווענדעט צו דאָגיען:

— מיר איז אַזוי גוט דאָ, דאָמינגאָ, איך גיי ווערען א „רוסאַ", ווילסט ?

דער אַקטיאָר איז אריינגעפאַהרען:

— א מדולה אויף דער באַבען. עס פעהלט יודי־שע וואָהן איהר....

און אַז כונא האָט געזעהען, ווי דאָמינגאָ שווייגט, האָט זי ארויסגענומען דאָס אַלמ׳ל מיט די קליינע ברילאַנטענע שפּרינצלעך, וואָס זי האָט גע־טראָגען אויף אַ גאָלדען שנירעלע ביי איהר ברוסט, זי האָט אַ קוש געטון און געזאָגט:

— איך שווער ביי סאַנטאַ קרוז, און ביי דער מאַדורע פון ריאָס, און ביי אַלע הייליגע, אַז כ׳מיין דאָס אויף אַנ׳אמת.

קאַפּיטעל אַכט

מאוריסיאָ האָך איז טעווען זעהר ווויליג אָנצע־ווייזען, דורך וועלכע וועגען און מיטלען מען קען צוקומען צו דער „פּרימאַדאָנע". דאָס האָט ער גע־מיינט דאָס מיידעל, וואָס איז געקומען צו יזכור און וואָס דאָגיע איז אין איהר אַזוי שטאַרק פּעראינטע־רעסירט.

האָך האָט געוואוסט א סך סודות פון „הינטער די קוליסען". מען האָט זיך פאַר איהם נישט גע־היט, איהם געהאַלטען פאַר אַנ׳איינגעם, נאָר וואָס שייך דעם איצטיגען מעהראָט, האָט ער זיך נישט געקענט העלפען. ער האָט געמוזט מיט עפּעס געפונ־נען א וועג, אַז „הער קיגעל" זאָל ווערען אַ „האַז" פון מאַדעלע אַחותס הויז און זיין א וווּנציגער „גור־מער ברודער" מיט דער טאָכטער...

ער האָט געוואוסט, אַז די „שפּאַנישע פליג" איז אין דאָגיען פערליבט, אַז זי האַלט זיך געלאָזט די אָדערן אויפשניידען פאַר איהם. ער האָט אָבער אויך געוואוסט, אַז דער יונג האָט זי „אין קעסטעל", אַז „פון דעם קאָרן וועט קיין ברויט נישט זיין". דערצו נאָך האָבען איהם די חברה טעגומען אין דער אַרבייט אריין, מען וויל איהם „אָפּקנעפּלען" פון דער גויע, און ער, האָך, ווייסט, אַז באַלד וועט זיך אַחור ליגען אין הער לענג און אין דער פּריוט און עס וועט זיין אַ שידוך.

אמת טאַקע ווי קומט אַזאַ טראַבער נפש ווי דאָ־גיע איז, א פּראָסטער פּויער צו אַזאַ איידעל קינד, וואָס שפּילט פּיאַנע, לייענט „רעוויסטאָס" און „האַלט זיך שטאָליץ"? צי איהר וואָלט זיך שוין גיכער גע־גליכען ער, מאוריסיאָ, כאָטש א מענש מיט טאַלאַנט מיט א קינסטלעריש בלוט, וואָבער אויף נאָדעלע אַחור איז צו גלויבען. דעם איינציגען חסרון, וואָס ער האָט געפונען אין איהם איז, וואָס ער האָט ערגעץ א ווייב מיט קינדער, גליך ער, אַחורל, וואָלט געווען אין דער יומענד א צדיק...

דעריבער איז דער אַקטיאָר געוואָרען פּעראינטע־רעסירט אין דאָגיעס פּעראינטערעסירונג וועגען דעם מיידעל, נאָר אַזוי ווי ער איז האָך פּאַרט אַנ׳איינגענער מענש דאַרף מען א ביסעל האַלטען די צונג צו־געקלעפּט און ער האָט דאָגיען דערציילט האַלבע מע־שיות ווער און וואָס דאָס מיידעל איז.

(פאָרטזעצונג קומט)

די אראבער-פראגע

פון דוד פינסקי

הויערבערט מאריסאן, דער פיהרער פון דער ברישישער לייבאר-פארטיי, וועלכער איז לעצטענס געווען צו גאסט אין ניו-יארק, האט צוויי מאל אפגעגעבען א בעריכט פון זיין בעזוך אין ארץ-ישראל אין 1935, און ביידע מאל האט ער דערצעהלט פון א שמועס, וואס ער האט געהאט מיט אראבער-פיהרער. זיי האבען איהם געפרעגט, פארוואס ענגלאנד איז אזוי שטארק פעראינטערעסירט אין א יודישער נאציאנאלער היים אין פאלעסטינע: „וואס געהט עס איהר אזוי אין לעבען?“ — און ער האט זיי געענטפערט, אז די ענגלענדער זענען א פרום ביבעל-פאלק און ווייסען, אז פאלעסטינע איז די יודען פערשפראכען געווארען פון גאט. ווען זיי האבען געזינדיגט, האט ער זיי פערטריבען פון זייער לאנד, אבער די נביאים האבען פערשפראכען, אז זיי וועלען זיך אומקעהרען צוריק. דער-פילען די ענגלענדער די הייליגע נבואה.

מאריסאן האט געשמייכעלט, ווען ער האט איבערגע'חזר'ט, וואס ער האט געענטפערט די אראבער. אפשר האט ער געשמייכעלט, ווען ער האט צו זיי גערעדט. דער פאקט איז, אז די אראבער זענען נישט איבערצייגט געווארען און האבען ווייטער געפרעגט: צי ווייסט ער, אז איידער די אנגלא-סאקסען זענען געקומען אין בריטאניען מיט טויזענדער יאהרען צוריק, האט דארט געוואוינט אן אנדער פאלק? וואס וואלטען די ענגלענדער געזאגט, ווען אט דאס פאלק וואלט איצט געקומען און גע-פאדערט דאס לאנד פאר זיך? און ביידע מאל האט מאריסאן נישט געלאזט אונז וויסען, וואס ער האט געענטפערט די אראבער אויף דער דאזיגער „האר-בער“ קשיה. דער איינדרוק איז געווען, אז ער האט נישט געענטפערט, ווייל ער האט נישט געוואוסט, וואס צו ענטפערען. און אן אנצוהערעניש איז גע-ווען און אויך אן ארויספאדערונג: אדרבא, רצונך, וואס וואלט איהר דערויף געענטפערט?

טאקע, וואס וואלטען מיר דערויף געענטפערט? קודם-כל וואלטען מיר — מעשה יודען — געענטפערט מיט אן אנדער פראגע:

ווען בריטאניען וואלט נישט געווארען דאס לאנד פון הויכער קולטור און ציוויליזאציע, בע-זעצט פון איבער פופציג מיליאן מענשען, נאר וואלט געווען פערזומפט און פערוויסט מיט א קליי-נער, שיטערער, פערווילדעוועטער בעפעלקערונג, און דאס פאלק פון אמאל וואלט געקומען אויפצוקויפען די זומפען פאר זעהר הויכע פרייזען און וואלט זיך אונטערגענומען אויסצוטריקענען זיי און צו פערוואנדלען זיי אין פרוכט-ברענגענדע פעלדער און געטנער און אויפשטעלען אויף זיי פאבריקען און שטעט, רייך מיט האנדעל און וואנדעל — וואס וואלטען די אנגלאסאקסען דעמאלט געזאגט?

מיט 181 יאהר צוריק האבען די ענגלענדער ארויסגעטריבען די פראנצויזען פון אקיידיא אין דער קאנאדישער פראווינץ נאווא-סקאשא. די אקייד-יער האבען זיך צושפרייט איבער גאנץ אמעריקע און קאנאדע געגרינדעט נייע היימען, אמעריקאניזירט זיך אדער קאנאדיזירט געווארען. אבער זיי האבען אקיידיא נישט פערגעסען. אין זומער 1930 זענען אור-אייניקלעך פון די ארויסגעטריבענע זיך אהין צונויפגעפאהרען פון אלע עקען פון אמעריקע און קאנאדע צו פראווען בציבור דעם 175-טען יאהרצייט פון זייער גלות, און זייערע רעדנער האבען פייערליך דערקלערט, אויף פראנצויז[illegible] זי וועלען אקיידיא קיינמאל נישט פערגעסען און זייערע קינדסקינדער וועלען געדענקען, אז זיי האבען צוויי היימען, אקיידיא איז איצט בעזעצט און בע-פעלקערט, אבער ווען זי וואלט געוועזן וויסט און יידיג — וואס וואלט דעמאלט געגעבען די ענג-לישע רעגירונג אום צוריק איבערגעבען אהין די דאזיגע אור-אור-אייניקלעך, וועלכע ליבען אזוי דאס לאנד פון זייערע זיידעס?

אבער מיר האבען נאך א סך א בעסערען ענטפער.

מיר האבען שטענדיג דעם בעגריף פון א יודישער נאציע פערבונדען מיט ארץ-ישראל. דורך אלע יאהרען פון דעם לאנגען גלות האבען מיר גע-וואוסט, אז מיר וועלען ווערען צוריק א פאלק מיט פעלקער צוגלייך, ווען מיר וועלען זיך אומקעהרען אין ארץ-ישראל. אלע לענדער פון דער צושפרייט-קייט האבען געהייסען גלות, די היים איז געווען יארטען, אין ארץ-ישראל. און עס האט אויך נישט אויפגעהערט צו זיין ארץ-ישראל.

די אראבער האבען אבער קיינמאל נישט פער-בונדען זייער נאציע-בעגריף מיט ארץ-ישראל. [illegible] דער וועלט-מלחמה איז ארץ-ישראל געווען א [illegible] פון סיריע און האט געהערט צו דער בייר[illegible] ווינץ. אפיציעל האט זי ביי די אראבער [illegible] יד-סיריע, און עס איז גאר קיינמאל [illegible] נישט געווען פאר א פאלעסטינישער [illegible] נאציע. דער אראבישער נאציאנאליזם איז [illegible] איבער נאכט, איז הוילע רשעות.

סירישער עפענדים זענען נאך עד היום [illegible] ערד-בעזיצער אין ארץ-ישראל. די ארץ-ישראל[illegible] אראבער פראטעסטירען נישט קעגען זיי, [illegible] בעטראכטען זיי נישט פאר פרעמדע, [illegible] בראכטען נישט סיריע פאר א פרעמד לאנד, [illegible] זיכער איז דער ירדן פאר זיי קיין גרענ[illegible].

זיבען מיליאן אראבער פערנעמען די [illegible] פון איראק און סיריע — א שטח ערד, [illegible] גרעסער פאר פראנקרייך, וואו עס וואוינען [illegible] פערציג מיליאן מענשען; גרעסער פאר [illegible] וואו עס לעבען איבער פופציג מיליאן [illegible] גרעסער פאר דייטשלאנד מיט איהרע 66 [illegible]

וואס איז דא דער רעש וועגען ארץ-[illegible] וועמען מאכען מיר ענג?

פעטע מענער האבען אזעלכע מעלות וואס מאגערע בעזיצען נישט

פון קלארא לעווין

די וועלט איז קיינמאל נישט אזוי שטארק פער-נומען מיט וויכטיגע פראגען, אז זי זאל נישט זיין גרייט זיך צו פערנעמען מיט קלייניגקייטען. אזוי למשל איצט, ווען עס דריקט שווער די כמארע פון ארבייטסלאזיגקייט, פון פינסטערער רעאקציע אין געוויסע לענדער און מלחמה-געפאהר, האבען זיך די פסיכאלאגען גענומען די טרחה און אנגע-שטעקט זייער שפאקטיוו אויף דער נאטור, מנהגים און געוואוינהייטען פון פעטע סטודענטען.

די הענטשקע, וועלכע מען האט געווארפען די דיקע סטודענטען, האט מוטיג אויפגעהויבען דער אמעריקאנישער שרייבער ל. ה. ראביגס.

פיהלט דען נישט אמאל די פערהאוועטע מענש-הייט ווי צו זאגען צוזאמען מיט יוליוס צעזאר'ן ביי שעקספיר'ן: „איך וויל האבען ארום זיך דיקע מענשען“, וואס מעהר דיקע מענשען, כדי גוט צו מאכען דעם שאדען, וואס די דארע מענשען האבען אנגעטון, מענשען „מיט'ן מאגערען, הונ-געריגען בליק“, מענשען, וועלכע „טראכטען צופיל“.

אבער קען מען טאקע די גאנצע פראגע אפ-פטר'ן מיט א וויץ? כדי צו זיין גערעכט צו די פעטע סטודענטען און בכלל צו דעם פעטען טייל פון דער מענשהייט פאדערט זיך א מעהר גענויע וויסענשאפטליכע אונטערזוכונג.

קוקט זיך צו, זאגט מר. ראבינס, צום גאנג פון דער געשיכטע, אין א מעכטיגער פראצעסיע מארשירען דורך יאהרהונדערטער קארפולענטע ביי-כיגע מענער, וועלכע האבען זיך אויסגעצייכענט אויף דעם אדער אנדערן געביט. דיקע מענשען, וועלכע האבען זיך שוין גארנישט געפוילט און נישט גע-ווען אפאטיש, וועלכע האבען זיך געשלאגען פאר אזא אידעאל אדער אן אנדערן. געשטאנען אין דער שפיץ פון פראגרעס און געווען בעריהמט צווישען זייערע צייטגענאסען.

בורא איז נישט געווען לייכט יוי א פעדערל, אויב מיר זאלען אורטיילען לויט די טויזענדער סטא-טועטקעס פון איהם, וואס ווייזען איהם אלע מיט א בייכעל און ווי ער קוקט פערטראכט אויף זיין פו-פיק. קאנפוציוס און פלאטא, ווייזען מיר פון זעלבען קוואל, זענען געווען מענשען פון נאבעלע דימענ-סיעס, ווען מיר זאלען אפילו יאננעמען, אז די סקולפטארען און אנדערע קינסטלער האבען געוואלט זיי מאכען א קאמפלימענט און געשטאלטעט זיי דערפאר בכבודיגער און ברייטער, ווי זיי זענען גע-ווען אין דער ווירקליכקייט. וואס שייך משה רבני, ווייס מען, פערשטעהט זיך, נישט אויף זיכער ווי ער האט אויסגעזעהען. אבער אין דער לעגענדע און אין דעם ווערק פון מיקעל אנדזשעלא איז ער איינדרוקספול ברייט.

די געשיכטע איז פול מיט פעטע מענשען, וועל-כע האבען בעדעקט מיט רוהם זיך און זייער צייט.

און צוריקגערעדט, ווען מען ווארפט א בליק אויף דער פערגאנגענהייט, זעהט מען בלויז עט-ליכע געצעהלטע פעטע רשעים. אבער, קוים האבען זיי זיך ספעציאליזירט אויף רשעות, האבען זיי עס געטון פלייסיג און מיט ערפאלג. נערא איז א גלענצענדער ביישפיל. נערא איז געווען שרעקליך דיק, פונדעסטוועגען האט עס איהם נישט אפגעהאלטען צו זיין אן ערשטקלאסיגער לומפ דורך און דורך. און דערצו פאדערט זיך ענערגיע. אנטקעגען איהם זעהען אויס די ערגסטע דארע לומפען פון אלע צייטען ווי אמת'ע גארנישטען. זיין ערפאלג אויף דעם געביט בעווייזט יואס א פעטער מענש קען דערגרייכען, ווען ער גיט זיך נאר די מ[illegible]

ווייטער: יוייניג פעטע מענשען זענען [illegible] מיליטאריסטען, מלחמה-מענער, וואס זאלען [illegible] געבראכט שווערט און הונגער איבער [illegible] אמת, עס איז געווען דער „גראבער קארל[illegible]“ נאפאלעאן באנאפארטע האט געהאט א [illegible] די לעצטע יאהרען פון זיין לעבען, און [illegible] מלחמה-העלדען שיינט ארויס דער נאמען [illegible] זשאפר. אבער דאס זענען אויסנאהמען. [illegible] זענען פעטע מענשען פרידליכע מענשען. [illegible] געד זאגען, אז דאס איז דערפאר, [illegible] מענשען קענען זיך נישט שלאגען און קענען [illegible] לויפען. אבער דאס איז נישט די איינציגע [illegible]

זעלטען ווען מען טרעפט א פעטען [illegible] פון דער עקאנאמישער וועלט, די גרויס[illegible] מאכער, וועלכע זענען גרייט צוליב געלט [illegible] חרוב צו מאכען, זענען מעהרסטענס סאליד[illegible] אבער נישט פעט.

די וויסענשאפט, וועלכע האט שטענדיג [illegible] פערנעמען זיך מיט דעם פעטקייט-פראבלעם [illegible] ענטדעקט אייניגע נייע פאקטען. די וועלט [illegible] „ער איז געלאסען און געמיטליך, ווייל ער [illegible]“ קומט די וויסענשאפט און זאגט דאס זעלב[illegible] פערקעהרט: „ווייל ער איז דיק, דערפאר [illegible] געלאסען און געמיטליך“. זיין רוהיגער [illegible] נעמט זיך נישט דערפון, וואס ער איז א [illegible] נאר: ער איז א גראבער דערפאר, ווייל ער [illegible] רוהיגען כאראקטער.

די בענק ווילען נישט הא[illegible] די אראבישע טעראריסט[illegible]

ירושלים (יט"א) „אל ליווא“ [illegible] אז אזוי ווי דער גענעראל-דירעקטאר פון [illegible] באנק האט זיך ענטזאגט צו שטיצען דעם [illegible] אציאנאלען קאמיטעט, האבען אויך די [illegible] בענק, צ וועלכע דער קאמיטעט האט [illegible] עט זיך ענטזאגט צו געבען וועלכע עס אי[illegible] יונגען

—*—

כאראקטעריסטישע שטימען פון דער שווייצארישער פרעסע וועגען די געשעהענישען אין א"י

זשענעווע (יט"א) די קאטוילישע צייטונג „קוריע דעזשענעוו“ פערעפענטליכט א לייט-ארטי-קעל פון איהר שעף-רעדאקטאר געווידמעט די לעצ-טע געשעהענישען אין א"י. דער אויטאר האלט, אז די אקציע פון די אראבישע טעראריסטען איז נישט אזוי פיל געווענדעט געגען די יודען ווי געגען ענג-לאנד, לויט הארטנעקיגע קלאנגען געניסען די טע-ראריסטען פון דייטשער און איטאליענישער הילף. די אפיציעלע הכחשות האבען נישט קיין שום בע-דייטונג, ווייל קיין שום רעגירונג וועט דאך נישט נעהמען אויף איהר רעכנונג די טעטיגקייט פון איהרע שפיאנען און אגענטען. דער אויטאר מאכט ווייטער פאלגענדע אינטערעסאנטע אויספיהרונגען: והגם בערלין און רוים האבען נישט קיין דירעקטע אינטערעסען צו פערטיידיגען אין א"י, זענען זיי אבער שטארק פעראינטערעסירט, אז ענגלאנד זאל זיך קאמפראמיטירען ביים אויספיהרען די מיסיע, וואס איז איהר אנפערטרויט געווארען דורך דעם פעלקער-בונד. אויב די רעכטס-ארדנונג, וואס איז דורך דעם פעלקער-בונד געשאפען געווארען אין א"י, וועט זיך ארויסווייזען אלס אונהאלטבאר, אויב דער מאנדאט זאל ליקווידירט ווערען, דאן וועלען בערלין און רוים בעקומען א שטארקען ארגומענט, אז די גאנצע רעכטס-ארדנונג פון דעם פעלקער-בונד איז אין דער פראקטיק נישט דורכפיהרבאר.

בערלין און רוים וועלען דאן האלטען, אז זייער מאראלישע שטעלונג לגבי דעם פעלקער-בונד (סיי אין דער פראגע פון בעזעצונג פון רהיינלאנד, סיי אין דער פראגע פון אונטערוואכונג פון אביסיניען) איז נישט ערגער ווי די שטעלונג פון ענגלאנד, וואס האט נישט בעוויזען אבצוהיטען די פערפליכטונגען פון דעם א"י-מאנדאט. דעריבער זענען די בלוטיגע געשעהענישען אין הייליגען לאנד א פראגע פון גרויסע בעדייטונג פאר דער ענגלישער רעגירונג. דער שלום פון אייראפע און אפשר דער וועלט-שלום איז איצט אבהענגיג פון די שר"ט. וועלכע די ברי-טישע רעגירונג מוז ווי אמשנעלסטען אננעהמען, כדי צו בלייבען טריי דער מיסיע פון פעלקער-בונד. עס וועט זיין די אויפגאבע פון דער איצטיגער טעסיע פון פעלקער-בונד צו אונטערזוכען, צי האט גרויס-בריטאניען אליין נישט געבראכט אויף זיך דעם אונגליק דורך איהר טאפעלטער שפיל“.

ר. איזראעל

אויסגעליטערטע נשמות

סענסאציאנעל שפאנענדער ראמאן פון יודישען לעבען

34

— ניין, איך וועל דא נישט פערבלייבען, איך זעה, אז דא קומט פאר עפעס א געהיימנישפולער ענין און איך וויל זיך נישט לאזען אריינציהען אין קיין שום אוואנטורע, איך האב גענוג מיינע זארגען.

קאוואלסקי האט ווירקליך מורא געהאט, אז עס גרייט זיך עפעס א סקאנדאל און ווער ווייס אויב דאס אלץ איז נישט פערבונדען מיט קיין פערברע-כען, דעריבער האט ער געהאלטען אז ס'וועט זיין אמגלייכסטען און בעקוועמסטען פאר איהם, אז ער וועט אוועקגעהען און וועט אפילו נישט דערוויסען זיך וועגען וואס עס האנדעלט זיך.

מאריאן האט זיך אבער צו קאוואלסקי געווענ-דעט מיט אזוי פיל געבעט און רחמנות אין די אויגען, אז קאוואלסקי האט איהם מעהר נישט גע-קענט אפזאגען און איז פערבליבען.

מאריאן איז אוועק אביסעל ווייטער צו דעם טישעל, ביי וועלכען ס'איז געזעסען דער גאסט פאר וועלכען מאריאן האט זיך אזוי שטארק דערשראקען.

כדי צו פערברענגען די צייט האט קאוואלסקי גענומען א צייטונג אין האנד אריין און כלומרשט געלעזען, יעדען אויגענבליק האט ער אבער איבער דער צייטונג אריבערגעקוקט צו דעם ארט וואו מאריאן איז געזעסען. ס'האט אויסגעזעהען, אז מאר-יאן פיהרט א רוהיגען געשפרעך מיט זיין פארטנער אין דער אמתען איז געווען גאר אנדערש.

— איך האב זיך נישט גערעכט, אז איך וועל דיך דא טרעפען, מאריאן.

— און איך האב זיך נישט גערעכט, דיך דא צו בעגעגענען פעליקס, וואו קומסט דו בכלל קיין לאדז.

— דאס איז מיין זאך, וואס האסט דו געמיינט, אז איך וועל קיינמאל נישט זעהען די פרייהייט, אז דו האסט מיך אויף שטענדיג בעגראבען אין טורמע, אזוי שלעכט איז עס נישט, איך האב דאך א קאפ אויף די פלייצעס, וועלכער איז פעהיג צו טראכ-טען און זיך אן עצה צו געבען, איצט דארף איך זיך מיט דיר אפרעכענען.

— און דו ווארפסט ארויף די גאנצע שולד אויף מיר? דאס איז נישט ריכטיג פון דיין זייט, דו דארפסט האבען אביסעל פערשטענדניש פאר מיר און פאר דעם גאנצען ענין, אויב דו האסט טאקע נאך א קאפ אויף די פלייצעס.

— דו, מאריאן, וועסט מיר מעהר נישט פאר-רעדען די צייהן, איך האב שוין וועגען דעם אלעם מיין אויסגעארבייטע מיינונג, אין וועלכער איך וועל זיך שוין האלטען, דיינע אלע פרובען מיך אראפצופיהרען פון דעם דאזיגען וועג וועלען זיך שוין נישט איינגעבען, ס'איז א שאד יעדע מינוט.

— וואס דען ווילסט דו פון מיר?

— דאס איז שוין א געמיינהייט! דאס איז נידערטרעכטיג מיט מיר אזוי צו רעדען, דו פרעגסט איצט וואס איך וויל פון דיר? איך וויל, אז דו זאלסט נעהמען א רעוואלווער און זאלסט זיך דער-שיסען.

— דערמיט וועסט דו מיך נישט אפשרעקען, מיינע צרות זענען אזוי גרויס, אז איך אליין האב שוין געטראכט אזוי צו טון.

— איך וועל נישט האבען קיין עגמת נפש דער-פון, אבער צוערשט מוזט דו נאך עפעס טון.

— וואס, נאך?

— פריהער מוז איך נאך בעקומען פון דיר א געוויסע סומע געלד, וועלכע זאל מיך פערזיכערען אויף מיין גאנץ לעבען.

— קיין געלד האב איך נישט, אויב דו הויבסט אן צו רעדען וועגען געלד זאלסט דו וויסען, אז דו רעדסט צו א טויטען, אזוי ווי פון א טויטען קענסט דו מעהר נישט ארויסבעקומען קיין גראשען, אזוי וועסט דו פון מיר אויך נישט ארויס-פלומפען קיין געלד. דו ווייסט דאך, אז פון מיין פאטער וועל איך גארנישט בעקומען, ער ווייסט דאך שוין וועגען די וועקסלען, וועלכע איך האב פאר איהם אונטערגעשריבען און האט מיך פערטרי-בען צו אלע רוחות, פון מיין שוויגערפאטער קען איך איצט אויך מעהר גארנישט ארויסבעקומען...

— פארוואס? דארט קענסט דו נאך נעהמען געלד וויפיל דו ווילסט, אויב דו וועסט פון איהם נישט בעקומען וועט בעקומען דיין ווייב און דיין ווייבסט געלד איז דאך שטענדיג דיין.

— יא, ביזט גערעכט, מייז שוויגערפאטער און מיין ווייב, לידער, לידער...

— וואס איז, ביזט מיטאמאל געווארען סענטימענטאל.

— איך האב שוין נישט קיין ווייב, איך האב קינד און נישט קיין שוויגערפאטער

— וואס איז געשעהען?

— מיין פרוי און מיין קינד זענען [illegible] געווארען ערשט מיט עטליכע טעג צוריק [illegible] געהיימנישפולען אופן.

— פעליקס איז איבערראשט געווארען [illegible] דאזיגער ידיעה, ער האט שארף אנגעקוק[illegible] יאנען, אזוי ווי ער וואלט געוואלט עפעס [illegible] לייענען פון מאריאנס פנים.

פאר מאריאנען איז דער בליק געווען [illegible] שווערער און נישט אויסצוהאלטען.

— און דו האסט נישט געוואוסט [illegible]

— פון וואנען האב איך דאס געוואל[illegible] אז ערשט נעכטען האב איך פערלאזען די [illegible] פון דער פוינער טורמע, דו פערשטעהסט [illegible] אז דאס ערשטע וואס איך האב געטון [illegible] נאכצופורשען זיך אויף דיר און כ'האב [illegible] וואוסט, אז דו האסט אפילו נישט געפלא[illegible] מיר די גאנצע צייט, האסט געשיקט צו מיר [illegible] יונגען אדוואקאטעל פאר עטליכע גילדען [illegible] געוואלט הייסען, אז דו אינטערעסירסט זיך [illegible] אין אמת'ע ביזט דו געווען איבערצייג[illegible] בין שוין בעגראבען אויף אייביג, אבער [illegible] דו האסט מיר איצט געזאגט, האט מיך נאך [illegible] מעהר איבערראשט ווי דיין בעציהונג [illegible] מאריאן איך וויל...

(המשך קומט)

מיטוואך, 3 יוני
ו"ג סיון תרצו
זון-אויפגאנג 3.17
זון-אונטערגאנג 7.53

היינטיגען חודש זאלען פערעפענטליכט ווערען די וואהלען צום לאדזער שטאט=ראט

ווי בעקאנט איז אין אנהויב יולי 1935 פו־נאנדערגעלאזען געווארען דער ענדעקישער שטאט־ראט און אלס צייטוויליגער שטאט פ"עזידענט איז בעשטימט געווארען דער אינזש. גלאזעק.

לויט דעם זעלבסטפערוואלטונגס-געזעץ ווערט א צייטווייליגער פרעזידענט בעשטימט נאר אויף א האלב יאהר צייט, דער אינערן-מיניסטער האט אבער דאס רעכט צו פערלענגערען די קאדענץ פון צייטוויליגען פרעזידענט אויף נאך א האלב יאהר.

אזוי איז געווען אין לאדז, אין חודש יאנואר ה. י. האט דאס אינערן־מיניסטעריום פערלענגערט די קאדענץ פון אינזש. גלאזעק אויף נאך א האלב יאהר. דער דאזיגער טערמין ענדיגט זיך אין אנהויב פון היינטיגען חודש.

ווי מיר דערוויסען זיך וועלען אין צוזאמענהאנג דערמיט אויסגעשריבן ווערן וואהלן צו א נאר־מאלן שטאט־ראט, צו וועלכן ס'וועלען געוועהלט ווערען 72 ראטמענער, די וואהלען וועלען אין הסכם מיטן געזעץ, פערעפענטליכט ווערען סוף פון היינטיגען חודש, צוליב דעם וואס פון דעם טאג ווען די וואהלען ווערען אויסגעשריבען ביז דעם טאג פון די וואהלען דארף זיין אן אפשניט צייט פון 40 טעג איז העכסט וואהרשיינליך, אז די וואהלען צום לאדזער שטאט־ראט זאלען בעשטימט ווערען אויף זונטאג דעם 9 אויגוסט, ס'איז אבער מעגליך, אז זיי זאלען פארקומען מיט א וואך שפעטער, ווי מיר דערוויסען זיך ווערט דער ענין שוין בעטראכט אין אינערן־מיניסטעריום, וועלכעס דארף אין די נאהענטסטע טעג ארויסגעבען א ענטגילטיגע דעציזיע. די קאמפעטענץ אויס־צושרייבען די וואהלען צום שטאט־ראט אין לאדז דינט דעם לאדזער וואיעוואדע.

***

נאך דער שרפה ביי „לאנדוי און ווייל"

(א) די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז די גרויסע שרפה אין דער פאבריק פון „לאנדוי און ווייל" איז ענטשטאנען דערפון, וואס אין די לאגער-מאגאזינען האט זיך פון זיך גופא אנגעצונדען א טראנספארט באנוועל.

דער היזק בעטרעפט אנ'ערך 75 טויזענד זלאטעס, בעת די פאבריק איז פערזיכערט אויף אנדערטהאלבען מיליאן. דערוויילי האבען 200 ארבייטער פערלוירען זייער ארבייט.

אנשטעקענדע קראנקהייטען אין לאדז

אין דער צייט פון 24־טען ביזן 31־טען מאי ה. י. זענען געמעלדעט געווארען אין דער געזונד־הייטס־אפטיילונג ביי דער שטאט־פערוואלטונג פאל־גענדע אנשטעקענדע קראנקהייטען:

בויך־טיפוס 9 פאלען (פאריגע וואך 8 פאלען), דיפטעריט — 14 (7), שקארלאטין — 8 (7), מאזלען — 22 (26), רויז — 3 (5), קאקלוש — 20 (4), קימפעט־היץ — 3 (1), קארק־פאראליזש 1 פאל.

צוזאמען זענען פערנאטירט געווארען 80 פאלען פון אנשטעקעודע קראנקהייטען (פאריגע וואך 57 פאלען.)

די וואך איז אויך צובּיסען געווארען דורך א משוגענעם הונד 1 פערזאן, וועלכע איז איבער־געשיקט געווארען אין דער סאניטאר־אינספעקציע אויף אנ'איינשפריצונג.

מאסען-פראצעסען וועגען אורלויבען

(א) אין דער פאבריק פון דער פירמע בערלינסקי (6 שיערפיען-גאס 17) איז אויסגעבראכען א שארפער סכסוך צוליב נישט ערטיילטע, און נישט בעצאהלטע אורלויבען.

נעכטען זענען צוליב דעם אריינגעטראגען געווארען אינ'ם ארבייטס-געריכט אנ'ערך 50 אנקלאגעס, דורך וועלכע עס ווערט געמאהנט ענט־שעדיגונג אויף העכער 4,000 זלאטעס, און וועלכע ווערען געשטיצט דורך ז. ז. ז.

קאמוניקאט וועגען רעגיס־טראציע דאקומענטען פון אויטאס

דער לאדזער וואיעוואדען־אמט איז מודיע די אינהאבער פון מעכאנישע וואגענס (אויטאס), אז זיי קאנען בעקומען רעגיסטראציע - דאקומענטען אויפ'ן ביודזשעט - יאהר 1936]377 פון די סטא־ראסטוועס, איבערגעשיקט דורך דער פאסט, אויב זיי וועלען יועגען דעם בעטען ביים בעלייגען די אלטע רעגיסטראציע־דאקומענטען אין די סטא־ראסטוועס.

די דאזיגע זענדונגען וועלען געזענדעט ווערען צו די פעראינטערעסירטע ביים בעקומען א קבלה־קוויטונג און די פאסט-הוצאות פונ'ם אדרעסאט.

ארונטערגעפאלן פון די טרעפען!

(א) אויף זגערזשער 30 איז, מחמת אומ־פארזיכטיגקייט ארונטערגעפאלען פון די טרעפען דער 22־יאהריגער יצחק מענעס און זיך שטארק צוקלאפט דעם קאפ מיט די הענד.

פאגאטאוויע האט איהם ערטיילט ערשטע הילף.

א מבולאטאריום ביים פעראיין „לינת משמורים"
פילסודסקעגא 21, טעל. 242-55
איז טעטיג פון 10 פריה ביז 4 נאכמיטאג.
עס נעמען אן
דאקטוירים פון אלע ספעציאליטעטען, ווי אויך וויזיטען אין דער שטאט. ס'ווערט אנגענומען אלע זעמטליכע אנאליזען, רענטגענאלאגישער קאבינעט איז טעטיג א גאנצען טאג.
די פערוואלטונג.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון ציינער און יאסלעס
Piotrkowska 164 tel 114-20

ווייטערדיגע אונטערהאנדלונגען אין דער קאטאן=אינדוסטריע

(א) מחמת דעם וואס עס האט זיך אויסגעלאזט דער לעצטער טערמין וואס איז פעסטגעשטעלט געווארען בכדי גומוויליג צו ערלעדיגען די שטרייט־פראגען, אין חר קאטאן־אינדוסטריע, און מחמת חנם וואס לעת עתה איז נישט דערגרייכט געווארען קיין ענדגילטיגער הסכם — האט דער סכסוך אין דער דאזיגער בראנזשע געצאלט ערלעדיגט ווערען בדרך ארביטראזש, ווייל אזא איז געווען די דעצי־זיע פון קריין־ארבייטס אינספעקטאר.

איצט אבער האבען ביידע צדדים מסכים געווען אויף צו פערלאנגירען די טעטיגקייט פון דער פארקאמיסיע, וואס דארף בדרך שלום ליקווידירען דעם סכסוך, און היינט וועט זיך די חאזיגע קאמיסיע צו־זאמענקומען צום דריטען מאל, בכדי צו בעהאנדלען די לעצטע שטרייט־פראגען.

אויב אבער די דאזיגע דריטע קאנפערענץ וועט אויך נישט קומען צו א פאזיטיווען רעזולטאט — וועט נויטיג זיין אנצוקומען צום ארביטראזש.

צושלאגען א מייסטער בעת'ן שטרייק

(—) נעכטען אין אוונד איז אין האלבערכס־פאבריק אויף זאמענהאפא 30 געקומען צו א גרויס געשלעג. די אלארמירטע פאליציי האט פעסט־געשטעלט, אז עס איז דורך די שטרייקענדע ארביי־טער זעהר צושלאגען געווארען דער מייסטער פון דער דאזיגער פאבריק, דער 27 י. וולאדיסלאיו לודוויטשאק (שרודמיעסקא 75).

דער ארויסגערופענער דאקטאר פון דער גי־כער הילף האט פעסטגעשטעלט ביי לודוויטשאקען פיל וואונדען אויפ'ן שארבען, און גאנצען קערפער און איהם אפגעפיהרט אין א שווערען צושטאנד אהיים. די פאליציי פיהרט אנ'אויספארשונג כדי פעסטצושטעלען דורך וועלכע ארבייטער ער איז בעפאלען געווארען. עטליכע פערזאן זענען צוגע־צויגען געווארען צו געריכטליכער פעראנטוואָרט־ליכקייט פאר טערער

טעאטער „ראזמאיטאשטשי"
צינעל = גאס 27. טעל. 25=112.
דיר.: דוד צעלמייסטער.
לעצטע 2 פארשטעלונגען
היינט, מיטוואך, 9.15 אוונט
פרייזען פון 54 גר. ביז 2 זל.

אויפ'ן אלגעמיינעם פערלאנג פון פובליקום פראלאנגירט די גאסטשפילען פון
„אראראט"
קינסטל. אנפ.: מ. בראדערזאן
דער סענסאציאנעלער פראגראם א. נ.
א וועלט מיט נסים!!
אכטונג! אכטונג!
פרייטאג, ד. 5 יוני פייערליכע פרעמיערע פון 2-טען פראגראם א נ.
„משה קאפויער"

פאר'ן אויסנוצען אומלעגאל עלעקטרישען שטראם

(—) אלס בעשולדיגטע אין אויסנוצען זוימ־לעגאל עלעקטרישען שטראם, זענען פערמשפט גע־ווארען שרה און שלמה ביאלער (לימאָווע 3) צו 6 חדשים תפיסה מיטן אפלייגען די שטראף אויף 3 יאהר.

2 עבירות מיט אמאל...

(א) די 28יעהריגע פראסטיטוטקע מאריא כאַי־נאצקא האט נעכטען בעקומען א פסק דין פונם שטאַטישען געריכט 10 חדשים טורמע פארן ארויס־גנבענען ביי איהרען א „גאסט" אנטאני יאשקאווסקי א פארטפעל מיט געלד.

אונטער די רעדער פון א דראזשקע

(א) אויף דער זגערזשער גאס איז איבער־געפאהרען געווארען דורך א דראזשקע די 72־יאה־ריגע לאה רובין — א בעטלערען אהן א בעשטענדי־גען וואוין-ארט. פאגאטאוויע האט זי אפגעפיהרט אין זגערס-שפיטאל.

Dr. med. H. LUBICZ
צורילגעקעהרט
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעלעפאן 32-141
עמפאנגס-שעה'ן: 8-10, 12-2 און 5-8 אוונט

פאר אנ'אבארט=אפעראציע וואס האט געבראכט צום טויט פון דער קליענטקע

(א) פאר'ן אדורכפיהרען אנ'אומלעגאלע אבארט אפעראציע איבער א געוויסער סטאניסלאווא פלאט פון פאביאניץ, פון וועלכער זי איז געשטארבען — איז די אקושערקע מיכאלינא מאלענסקא (פון זשגאווער גאס 92) פערמשפט געווארען דורכ'ן קרייז-געריכט אויף א יאהר טורמע — צוליב דער אמנעסטיע, פערקלענערט אויף א האלב יאהר.

פערקלענערט די צאהל ראדיא=אבאנענטען

(—) אין חודש מאי איז געפאלען די צאהל ראדיא־אבאנענטען, וואס איז זעהר כאראקטעריסטיש ווייל ביז אהער פלעגט יעדען חודש די צאהל ראדיא־אבאנענטען זיך פערגרעסערען.

אויפ'ן 1־טען מאי זענען פערעגיסטרירט גע־ווארען 28.526 ראדיא־אבאנענטען, אין פערלויף פון מאי זענען אפגעקומען 850 אבאנענטען.

פערעגיסטרירט זענען געווארען נייע אבא־נענטען 494, אזוי, אז איז סך הכל האט זיך פערקלענערט די צאהל ראדיא־אבאנענטען מיט 356, אויפ'ן 1־טען יוני זענען פערעגעסטרירט געווען אין לאדז 28.170 ראדיא־אבאנענטען.

א גנבה אין א פאלקסשול

(א) אין דער פריוואטער פאלקס־שולע פון משה מאיזארקעוויטש (קילינסקיעגא 50) האט מען ארויס־געגנבעט פערשידענע שול־מכשירים אין דער ווערט פון 300 זלאטעס.

פאליציי האט פעראררענט אנ'אויספארשונג.

בילליגע רייזעס קיין ארץ=ישראל
גוטע בעדינגונגען. פינקטל. בעהאנדלונג.
סיין וויזען 8/6 פון 75 זל. און דורך 7 ימים אויף „פאשטשושקא" 12/6 פון 400 זל. און.
אויסלענדישע הנחה-קורעצי־פעסער קיין עסטרייך, טשעכאסלאוואקיי און יוגאסלאוויען, ווי אויך אין אלע אנד.לענדער
פארשטעהערשאפט פון „אינטוריסט" אויספלוגען קיין רוסלאנד.
אינפארמאציעס ערטיילט דאס יודישע רייזע=ביורא
Union Lloyd
PIOTRKOWSKA 42,
telefon 107-87.

פאבאר 1915

...יט מיטוואך דעם 3 יוני דארפען זיך שטעל... צו דער פאבאר־קאמיסיע נומער 1 די פאבאר... וואס זענען געבוירען אין יאהר 1915 וועל... ...אינען איפן שטח פון 5 קאמיסאריאט און ... פאמיליען נעמען הויבען זיך אן מיט די...

D E F G H I J L Ł

...אר דער פאבאר קאמיסיע נומער 2, די וואס ...ען איפן שטח פון 13. קאמיסאריאט און זייער ...פאמיליען נעמען הויבען זיך אן מיט די אותיות

P R S Sz T U Z

...רגן דאנערשטאג 4 יוני דארפן זיך שטעלן צו ...פאבאר־קאמיסיע נומער 1 די פאבארצווצעס, ...ס זענען געבוירען אין 1915, וועלכע וואוינען ...'ן שטח פון 8 קאמיסאריאט און זייערע פאמ... ...עמען הויבען זיך אן מיט

K M N O

...אר דער פאבאר־קאמיסיע נומער 2 — די וואס ...ינען איפ'ן שטח פון 13 קאמיסאריאט און זייער ...פאמיליען־נעמען הויבען זיך מיט די אותיות.

A B C Ch D E F G

אפטייקען

היינטיגע נאכט · דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען: ס. קאן (פלאץ ...שעלני 8), א. כאחנמזא (פאמארסקא 12), וו. ...ער (פעטריקאווער 67), י. זאיאנטשקיעוויטש ...אמסקיעגא 37), ז. גארטשעצקי (פושעיאוו... מ. עפשטיין (פעטריקאווער 225), ז. שימאנ... (פושענדזאלעיאנא 75).

פאליטישע פראצעסען

(א) נעכטען זענען דורכ'ן היגען קרייז-גע־ ...פערמשפט געווארען פאר'ן פיהרען א קאמו־ ...ישע טעטיגקייט:

...אלפאנס דוטשעק (פון פאביאניץ) אויף 2 ...ר טורמע, סטאניסלאוו זאווארזקי און יאנינא ...ארסקא — צו 4 יאהר טורמע.

קלאנג=קינא=טעאטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26.
היינט און פאלג. טעג!
גרויסער דאפעלטער פראגראם
I.
„דאס ליד פון דער נאכט"
אין דער הויפט-ראלע
JAN KIEPURA
II.
אונזערע מאטראזען יונגלעד
אין דער הויפט-ראלע
JAMES CAGNEY
אנהויב 4 נאכם. שבת און זונטאג 12 בייטאג.

זאַל פילהאַרמאָניע טעל. 213-84
שבת, דעם 6-טען ד. ח. זונטאָג, דעם 7-טען ד. ח. 8.45 אָוונט
נור 2 גרויסע מייסטער=קאָנצערטען
פון די איטאַליענישע אַרטיסטען פון דער אָפּערע „La Scala" אין מעדיאָלאַן, מיט דער גענ׳אַלער יאַפּאַנישער זינגערין
Toshiko Hasegawa (סאָפּראַן)
אָרקעסטער נעמען אָנטייל: MAESTRO ANGELO FERRARI
TINA PAGGI (קאָלאָר. סאָפּראַן) – LORENZO CONATI (באַריטאָן)
ILDEBRANDO GRIGNANI (ליר׳ישער טענאָר)
אין פּראָגראַם: אָפּערן-אַריעס, אָפּערעטען-אַריעס און פאָלקס-לידער, אָריגינעלע יאַפּאַנישע פאָלקס-קליידונג. — בילעטען צום פּרייז פון 1 זל. ביז 6 זל. פערקויפט די קאַסע פון פילהאַרמאָניע

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט

האַנדעלס-ביכער.

אפילו נישט פאָרשריפטליך־געפיהרטע געשעפטס־ביכער דאַרפען צוגעלאָזט ווערען אלס בעווייז אין א ציוויל־פּראָצעס בפרט ווען ס׳האַנדעלט זיך וועגען אונטערנעהמונגען וועלכע זענען נישט מחויב צו פיהרען קיין ביכער.

אויך אַזויגערופענע איינפאַכע האַנדעלס־ביכער, וועלכע ווערען געפיהרט צו צוועקען פון אומזאַץ־שטייער קאָנען דינען פאַר א בעווייז אין א ציוויל־פּראָצעס.

האַנדעלס־ביכער נעטען נישט־סוחרים קאָנען נישט האָבען אזא בעדייט אלס בעווייז אין א ציווילען פּראָצעס ווי נעגען סוחרים.

דער צד, וועלכער פאַרלאַנגט, אז דער אַנדערער זאָל פאַרשטעלען די געשעפטס ביכער, איז מחויב געוויי אַנצווייזען וועלכע ביכער זאָלען פאַרגעשטעלט ווערען.

אויך פון נישט קיין רעגיסטרירטען סוחר קאָן מען פערלאַנגען אז ער זאָל פאַרשטעלען האַנדעלס ביכער, דער צד וואָס שטעלט אזא פאַרשלאַג איז אָבער מחויב צו בעווייזען, אז דער בעטרעפענדער פיהרט און בעזיצט אַזעלכע ביכער.

עמעריטאַל - רענטע.

די הנחה, אז אפילו נישט פערזיכערטע אין דער סאָציאַלער פערזיכערונגס אנשטאַלט זענען אין גע־ווויסע פאַלען (אויב זיי זענען אין 1 יאַנואַר 1928 אַלט געווען 65 יאָהר, געהאַט פוילישע בירגערשאַפט, נישט פעהיג געווען אויסצופיהרען דעם בערוף, נישט שעפטיגט פריהער וויניגסטענס 5 יאָהר)) אויך בע־רעכטיגט אויף עמעריטאַלע רענטע און בלויז טוגע נייסטיגע אַרבייטער אָבער נישט קיין פיזישע.

זאַל פילהאַרמאָניע טעל. 213-84
דאָנערשטאָג, דעם 4-טען יוני ד. י. 8.45 אָוונט
נאָך גרויסע סוקצעסען, וואָס אויפטרעטען מיט
אַנ׳איינציגען קאָנצערט
די בעריהמטע זינגערין און רעציטאַטאָרקע
DORA KALINÓWNA
אין אַ נייעם שלאַגער־רעפּערטואַר.
אין קאָנצערט נעמט אָנטייל — דער פּיאַניסט
Prof. M. GOMÓŁKA
אין פּראָגראַם די שלאָגער פון Hemar i Tuwim און אַנדערע.
בילעטען צום פּרייז פון 1 זל. ביז 5 זל. פערקויפט די קאַסע פון „פילהאַרמאָניע".

פון דער האַנדווערקער־אויסשטעלונג

נעכטען זענען אויף דער האַנדווערקער־אויס שטעלונג אַראָפּגעקומען דאָס ריכטער־קאָלעגיום אין פאָלגענדען צוזאַמענשטעל: פאָרזיצער ווי. לעהמאַן, יאַן מענצעל, לעאָפּאָלד קאַמלער פון וואַרשאַ, ס. גלאַצער, וויצע־פאָרזיצער פון פערבאַנד פון די האַנדווערקער־קאַמערן אין פוילען און פּראָפ. יעזשי לעהמאַן.

די ריכטער האָבען אַ גאַנצען טאָג זיך בעקענט מיט די פּאַווילאָנען און אַרויסגעשטעלטע עקספּאָ־נאַטען. די אַרבייטען וועלען דויערען 2 טעג, דערנאָך וועלען פערעפענטליכט ווערען די רעזולטאַטען.

פאַר די אויסשטעלער זענען צוגעגרייט געוואָ־רען אָפּצייכנונגען אין דער פאָרם פון גאָלדענע, זילבערנע און בראָנזענע מעדאַלען, אויך אָנער־קענונג־דיפּלאָמען.

געשאַפען א אַגודיסטישען חלוצים-פערבאַנד אין לאָדז

לויט דער איניציאַטיוו פון א גרופּע געענדיגטע הכשריסטען אין לאָדז איז געשאַפען געוואָרען א חלוצים=פערבאַנד פון פּועלים צעירים אַגודה וועלכע האָבען אַדורכגעמאַכט די הכשרה אין די קבוצים פון די אויבענדערמאָנטע אָרג. דער ציעל פון פערבאַנד איז צו זאָרגען וועגען אַלע ענינים פון חלוץ ווי הכשרה עליה א. ד. גל. עס איז גע־שאַפען געוואָרען א צענטראַל=ביוראָ אין לאָדז, וועלכע פיהרט אָן מיט דער גאַנצער טעטיקייט. ביז איצט איז שוין געגרינדעט געוואָרען אָפּטיילונגען אין וואַרשאַ. קאַליש, פּיעטערקאָוו, וויעלון, טורעק און אנד. שטעט.

טרויער־אָוונט אין פּועלי־אַגודיסטישען קבוץ

די טעג איז אין לאָקאַל פון פּא״י קבוץ פאַר־געקומען א טרויער אָוונט צו די ערשטע יאָהר־צייט נאָך דעם חלוץ משה יוסף אָרלאַנסקי ז״ל וועלכע איז פאַריאָהרען פלוצלינג געשטאָרבען: פּרנס צעדערבוים עפענט דעם אָוונט אין אַלע אַנוועזענדע בעעהרען מיט אויפשטייען דעם כבוד פון ח׳ אָרלאַנסקי ז״ל. עס ווערט געמאַכט א הזכרה דורך דעם חזן שני פון אַלטשטאָטישען שוהל ר׳ אַהרן גאָלדוואַסער, עס האַלטען נאָך טרויער רעדעס די ה״ה דוד באַמאַק. אַלטער שנור, משה ראַבי־נאָוויטש, משה רובין, עס ווערט בעשלאָסען צו שרייבען א ספר תורה אויף דעם נאָמען פון פער־שטאָרבענעם.

אונטערגעוואָרפען

(א) אין דעם לאָקאַל פון דער אָפּטיילונג פאַר געזעלשאַפטליכער שוץ ביי דער שטאָט-פערוואַלטונג (זאַוואַדזקאַ 11) האָט אַנ׳אומבעקאַנטע פרוי אונ־טערגעוואָרפען א יונגעלע־אַ-אומגעפעהר 3 וואָכען אַלט און איז עגטלאָפען.

דאָס קינד איז איבערגעשיקט געוואָרען אין דערציהונגס-הויז

א דאָרפס=שרפה פון א דונער

(א) אין דאָרף קוזשימילקאַ, פּעטריקאָווער קרייז, איז נעכטען פון א דונער אויסגעבראָכען א גרויסע שרפה. מיט׳ן פייער זענען אוועק צוויי וואוין הייזער און 9 סטאָדאָלעס, שאָפעס און שטאַלען.

בעת דער רעטונגס אקציע איז שווער פערוואונ־דעט געוואָרען דורך א ברענענדער בעלקע דער פּויער וולאַדיסלאַוו באָגושינסקי.

פאַרלעזונג פון דר. וו. פאַ...

היינט אין „וויזא"

היינט מיטוואָך 9 אָוונט קומט פאַר אין ... געגעם לאָקאַל (פּיעטרקאָווער 86) אַ געזעלשאַ... גלעזעל טיי פערבינדען מיט אַ פאָרלעזונג ... וו. פאַלעק א. ד. ט. דער אַנטייל פון די ... דער נייער פּוילישער פּאָעזיע.

דאָס נייע בוך
זי שפּילט ווייטער
פּיעסע אין 3 אַקטען, 4 בילדער
— פון —
ח. י. בזשוסטאָווסקי
צו בעקומען אין דער עדמיניסטראַציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט"
פּיעטריקאָווער 21

וואַרשאַווער אָפיציעלע בערזע...

דעוויזען:

האָלאַנד — — — — ...
לאָנדאָן — — — — ...
ניו-יאָרק (קאַבעל) — — — ...
ש. פראַנק — — — — ...
פּאַריז — — — — ...
פּראָג — — — — ...

אָפּיציעלע פּראָצענטיגע פּאַפּירען

באַנק פּאָלסקי — — —
3 פּראָצ. אינוועסטיציע I. פּרעמירטע
3 „ „ II. — —
4 „ דאָלאַרובקע — — —
7– „ סטאַביליזאַציע — —
5– „ וואַרשאַווער — —
5– „ לאָדזער —

ראַדיאָ - ווינקעל

❋

ראַדיאָ אויף עפענטליכע ע...

אין אויסלאַנד איז איינגעפיהרט, ... עפענטליכע לאָקאַלען, איבערהויפּט ... אינטערעסאַנטען מוזען אָביסעל ... אויף זייער ריהע אָדער אויף דער ... פון זייערע ענינים, זענען אוועקגעשטעלט ... הילכערס, וואָס דורך דעם ווערט דאָס ... אַזוי לאַנגווייליג, למשל: אין די וואַרטע... די באַהנען, אַעראָפּלאַנען, אויטאָבוסע... האָלעס, רעסטאָראַנען, קאַפעען, אין ... ביי דאָקטוירים, דענטיסטען, אַדוואָקאַטען ... ליכע גערטנער, אויף די סטאַציעס פון די ... א. אַז. וו. אין פוילען אָבער איז אַזוינס ... צו זעהען. די אייגענטימער אָדער די ... רען פון עפענטליכע לאָקאַלען זאָרגען ... דעם קליענטעס אַנגענעהמליכקייטען.

דערביי דאַרף מען אויך בעדענקען, ... פוילען איז אַזא מין אינסטאַלאַציע א ... ווי ערגעץ אַנדערש. דאָ קומט עס אויס ... ווי א פּריוואַטער אַפּאַראַט, בשעת אין אַנד... דער קאָסט א ראַדיאָ־אַפּאַראַט צום עפענט... ברויך פון 5 ביז 30 מאָל טייערער. זי ... אייגענעם געברויך און מען רעכענט ... דערמיט, צי די עפענטליכע לאָקאַלען ... עס אין אָפּצאָהל פון די בעזוכער פאַר ... יא, צי נישט, אַזוי, למשל, קאָסט אין ... פון 3 ביז 6 זל. אַ חודש, אין אירלאַנד – ... ביז 11,5 זל., אין דרום־אַפריקא – פון ... 16 זל., אין עסטלאַנד — ביי 5 זל. אין ... פון 9 ביז 18 זל., אין אונגאַרן — ... 4,5 ... אין רומעניען — פון 8 ביז ... זל., אין ... פון 6 ביז 30 זל., אין יוגאָסלאַוויע – ... א. אַז. וו.

KUPON
פאַר די לעזער פון
„נייעם פאָלקסבלאַט"
...Teatru Miejskiego
(Śródmiejska 15)
דער פאָרצייגער פון דעם קופּאָן ... דאָס רעכט צו בעקומען 2 הנחה-בילעטען ... (פון 30 גר. ביז 1.85) דעם 3 יוני ... 8.30 אָוונט אויף דער פּיעסע
„KTO ZABIŁ"

טעאַטער. מוזיק און פערוויילונג (קאָמוניקאַטען)

פון „אַראַראַט"

היינט מיטוואָך און מאָרגען דאָנערשטאָג אונאָפּרופ־ליך לעצטע צוויי אָוונדען פון דעם שלאַגער פּראָגראַם „אַ וועלט מיט נסים" צו ביליגע פּרייזען. אַלע דאַרפען אויסנוצען די געלעגנהייט צו זעהן דעם פּראָגראַם „אַ וועלט מיט נסים", ווייל פרייטאָג געהט שוין די פּרע־מיערע „משה קאַפּויער", וואָס האָט געמאַכט אין וואַרשאַ אַזאַ רושם מיט׳ן אינטערעסאַנטען אינהאַלט און קערנדי־גען הומאָר.

זונטאָג דעם ד־טען ווייטערדיגע פאָרשטעלונג פון „די גאָלדגרעבער" אין ראָזמאַיטאָשטשי

צוליב׳ן גרויסען דערפאָלג ווערט די פאָרשטעלונג געגעבען נאָך אַמאָל זונטאָג דעם 7-טען יוני אין ראָזמאַי־טאָשטשי אויסגעפיהרט דורך דער „ווידישער טעאַטער סטו־דיע".

שבת די גראַנדיעזע גאָרטען - פערוויילונג לטובת די באַראַכאָוו - שולען

די צוגרייטונגען צו דער גאָרטען-פערווײלונג אין העלענאָוו גייען פאָראויס. די איינאָרדנער בעמיהען זיך צו פערגעניגען דעם פּובליקום דעם „שאָדען", וועלכע דער רעגען האָט געמאַכט, צווינגענדיג דעם עולם אַהיימצוגיין. ס׳ווערען צוגעגרייט פיל מעהר אַטראַקציעס ווי אויף דער לעצטער פערוויילונג.

אויסער דעם בלאָז-אָרקעסטער פון ס. ק. „טייפון" וועט אויך אויפטרעטען אַ גרויסער סימפאָנישער אָר־קעסטער.

אַ חוץ די קינדער - פערוויילונג וועלען אויך גע־וויזען ווערען גימנאַסטישע איבונגען פון די „טייפון" ספּאָרטלער. ס׳זענען אויך אַנגאַזשירט געוואָרען בעריהמ־טע רעווי-אַרטיסטען.

די פאַנטען - לאָטעריע ווערט דערגענצט מיט אַ רייה ווערטפולע פאַנטען.

די אויסגעקויפטע בילעטען זענען ווייטער גילטיג.

דאָראַ קאַלינובנאַ אין פילהאַרמאָניע

דאָנערשטאָג, דעם 4-טען ד. ח. 8.45 אָוונט קומט פאָר אין זאַל פילהאַרמאָניע דער איין איינציגער קאָנ־צערט פון דער בעקאַנטער זינגערין און רעציטאַטאָרקע דאָראַ קאַלינובנאַ מיט׳ן אַנטייל פון גלענצענדען פּיאַניסט פּראָפ. מ. גאָמולקאַ.

אין פּראָגראַם די בעסטע שאַפונגען פון העמאַר, טובים א. אַ.

איטאַליענישע אַרטיסטען פון דער אָפּערע „לאַ סקאַלאַ" אין מעדאַליאַן אין פילהאַרמאָניע

דער דירעקציע פון פילהאַרמאָניע איז געלונגען צו אַנגאַזשירען די בעקאַנטע זינגער פון דער אָפּערע „לאַ סקאַלאַ" אין מעדאַליאַן מיט דער געניאַלער יאַפּאַנישער זינגערין טאָשיקאַ האַסעגאַווע אָן דער שפּיץ אויף 2 קאָנ־צערטען, וואָס קומען פאָר שבת דעם 6-טען און זונטאָג דעם 7-טען ד. ח. אין זאַל פילהאַרמאָניע. עס נעהמען אויך אַנטייל אין די קאָנצערטען די בעדייטענדסטע קרעפטען ווי מאַעסטראָ פעראַרי, טינאַ פּאַזי, לאָרענצאָ קאָנאַטי און אילדעבראַנדאָ גריזנאַני.

אין פּראָגראַם אָפּערן און אָפּערעטען-אַריעס ווי אויך יאַפּאַנישע פאָלקס-לידער.

פון שטאָטישען טעאַטער

היינט 8.30 אָוונט ווערט אין שטאָטישען פּוילי־שען טעאַטער געשפּילט „קטאָ זאַביל".

שבת אָוונט הויבט אָן גאַסטראָלירען „צירוליק וואַרשאַווסקי".

זומער - טעאַטער

אין פּוילישען זומער-טעאַטער פּעטריקאָווער 94 ווערט געשפּילט די קאָמעדיע „צאַלוס אי ניץ וויענצעי".

גרויסער טורן-פעסט אין אַלעקסאַנדער

שבת, דעם 30 מאַי איז פאָרגעקומען אַ גרויסער טורן-פעסט, איינגעאָרדענט דורך דעם אַלעקסאַנדרער „הפּועל". ביי אַ פול-געפּאַקטען אַל עפענט ה׳ ר. פליטמאַן די פייערונג. מיט בע־גריסונגען זענען אַרויסגעטרעטען פון דער ליגע פאַר׳ן ארב. א״י הערשקאָוויטש, פון צ. ק. הורוויץ. דערנאָך זענען אויסגעפיהרט געוואָרען די איבונ־גען פון די יונגע „הפּועל", די ערשטע די קינדער־גרופּע. וועלכע זענען אויפגענומען געוואָרען מיט לאַנגדויערנדע אַפּלאָדיסמענטען נאָך זייער געלונ־גענעם אַרויסטריט. די צווייטע גרופּע זענען אויפ־געטרעטען די פרויען, וועלכע האָבען שטאַרק אויס־גענומען ביי דעם פול-געפּאַקטען פּובליקום מיט זייערע מענדל-איבונגען ווי אייניגע גימנאַסטישע טענץ ווי אויך בוק-איבונג. בעזונדער זעהר גוט איז אויסגעפאַלען די מענער-גרופּע מיט זייערע פרייע איבונגען בוק אויך שטאַבען. די איבונגען זענען פאָרגעקומען אונטער דער לייטונג פון לאָד־זשער אינסטרוקטאָר ה׳ אבבע. צום סוף זענען אַרויסגעטרעטען די לאָדזשער מוסטער-גרופּע פון „בר-כוכבא" אונטער דער אָנפיהרונג פון אינסטרוק־טאָר לעווי, וועלכע זענען אויך צום סוף אַרויסגע־טרעטען מיט אייניגע נומערן באַרן-איבונג אין שפּרינגען. גאַנץ לאַנג וועט בלייבען אין זכרון דער געלונגענער אַרויסטריט פון די יונגע אַלעקסאַנדע־רער הפּועל׳יאַנער, וועלכע האָבען זיך ערוואָרבען דעם גוטען נאָמען אַלס בעסטע ספּאָרטלער פון אַלעקסאַנדער.

אויספלוג
קיין ווילנע
דעם 10-טען יוני
אויף 7 און 14 טעג
159 זל.
איינשרייבונגען נעהמט אָן דאָס פּוילישע רייזע=ביוראָ
„אָרביס"
פּיעטריקאָווער 18 און 65.
טעל. 249-40.

KINO TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16
FRANCISZKA
GAAL
אין פילם
Katarzynka
די שענסטע ווינער קאָמעדיע
פול מיט הומאָר און רייץ

צוזאמענפאהר פון די קהלות אין פוילען

וועגען די געשעהענישען אין ארץ־ישראל קומט פאר דעם 11 יוני

ווארשא, 2. (טעל.) לויט דער איניציאטיוו [דע]ר ציוניסטישער ארגאניזאציע איז געקומען [צו]ם הסכם צווישען די ציוניסטען און דער ווא[רשע]ר קהלה, אז אויף דעם 11 יוני זאל קיין [...] צונויפגערופען ווערען א צוזאמענפאהר פון [די] קהלות אין פוילען, וועלכער וועט האבען צוויי [...]אבען:

1) ארויסצוטראגען א שארפען פראטעסט גע[גען] די געשעהענישען אין ארץ־ישראל און

2) פראקלאמירען א גרויסע" אויפבוי־אקציע [...] ישוב.

[צי]רקולאר פון אינערן־מיניסט.

[וועג]ען אדמיניסטראטיווע שטראפען

ווארשא, 2 (טעלעפאניש)

דער אינערן־מיניסטער סקלאדקאווסקי האט [אויסגע]שיקט א צירקולאר צו דער אדמיניסטרא[ציע ...]ר מאכט, אין וועלכען ס'ווערט געזאגט, אז [...] ארויפלעגען אדמיניסטראטיווע שטראפען זאל [...]זיך רעכענען מיט דער איצטיגער שווערער [...] און מיט דער מאטעריעלער לאגע פון בע[...]אפטען בכלל. די שטראפען זאלען זיין זעהר [...]נג. דא וואו ס'איז גישט אנערקענט געווארען [...] בייזער ווילען, זאלען די שטראפען זיין [...]מאלע.

פולמאכטן פארן מלוכה־פרעזידענט

אויף דער דאנערשטאג'דיגער זיצונג פון סיים

ווארשא, 2 (טעלעפאניש)

אויף דער ערשטער זיצונג פון סיים, וועלכע וועט פארקומען דאנערשטאג, דעם 4 ד.ח. 12 אזייגער, וועט בעטראכט ווערען אין דער ערשטער לעזונג דער געזעץ־פראיעקט וועגען פולמאכטען פארן מלוכה־פרעזידענט ארויסצוגעבען דעקרעטען.

דער פראיעקט איז שוין דורך דער רעגירונג אריינגעטראגען געווארען אין סיים.

ס'איז מעגליך, אז שוין אויף דער דאזיגער זיצונג וועט נעהמען א װארט דער פרעמיער גענ. סקלאדקאווסקי.

גערענקט!

וואלאנאן

מאכט רייד!

דוד פראנקפורטער'ס פראצעס

וועט פארקומען אין סעפטעמבער

זשענעווע (יט"א) ווי עס ווערט מיטגעטיילט פון כור, איז די פסיכיאטרישע עקספערטיזע פון דוד פראנקפורטער, וועלכער האט ערמארדעט דעם נאצי־אגענט גוסטלאף, שוין פערענדיגט געווארען. די עקספערטיזע איז אנפערטרויט געווארען דעם דירעקטאר פון שפיטאל פאר גייסטיג־קראנקע אין רעאלטא פראפ. יערגער.

אזוי ווי פון דייטשע קוועלען (דער אנטיסעמיטישער „יודענקענער“ און „וועלטדינסט“) זענען זיינערצייט פערשפרייט געווארען פערשידענע פאנטאסטישע קלאנגען וועגען דער סביבה, אין וועלכער פראנקפורטער האט פערקעהרט, האט דער אויספארשונגס־ריכטער דערזאל זיך געווענדעט צו די רעדאקטארען פון די דערמאנטע דייטשע צייטונגען זיי זאלען צושטעלען בעווייזען, וואס בעשטעטיגען זייערע „אינפארמאציעס“. עס זענען שוין אבער אריבער א פאר חדשים און קיין ענטפער זעהט מען נאך אלץ נישט.

פראנקפורטער'ס פראצעס וועט ווארשיינליך פארקומען אין כור אין סעפטעמבער אדער אקטאבער ה. י.

Dr. med. Trepma[n]

[Spez]יאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט־קראנקהייטען.

בעהאנדלונג פון מענער־שוואכע.

[ה]וואדזקא 6, טעל. 234־12

טראגישער זעלבסטמארד

פון א רייכען יודישען שניידער אין ווארשא

ווארשא, 2 (טעלעפאניש)

היינט איז בעגאנגען זעלבסטמארד דער אייגענטימער פון גרעסטען שניידער־ווארשטאט אין ווארשא מענדעל ווראצלאווסקי. ער האט 2 געשעפטען און א גרויסען ווארשטאט אין ווארשא. עהערנעכטען האט ער פערשפילט אויף די פערד־ווישטשיגעס עטליכע טויזענד זלאטעס. ער איז אהיימגעקומען אין זיין וואוינונג אויף סענאטארסקא 10, אויפגעדרעהט דעם גאז און אזוי ארום פערסמט געווארען אויף טויט.

לעצטע דעפעשען

ניו־יארק, 2 (ספ. טעל.)

דער ארגענטינער דעלעגאט אין דער פעלקער־ליגע האט איבערגעגעבען דעם גענ.־סעקרעטאריאט א נאטע, אין וועלכער ער פאדערט אין נאמען פון זיין רעגירונג, אז אויפ'ן 16 יוני זאל צונויפגערופען ווערען אן'אויסערגעוועהנליכע פלענאר און ראט־זיצונג פון דער פעלקער־ליגע, כדי צו בעטראכטען די לאגע, וואס איז געשאפען געווארען דורך דער אנעקסיע פון אביסיניען דורך איטאליען און דורך די סאנקציעס, וועלכע זענען איינגעפיהרט געווארען לויט'ן בעשלוס פון דער ליגע.

אין די פאליטישע קרייזען שמועסט מען, אז די אויסערגעוועהנליכע סעסיע וועט צונויפגערופען ווערען אויפ'ן 23 יוני.

* * *

דאנציג, 2 (ספ. טעל.)

די צענטער־פראקציע פון דאנציגער פאלקס־טאג האט אריינגעטראגען אן'אינטערפעלאציע, אין וועלכער ס'ווערט געפאדערט פון סענאט צו בעזייטיגען די אנטי־יודישע פלאקאטען אין שטאט און צו פערווערען צו זינגען אנטי־יודישע לידער דורך די נאציאנאל אפטיילונגען. די אינטערפעלאנטען מאטיווירען זייער פאדערונג דערמיט, אז פון דער אנטי־יודישער פראפאגאנדע האט די פאנט־שטאט דאנציג גרויסע היזקות און די טוריסטען־בעוועגונג שטעלט זיך איינגאנצען אפ.

* * *

רוים, 2 (ספ. טעל.)

די פראגע פון ענגליש־איטאליענישע בעציהונגען איז געווען דער אביעקט פון געשפרעכען צווישען מוסאליני'ן און דריי ענגלישע פארלאמענטא־ריער, וועלכע בעשטעהען בראש פון א גרופע פון 50 דעפוטאטען און מיטגלידער פון לארדען־הויז, וואס זענען געגנער פון די סאנקציעס.

איינער פון די דאזיגע פארלאמענטאריער לארד מאנספיעלד האט אין אן'אינטערוויא ערקלערט: מיר האבען געהאט דעם איינדרוק, אז מוסאליני שטרעבט צוריקצושטעלען די ענגליש־איטאליענישע פריינדשאפט און ערווארט עפעס א זשעסט פון ענגלאנד.

* * *

פיעטרקאוו, 2. פאט מעלדעט: נעכטען האט געזאלט פארקומען א מיטינג, וועלכער איז צונויפגערופען געווארען דורך פועלי־ציון. אויפ'ן מיטינג איז געקומען צו א געשלעג מיט די מיטגלידער פון בונד, 20 מענשען זענען צושלאגען געווארען, דער מיטינג איז פונאנדערגעלאזען געווארען.

Doktór J.

HENRYKOWSKI

ספעציעל־ארצט פאר מענער - שוואכע, ווענערישע און הויט־קראנקהייטען

טראוגוטא 9 טעל. 262-98

נעמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אוונט.

זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 בייטאג

פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזען

ביי האבען געמאכט די קריסטליכע עדות אוואציעס

פארוואס האט מען נישט צוגעלאזען די נייע עדות

ראדאם, 2 (טעלעפאניש)

ווי די לעזער איז בעקאנט פון די געריכטס־פערהאנדלונגען האט חאס געריכט אפגעווארפען דעם פארשלאג פון אדוו. מארגאליס וועגען צולאזען נייע 60 פעהטיידיגונגס־עדות צום פראצעס. אין צוזאמענהאנג דערמיט האט זיך אייער מיטארבייטער געווענדעט צום אדוו. מארגאליס מיט א פראגע, וואס פארא עדות דאס האבען געזאלט זיין.

אדוו. מארגאליס האט געענטפערט: דאס נישט צולאזען קיין נייע עדות איז נישט אין הסכם מיט'ן ארט. 299 פון פראצעדור־קאדעקס, הגם די פראקוראטור האבען נישט אפאנירט געגען צולאזען די עדות, האט דאך דאס געריכטס־טריבונאל מיין פארשלאג אפגעווארפען. צווישען זיינע נייע עדות געפינט זיך א קריסט אדאמוס, וועלכער וואלט ערקלערט, אז גגען איהם איז בעפאלן א באנדע פון 30 כוליגאנעס האבען 2 פון די יודישע אנגעקלאגטע באנדע און צוקער איהם פערטיידיגט, זיין עדות־זאגען וואלט געהאט דעציזירענדען איינפלוס ביים קוואליפיצירען די שולד פון די דאזיגע צוויי אנגעקלאגטע און דאס געריכט האט געווארפען דעם דאזיגען עדות צולאזען.

פשיטיקער פראצעס

(ענדע פון דער 3־טע זייט)

[...] איז שווער פערוואונדעט געווארען, האט [...] די וואונד פעסטגעשטעלט, בלוט־צייכענס [...] וואנען ווידלעס, אייזערנע שטאנגען, שטיי־[נער א]ון דרענגער. אין געוועלב פון דער יודישער [מי]נסיבישעוויטש האבען זיך אריינגעריסען הע־[...] פעריאן, דורכגעבראכען דריי פאר טירען [...] סוף אין לעצטען צימער בעפאלען ישראל [...]שעוויטש און צובראכען איהם די ליינסע [...] אויפ'ן בעט אין דער קיך האט מען שפעטער [געפונען ...] דרענגער מיט בלוט־צייכענס. אין וואוי־[נונג] פון חיה פרידמאן האט מען ארויסגעריסען די [...] און א געהויבען שלאגען מיט שטעקענס. [...] פרידמאן, וועלכע איז געווען אין פיגפטען [...] נאכן קימפעט, האט מיט'ן אייגענעם קערפער [...] דעם זויגלינג. די איבעריגע קינדער האט [...] צו אנטלויפען פון וואוינונג בעזונדערס [...] די וואוינונג פון אלטער קאזלאווסקי, [...] פון 30 פעריאן האט אויסגעהאקט די [...] און פענסטער און אריינגעווארפען שטיינער, [...]קענדיג פאלשטענדיג די שאנק, און וועלכער [...] זיך בעהאלטען קאזלאווסקי מיט די ק־[ינדער].

[...] דער פארשטאט פאחנאיעק האט מען דעמא־[ליר]ט 15 וואוינונגען, און געשעפט און וואו־[...] בער טאפער האט מען צובראכען דאס גאנצע [...] און טאפער אליין האט מיט א שטיין בעקו־[מען] קאפ־וואונדען. און געפינט זיך אין א שווע־[רער] לאגע. די ווענד זענען געווען בעשפריצט מיט [...] בלוטסמנים האט מען אויך געפינען אויף דעם [...] און אפילו אויפ'ן סופיט, אין וואוינונג [האט] מען געפינען 60 שטיינער.

[נ]אכדעם האט מען מיט שטיינער אויפגעהאקט [...] און פענסטער מיט די ווימערינען אין גע־[...] פון פייטע שוך, וועלכע האט בעהאלטען איהר [...] קינדער אויפן בוידעם און אליין געשטעלט א [...] געגען דעם המון. כדי איהם נישט אריינצו־[לא]זען אויפן בוידעם און אזוי ארום אפראטעווען [...] קינדער. פייגע שוך האט מען צושלאגען מיט [שטע]קענס, זי האט בעקומען 3 קאפ־וואונדען, פיל [...] אויף דער ברוסט און פלייצעס, און אויך [...] פון חוט־השדרה.

[...] 70־יעהריגע יוכבד פאלאנט איז בעת די עקס־[צעסען] ארויסגעלאפען אין גאס כדי זיך דערוויסען [וועגען ...] גורל פון איהרע קינדער, דער המון האט זי א־[...] אריינגעלעט און געשלאגען מיט שטעקענס. זי איז [...] פערוואונדעט געווארען. חוץ דעם זענען דער־[...] געווארען א רייה אנדערע וואוינונגען אין די [...] שטעט זאבענמא און באדגאיעק. דער שארפסטער [...] פון פערווילדונג פון חמון איז געקומען [צום] אויסדרוק אין הויז פון שמיר ראגולסקי. נעבען [...] מען האט אוועקגעלעגט וועשעניאקס טויטען [...] אין חעם הויז האט זיך דער המון אריינגעריסען [...] אין וואוינונג פון דעם שוסטער יוסף מינקאווסקי [...] מיט א שטיין, וואס איז אריינגעווארפען געווא־[רען] דורכן פענסטער איז געטראפען געווארען דעם [...]עהריגער גבריאל מינקאווסקי, וועלכער איז געפא־[לען] בעוואוסטזיין. די דריי איבעריגע זיהן פון [מינק]אווסקי און עלטער פון 6 ביז 14 יאהר האבען [זיך] בעהאלטען אונטער דעם בעט. דאס פארפאלק מינ[קאוו]סקי זענען אין לעצטען מאמענט ארויסגעלאפען [אין] פאדער־צימער און דארט איז דערהרג'עט געווא־[רען] יוסף מינקאווסקי און אויפן הויף איז געפאלען

אונטער די קלעפ פון די שטאנגען חיה מינקאווסקי, וועלכע איז געשטארבען נאכן איבערפיהרען אין שפיטאל. פון אונטער דעם בעט האט מען ארויסגעשלעפט דעם 6־יעהריגען שמואל מינקאווסקי און איהם געשלאגען מיט הרגענער איבערן קאפ, הערש און אליהו מינקאווסקי זענען נצול געווארען, בלייבענדיג בעהאלטען טיף אונטערן בעט. די אנאטאמישע סעקציע איבער די קערפער פון די ביידע מינקאווסקים האט פעסטגעשטעלט אז יוסף מינקאווסקי האט בעקומען פינף קאפ־וואונדען, דערפון זענען 3 געווען טויטע וואונדען. ביי חיה מינקאווסקי האט מען פעסטגעשטעלט 3 שווערע וואונדען, דעבייי איז א טייל פון געהירען פערניכטעט געווארען, שווער פערוואונדעט איז אויך גבריאל מינקאווסקי דער 6־יעהריגער שמואל מינקאווסקי האט בעקומען 3 קאפ־וואונדען. גבריאל מינקאווסקי האט צוליב דער פסיכישער ערשיטערונג נישט געגעבען קיין שום ערקלערונגען. אויפן סמך פון א רייה עדות־ערקלערונגען זענען א רייה איבערפאלער צוגעצויגען געווארען צו פעראנטווארטליכקייט פאר ערמארדען דאס פארפאלק מינקאווסקי, און פערוואונדען זייערע זיהן. דער אייגענטימער פון הויז אין וועלכען די מינקאווסקים האבען געוואוינט, — ראגולסקי האט זיך נישט בעטייליגט אין שלאגען די מינקאווסקים. ער האט אפילו געפרובט אפטרייבען די מערדער און האט ביי זיך אין וואוינונג אויסבעהאלטען די יודישע משפחה שטארק. די וואוינונג פון די מינקאווסקים איז פולשטענדיג פערניכטעט. מינקאווסקים קערפער איז געלעגען אין א קאלוזשע בלוט. אין צימער האט מען געפונען 20 שטיינער א צובראכענעם שטעקען און א פערבלוטיגטע האק. דער טויט פון די מינקאווסקים און די פערניכטונג פון זייער וואוינונג האט וויזט אוים אויסגעשעפט די האס־געפיהלען פון המון און געזעטיגט זיין נקמה־דורשט. די עקסצעסען האבען זיך ביסלעכווייז אפגעשטעלט. אומגעפעהר א האלבע שעה נאכן טויט פון מינקאווסקי זענען אנגעקומען פון ראדאם פאליציי פערשטארקונגען, וועלכע האבען צוריקגעשטעלט אין פשיטיק די אהרנונג.

אין דער זעלבער אומגעפעהר צייט זענען אין צוויטען עק פון פשיטיק אויף די אזוי גערופענע פיאסקעס יונגע פויערים בעפאלען דעם יוד חיים בוימאייל. און איהם געוואלט אריינווארפען אין וואסער. נאכדעם זענען בעפאלען געוואחען מיט שטעקענס און מעסערס די פערד־הענדלער שלמה מעפער און אדם בערקאוויטש (צובראכען די נאז) און שווער פערוואונדעט אברהם טאלדבערג (פיל קאפ־וואונדען און צובראכען די לינקע האנד).

קיינער פון די בעשולדיגטע האט זיך נישט מודה געווען אין שולד, וואס ווען זיי פארגעווארפען אין בעשולדיגונגס אקט, זייערע ערקלערונגען קענען אבער נישט גענומען ווערען אין אכט. ווייל זיי שטעהען אין סתירה מיט די דורך עדות פעסטגעשטעלטע פאקטען.

דער בעשולדיגונגס אקט טיילט איין אלע 56 בעשולדיגטע אין 9 גרופען. וועלכע ווערען אנגעקלאגט אין פערשידענע פערברעכענס. אלס שולדיגע אין ערמארדען יוסף און חיה מינקאווסקי ווערען צוגעצויגען צו פעראנטווארטליכקייט 3 פעריאן: וולאדיסלאוו גאספאדארטשיק, קאנסטאנטי קאזלאווסקי און יוזעף טקאטשיק.

דאס ליינען דעם בעשולדיגונגס־אקט דויערט אנדערהאלבען שעה.

דער פארזיצער הויבט דאן אן אויסצופרעגען די אנגעקלאגטע, צי זיי זענען זיך מודה אין דער שולד.

די קריסטליכע אנגעקלאגטע ווערען פארגעווארפען אין אנטיילגעהמען אין צוזאמענלויפען, שיטען א ווידערשטאנד דער פאליציי, שלאגען יודען מיט דעם אויסגעשריי

„בלאפצי דא ראבאטי“

און דערהרגענען דאס פאר־פאלק מינקאווסקי.

די יודישע אנגעקלאגטע ווערען פארגעווארפען דאס בעפאלען פויערים, שטעלען א ווידערשטאנד דער פאליציי און שיסען, פון וואס ס'איז דערהרג'עט געווארען דער פויער וויעשניאק.

קיינער פון די אנגעקלאגטע סיי פון די יודישע און סיי פון די קריסטליכע, זענען זיך נישט מודה אין דער שולד.

דערביי האט דער געריכטס־פארזיצער אויפגעקלערט די אנגעקלאגטע, אז זיי קענען ענטפערן בלויז „יא“ אדער „ניין“ אדער בכלל נישט ענטפערן אויף פראגען וואס זיי ווילען נישט.

דאס אויסהערען די בעשולדיגטע האט געדויערט ביז נאכמיטאג און נאכדעם האט מען אריינגעפיהרט אין געריכט גרופענווייז אלע 368 עדות צווישען זיי 80 יודען ביי וועמען מ'האט אפגענומען די פערסאנאליען. דאן איז דער פארזיצער צוגעטרעטען צודורכפיהרען די שריעה פון די עדות. די שבועה איז אויך ארויסגעפיהרט געווארען גרופענווייז, צוערשט האבען געשוואוירען די קריסטליכע עדות און די יודישע. ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, אז ס'פעהלען 15 עדות, בעזונדערס אויפפאלענד איז געווען דאס פעהלען פון דעם עדות וויעשניאק, א זוהן פון דעם פויער, וועלכער איז דערהרג'עט געווארען אין פשיטיק. ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט איז דער דאזיגער עדות פאריגע וואך ארעסטירט געווארען פאר אן'אנפאל אויף דעם פשיטיקער יוד אייזלבוים.

פארן אפנעהמען די שבועה פון די קריסטליכע עדות ערקלערט דער פארזיצער פאר זיי: איך מאך אויפמערקזאם, אז מען מוז זאגען דעם גאנצען אמת, דא טאר מען זיך נישט לענקען מיט קיין געפיהל פון האסען־האס און איין שנאה דארף נישט אריינרופען די צווייטע, איך מאך אויפמערקזאם, אז פאר אפגעבען פאלשע ערקלערונגען דראהט א שטראף ביז 5 יאהר טורמע, א חוץ דער פעראנטווארטליכקייט פאר גאט“.

דאס זעלבע איז געווען, ווען דער פארזיצער האט אפגענומען די שבועה ביי די יודישע עדות. „דאס אפגעבען פאלשע ערקלערונגען, קען ברענגען צו א נייער כוואליע פון שנאה, וואס איהר דארפט אויסמיידען“. בכלל רופט אן דער פארזיצער דעם טאג פון 9 מערץ ווען די געשעהענישען זענען פארגעקומען אלס „פערשאלטענעם טאג“.

א שוידער געהט אדורך דעם זאל ווען עס בעווייזט זיך פארן ריכטער־טיש דער יונגסטער עדות אין פראצעס דער 5־יעהריגער שמואליק מינקאווסקי. דאס יתומ'ל פון דעם ערמארדעטען שוסטער מינקאווסקי און זיין פרוי. דאס קינד איז צוערשט דערשראקען, אפער באלד קומט ער צו זיך און עטט פערט קלאר אויפ'ן פארזיצערס פראגען.

דאס בעשווערען די עדות דויערט ביז שפעט ביינאכט און דערמיט שליסט דער פארזיצער דעם ערשטען טאג פון פראצעס. די פארטזעצונג קומט פאר היינט האלב 11 פארמיטאג.

ביים ארויסגעהן פון געריכט זענען אויף דער גאס געווען פערזאמעלט הונדערטער עגדעקס, וועל־

טעלעגראמען

פרעמיער סקלאדקאווסקי אויה אנ'אינספעקציע אין לענטשיץ

וו א ר ש א, 2 (טעלעפאניש)

דער פרעמיער און אינערן-מיניסטער סקלאד-קאווסקי איז נעכטען אינדערפריה ארויסגעפאהרען אויף אנ'אינספעקציע קיין לענטשיץ. דער פרעמיער איז געווען אין לענטשיץ שוין 8 א זייגער אינדערפריה און האט אדורכגעפיהרט א לוסטראציע פון די ארטיגע אמטען, בעזונדערס פון דער סטאראסטווע.

נאך דער לוסטראציע איז דער פרעמיער צוריקגעקומען קיין ווארשא.

נייע ארגאניזאציע אין אביסיניע! איז איינגעפיהרט געווארען דורך די איטאליענער

ר וי ם, 2 (ספ. טעל.)

דער מיניסטארען-ראט האט בעשטעטיגט דאס ארגאניזאציע-געזעץ פאר מזרח-אפריקא.

ס'ווערט קודם-כל אפגעשאפט דער פעאדאלער סיסטעם און די מאכט פון די ראסען. אויך די פריווילעגיעס פון בעזונדערע שבטים ווערען אפ-געשאפען.

אביסיניען ווערט צוטיילט אויף גובערניעס. אדיס-אבעבא וועט רעגירט ווערען דורך א ציווילען גובערנאטאר.

רעקאנסטרוקציע פון ענגלישען קאבינעט

לאנדאן, 2 (ספ. טעל.)

ס'איז שוין כמעט ווי זיכער, אז דער פלאט-מיניסטער מאנסעל וועט דעמיסיאנירען. אויף זיין ארט וועט בעשטימט ווערען דער געוו. אויסערן-מיניסטער האר.

דער צוזאמענפאהר אין בוקארעסט

בוקארעשט, 2 (ספ. טעל.)

דער יוגאסלאווישער רעגענט פירשט פאוועל און דער טשעכישער פרעזידענט בענעש קומען קיין בוקארעשט שבת דעם 6 ד.ח. צוזאמען מיט די ציווילע און מיליטערישע סוויטע. די געסט וועלען אנטיילנעהמען אין די פייערליכקייטען לכבוד דעם קעניג קארל דעם 2-טען דעם 8 יוני און וועלען פערבלייבען 3 טעג אין בוקארעשט.

שרעקליכע אויטאבוס-קאטאסטראפעס

פאריז, 2 (ספ. טעל.)

ביידע חגאות-טעג זענען אין פראנקרייך געקומען פיל אויטא-קאטאסטראפעס, וועלכע האבען געבראכט דעם טויט פון 15 מענשען. פערזאנען זענען שווער פערוואונדעט געווארען.

Dr. REICHER

פאלודביאווא 28, טעל. 120-93

ספעציאליסט

פאר מענער - שוואכע - בעהאנדלונג

עפעקטיווע בעראטונגען פון פסיכא - אנאליזען

נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 אוונט.

זונטאג און חגאות פון 9—1

אורעקגעריבט א פרוי!

MAUREN O SULLIVAN, JOEL MC CRED, LEWIS STONE :אין די הויפטראלען

2-טער פלאץ 85 | 1-טער פלאץ 1.09 זל. | באלקאן 54 גר.

הייבט פרעמיערע!

פרעכטיגער פילם-ראמאנס און פון א סענסאצ-יאנעלער און עמאציאנירענדע אינהאלט א. נ.

רעזשי: Georg B. Smith

אויסערן פראגראם: וואונדערשעהנע קאלירטע צייכנ-פילם און אקטואליטעטען

רעוואלאציע-רעדוקציע פון די פרייזען!

קלאנג-קינא

CAPITOL

זאוואדזקא 16

ארץ-ישראל

איבערצייהונגען און עקספעדיציעס נאך

אין גענאמטע וואגאנען ערלעדיגט

שנעל און פינקטליך צו מעסיגע פרייזען!

„POLSKI LLOYD" Sp. Akc.

oddział w Łodzi Narutowicza 13 tel. centrala: 250-15.

פערטרעטונג:

Palestine Shipping Co. Ltd.

Palestine and Egypt Lloyd Ltd.

Dr. med. JAKOBSON

כירורג

ביינער-כירורג-ספעציאליסט

צוריקגעקעהרט

D-ra STERLINGA 22, telefon 174-42.

Lekarz Dentysta

Jakób Botwinik

נעמט אן טעגליך פון 10 ביז 3 נאכמ. אין דער לעטשניצע „פאמאץ" רוג זגערזשער און לימאנאווסקיעגא 1, טעל. 101-29 און פון 4—10 אוונט אויף נארוטא-וויטשא 13. —:— צוגענגליכע פרייזען פאר ארבייטסלאזע — הנחה.

Dr. Szymon Grynberg

ווישניאווא גורא (Willa Cyka)

נעמט אן אין לאדז פילסודסקיעגא 55, טעל.

אן פון 1—2 און פון 5—6

Dr. med. Niewiażski

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער - שוואכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

פראנט, 1טער שטאק

נעהמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אוונט זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאכמיטאג. ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען

Dr. med. ŻADZIEWICZ

ספעציאליסט פאר אויערן, נאז און קעהלקאפ-קראנקהייטען

Piotrkowska 64, tel. 125-26.

נעמט אן פון 5—8 אוונט

Dr. M. ELJASBERG

Chirurg

PIOTRKOWSKA 80, tel. 117-87

צוריקגעקעהרט

FABRYKA NAPOI GAZOWYCH

R. Frydwald

Piłsudskiego 69, tel. 190-48

עמפפעהלט

סאדעוואסער און לעמאנאד

וואס ווערט אפגעשיקט פינקטליך אהיים

בעשטעלונגען ווערען אנגענומען א גאנצען טאג.

CUKIERNIA

„ZRÓDŁO"

PRZEJAZD 1, tel. 209-87 i 133-72

עמפפעהלט

אויסגעצייכענטע לאדעס

צוזאמען מיט סאדא-וואסער און וואפלעס א פארציע 35 גר.

יארסקע אווענדברויטען

פון 4 גענג צו 1 זל.

Starszy Felczer

B. JOSKOWICZ

פולנאצנא 4, טעל. 141-86

נעמט אן טעגליך פון 8—11 און 4—6 נ"מ

מעגליך פאקען-שטעלען מיט פרישע קראווי-אנקע.

Dr. med.

GUSTAW KOHN

געוועזענער אסיסטענט פון דעם גינעקאלאגישען קליניק אין פאריז.

ספעצ. פאר פרויען - קראנקהייטען און שוואנגערשאפט).

ספעצ. פון היילען אונפרוכטבארקייט.

נעהמט אן אין לאדז

פילסודסקיעגא 51, טעל. 170-03

נעהמט אן פון 8—10 און פון 4—8 אוונט

Dr. med.

Ignacy Grynberg

אינערליכע קראנקהייטען

(ספעצ. פאר הארץ-קראנקהייטען)

CEGIELNIANA 17, tel. 174-15

נעמט אן פון 6 ביז 7.30 אוונט.

לעטשניצע

פאר וועבערישע-קראנקע

מענער - שוואכע און הויט-קראנקהייטען

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

פיעטריקאווער 45

טעגליך פון 9 פריה ביז 9 אוונט.

פרויען און קינדער נעמט אן א פרויען-דאקטאר פון 11-1 און פון 5-7 אוונט.

א בעראטונג 3 זל.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי

אנאנס ביז 20 ווערטער

פערשידענעס

אכטונג! ווער עס וויל קויפען עלעגאנטסטע היטען צום זומער אויך Hückel ווי אויך די בעסטע היטלען, שילער-היטלען בעקומט נור אין בעוואוסטען הוט-געשעפט „Szerlauns" פיעטריקאווער 10 און איבערצייגט אייך! שבת געשעפט געשלאסען.

מעבעל, צוליב אבריזע קויפען א שפייזע-צימער און א צימער מאסיוו, גוט ערהאלטען פאהרען ביים וועכטער ... פון 9—12 און פון 2—4 נאכמ.

פרייע פאסטען

טיכטיגע אגענטען און ... וואס בעהערשען די פוילישע ... ווערען געזוכט מיט קויציע ... אפערטען אין אדמ. אונטער ...

ס'ווערט געזוכט א ... לייכטע ארבייט, באלד נעמען ... פאהרען ציגעל-גאס 37, וו. 25

DR. MED.

L. Pikielny

UROLOG

ספעציאליסט פאר נירען, בלאזען און אורין-קראנקהייטען

NAWROT 8, tel. 219-90

נעהמט אן פון 4—7 נאכמיטאג

צוריקגעקעהרט.

ד"ר העללער

ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער - שוואכע

8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט.

זונטאג פון 10—2 מיטאג.

פאר פרויען - א ספעציעלער ווארטע-זאל

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

לעטשניצע

פאר וועניריש קראנקע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

לאדז, זאוואדזקא 1

טעל. 122-73

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונט.

וועניריש-קראנקע, מענערשוואכע און הויט-קראנקהייטען

אנאליזען פון בלוט און אורין

די פערהיטונגס-סטאציע איז טעטיג א גאנצען מעת לעת.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל

א בעראטונג 3 זל.

Dr. med.

G. GERSZTAJN

ספעציאליסט פאר אויגען קראנקהייטען

Traugutta 12, tel. 175-10

אונבעמיטעלטע— לעטשניצע פרייזען

נעהמט אן פון 11-2 און פון 5 ביז 8.30 אוו.

Dr. med.

Z. DATYNER

אוראלאג

ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין-קראנק.

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אוונט.

הילף און רפואה פאר ברוך-קראנקע

(רופטורען) אויף בויכקעל, נופעל ביי מענער, פרויען און קינדער, אויך פאר פערקרימונגען פון רוקענביין (הויקערס), פיס, שיפע פלייצעס און שמערצהאפטע פלאט-פיס.

דאס ליידען איז נישט צו פערנאכלעסיגען, ווייל די פאלגען זענען פאר'ן לעבען ביטער און געפעהרליך. דורך מיין מאדערנע ערפונדענע ספעציעלע גומי-הייל-באנדאזשען, וועלכע האלטען צו די גרעסטע פערנאכלעסיגטע, געפערליכע ברוכען און בעזייטיגען ראדיקאל מיט גאראנטיע אהן בלוטיגע אפעראציע. מיין ספעציאליטעט איז אויך: הייל-אפאראטען און גארסעטען געגען אלערליי פערקריפלונגען, פערקרימטע פלייצעס, פוס, הויקערס ווי אויך שמערצענדע פלאט-פיס. פאר אמפוטירטע אינוואלידען אמעריקאנישע קונסט-פיס (סאלאן-ארבייט).

ביים פראפלאזען זיך פון מאגען, קישקעס, געבירט-מוטער, עמפפעהל איך ספעציעלע הייל-באנדאזשען לויט דעם סיסטעם פון פראפ. ד"ר גלענארד דער אמת'ער בעריהמטער איז גאנץ פוילען פון אוניווער-זיטעטס-פראפעסארען אנערקענט

ספעציאליסט Ortoped NATAN RAPAPORT

מיט 30-יעהריגער פראקטיק אין וויען, דייטשלאנד און לעמבערג. נעמט אן פון 9 פריה ביז 1 בייטאג און 3 ביז 7 אוונט

אין לאדז, פילסודסקיעגא № 23

פערזענליכעס ערשיינען פון קראנקע ביי מיר איז אונבעדינגט נויטיג.

אנאנסען - פרייז:

מארגן טעקסט — 18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 24 גר. נאכן טעקסט — 12 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 18 גר. פאר א מילימעטער-שורה אין דער זייט 10 שפאלטען.

אין טעקסט — 40 ר. פרייטאג און ערב יו"ט — 60 גר. פאר א מילימעטער-שורה. אין דער זייט 4 שפאלטען. נעקראלאגען: 20 גראשען א מילימעטער שורה (אין דער זייט 10 שפאלטען). קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גראשען. אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט.

אבאנאמענטס-פרייז:

אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען אהיים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד — 7 זלאטעס א חודש; אמעריקא — 2 דאלאר א חודש.

פעהלערען וועלכע ענדערען נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צו קיין אפזאג קען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר'ן אינהאלט און טערמין פון די אנאנסען פערלאג נ י ש ט פעראנטווארטליך. די ... ציע איז אפען בייטאג און ביינאכט ...

Z wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman.
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.